

विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको
पवित्र बाइबलको टिप्पणी

यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

विलियम म्याक डोनाल्ड

Title of the English Original:

Believer's Bible Commentary by William MacDonald

Indian Publisher of the English Original:

Authentic Media, Medchal Road, Suchitra Junction, Secunderabad – 500 067, India

ISBN of the English Original: ISBN 9789381905593

Copyright of the English Original: © 1995 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Copyright of the Nepali translation: © 2017 by Christian Mission in Many Lands, , Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Publisher of the Nepali translation:

जीवन मार्ग प्रकाशन

पी.ओ. बक्स नं. २३

पी.ओ. कालिम्पोङ्ग - ७३४३०१

दार्जीलिङ्ग, पश्चिम बंगाल

भारत

Please visit our webpage for additional literature.

These publications are available as pdf files from:

www.nbcinepal.org

or write to: nbcinepal@gmail.com

यर्मियाको पुस्तकको भूमिका

‘त्यस बेलाका मानिसहरूले आफ्नो विचारमा कसरी येशू ख्रीष्टको सम्बन्ध भविष्यवक्ता यर्मियासित जोडे, यो बडो घतलाग्दो कुरा हो। किनकि मत्ती १६:१३-१४ पदहरूमा एक समयमा ख्रीष्ट येशूले अपना चेलाहरूबाट आफ्नो विषयमा सार्वजनिक लोक-विचार के थियो, सो बुझ्न चाहनुभयो। त्यस बेलामा उहाँले तिनीहरूको उत्तरबाट थाहा पाउनुभयो, कि मानिसहरूमध्ये कतिजनाले उहाँलाई यर्मिया ठान्थे, जो ख्रीष्टपूर्व सातौं शताब्दीमा जिएका महान् भविष्यवक्ता थिए। यसरी शोकहरूका मानिसलाई हृदय टुटेका यी भविष्यवक्ता ठानेको कुरा हामीलाई अचम्म लाग्दैन; किनभने यर्मिया र ख्रीष्ट येशू दुवैजनाले आफ्ना पुस्ताका मानिसहरूको निम्ति बिलौना गर्दैथिए, र रोए (यर्मिया ९:१ र लूका १९:४१)।’

श्री आर. के. ह्यारिसन

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

यर्मियालाई प्रायः ‘रुने भविष्यवक्ता’को नामले चिनिन्छ। अनि योचाहिँ उनका लेख-हरूको अर्थ खोल्ने कुञ्जी पनि हो; किनकि उनी रुने भविष्यवक्ता भएका र उनी रोएको खास कारण के थियो, सो कुरा याद गर्नुपर्छ भने, हामी उनको सन्देश बुझ्न सक्नेछौं।

यी भविष्यवक्ता यर्मिया अद्वितीय छन्; किनभने उनले आफ्नो हृदय र आफ्नो व्यक्तित्व पुरानो नियमका अन्य सबै भविष्यवक्ताहरूले^{१)} भन्दा बढी प्रकट गरे। स्वभाव-अनुसार उनी भावुक थिए, र लजालु, अँ, अन्तर्मुखी पनि थिए; तर आफ्नो जमानामा धर्मत्यागको पाप कडा दोषारोपण गर्न उनको ईश्वरीय बोलावट भयो। यस संसारमा कसले सर्वोच्च स्थान ओगट्ने हो, यस होडबाजीमा बेबिलोन, मिस्र देश र अश्शूरको बीचमा अन्तर्राष्ट्रिय तनाव भइरहेको थियो; अनि राजा योशियाहको शासनकालमा यहूदाको अन्तिम जागृति भएपछि इस्राएली जातिमा ठूलो

आत्मिक अधोगति आयो, साथै जुन मानिसहरू परमेश्वरको वचन र साँचो धर्मको शिक्षामा हुर्किँदै गएका थिए, ती मानिसहरू अब अन्यजाति धर्म र मतहरूतिर पो फर्के। यो सबले हामीलाई वर्तमान समयको पश्चिमी इसाई धर्म-जगत्को आलो सम्भन्ना गराउँछ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यर्मियाले यस भविष्यवाणीको पुस्तक लेखे। यर्मिया नामको अर्थ निश्चित छैन; कि त यस नामको अर्थ ‘परमप्रभु स्थापित गर्नुहुन्छ’ हो, कि त ‘परमप्रभुद्वारा उच्च पारिएको’ हुन सक्छ। यी भविष्यवक्ता हिल्कियाहका छोरा थिए, जुन हिल्कियाहचाहिँ अनातोतमा बसोबास गर्ने पूजाहारी थिए; अनातोत यरूशलेमबाट लगभग तीन माइल टाढाको गाउँ थियो, र यो ठाउँ बिन्यामिनको इलाकामा पर्थ्यो।

यर्मियाचाहिँ परमेश्वरप्रति निष्ठावान् भएका सबै प्रचारकहरूजस्तै थिए, जोचाहिँ मानिसहरूले सुन्न नचाहेको सन्देश प्रचार गर्दा आफ्नो पद र आफ्नो आर्थिक आय-स्रोत

खतरामा हाल तयार थिए। यसकारण यर्मियाका शत्रुहरूले उनको निन्दा गर्थे र उनलाई गलत सम्झन्थे, अनि उनको बदनाम गर्थे। तर यर्मियाले कुनै समयमा पूजाहारीको सेवा गरेको अनुमानको निम्ति परमेश्वरको वचनमा खास कुनै प्रमाण छैन।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

यर्मियाले आफ्नो पुस्तकभरि यता-उता धेरै कालक्रमबद्ध टिप्पणीहरू छोडिदिए। यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ, कि उनले आफ्नो सेवकाई लगभग ख्रीष्टपूर्व ६२७ सालमा अर्थात् योशियाहको तेह्रौं वर्षमा शुरु गरे (यर्मिया १:२)। यर्मियाको सेवकाईको अवधि निक्कै लामो थियो, अँ, राजा सिद्कियाहको एघारौं वर्षसम्म रहेको थियो। उनले यहूदाको अन्तिम चालीस वर्षभरि भविष्यवाणी गरिरहेका थिए, त्यस दिनसम्म, जब यरूशलेम नाश भयो र यहूदीहरू बेबिलोनको कैदमा लगिए (ख्रीष्टपूर्व ५८६)।^{२)} यरूशलेमको विनाश भएपछि यर्मिया राज्यपाल गदल्याहको रक्षामा थिए। तर जब कट्टरपन्थीहरूले गदल्याहलाई मारे, तब यी भविष्यवक्ता केही रहल यहूदी-हरूसँग मिस्र देश गए। अनि उनले आफ्नो बाँकी जीवन त्यहाँ बिताए। यर्मिया ४०-४४ अध्यायहरूबाट स्पष्ट छ, कि उनले ख्रीष्टपूर्व ५८२ सालसम्म अझै पनि भविष्यवक्ताको सेवकाई गर्दैथिए।

यर्मियाको पुस्तक अध्ययन गर्दाखेरि हामीले एउटा कुरा याद गर्नुपर्छ: यी भविष्य-वाणीहरू कालक्रमअनुसार राखिएका छैनन्।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

ख्रीष्टपूर्व ७२२ सालमा इस्राएल नामक उत्तरीय राज्य अशशूरीको हातमा परेपछि यर्मियाले यहूदाका मानिसहरूमाथि केन्द्रित

आफ्नो सेवकाई शुरु गरे; तर यहूदाको राज्यको अन्त हुन धेरै वर्षहरू बाँकी थिएनन्। अनि उनका भविष्यवाणीका दिनहरूमा अशशूर, मिस्र देश र बेबिलोन – यी तीनवटा राज्यहरूको बीचमा संघर्ष चलिरहेको थियो। यहूदा बेबिलोनको कैदमा जानेछ भनेर परमेश्वरले यर्मियालाई पूर्वजानकारीको रूपमा चेताउनी दिनुभएको थियो; यसकारण यर्मिया 'यहूदाले मिस्र देशसँग कुनै गठबन्धन गर्नुहुँदैन' भन्ने पक्षमा बोले; किनकि मिस्र देश आफू हार्ने रहेछ। अनि अशशूरले यहूदालाई कर तिर्न लगाएको थियो, तर यसको बीस वर्षभित्र त्यसको राजधानी नीनवे भयानक घेराबन्दी-भित्र परेर त्यसको पतन भयो (ख्रीष्टपूर्व ६१२)। अनि ख्रीष्टपूर्व ६०९ सालमा मिस्र देशका फाराओ-नेको आफ्नो सेना लिएर कनान देश हुँदै उत्तरतिर हारानमा पुगे र बाटोमा तिनले राजा योशियाहलाई मारे। तिनी र बाँकी रहेका अशशूरीहरू नबूकदनेस्सरसँग जुधे, जसले कर्कमिशको प्रसिद्ध लडाइँमा तिनका सेनाहरू पराजित गरे (ख्रीष्टपूर्व ६०५)। यसरी यहूदा आफैआफू बेबिलोनको हातमा पर्न गयो। अघि फाराओ-नेकोले योशियाहका उत्तराधिकारी यहोआहाजलाई पदच्युत गरेका थिए र यहोयाकिमचाहिँ मिस्र देशको निम्ति बढी अनुकूल हुने आशामा यहोआहाजको बदलीमा यहोयाकिमलाई नियुक्त गरेका थिए। अनि केही समयको निम्ति राजा नबूकदनेस्सरले यहूदालाई बेवास्ता गरे; यसरी यिनले यहोयाकिमलाई यहूदा फेरि स्वतन्त्र तुल्याउने प्रयासमा मिस्र देशबाट सहायता पाउने मौका दिए। तर ख्रीष्टपूर्व ५९८ सालमा राजा नबूकदनेस्सरले यरूशलेममाथि आक्रमण गरे, विद्रोही राजाका छोरा यहोयाकिन तिनका उत्तराधिकारीलाई पक्रे र केही मानिसहरूलाई कैदी बनाए। यिनले सिद्कियाहलाई सिंहासन-माथि बसाले।

अनि हुन सक्छ, सायद फाराओ-नेकोका उत्तराधिकारी साम्तिक द्वितीयचाहँ ती व्यक्ति थिए, जसले बेबिलोनको विरुद्धमा एउटा गठबन्धन खडा गर्न खोजे। तर यर्मियाले त्यसको घोर विरोधी थिए; यहूदाले त्यसमा कुनै भाग लिनुहुँदैनथियो (यर्मिया २८)। यर्मियाले यस प्रकारको गठबन्धन प्रस्ताव गर्नेहरूलाई सीधा आएर भूटा अगमवक्ताहरू ठहराए।

मिस्र देशको त्यस युक्तिले गर्दा राजा सिद्कियाह फसे र तिनले बेबिलोनसँगको सम्बन्ध तोडे; अनि यही कारणले राजा नबूकदनेस्सरले यरूशलेम घेरामा हाले। योचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ५८८ सालमा भएको कुरा थियो; अनि मिस्र देशले आफ्ना सेनाहरू लिएर यो घेराबन्दी उठायो। तर चाँडै यरूशलेमको घेराबन्दी फेरि शुरु भयो; अनि यर्मियाले मिस्र देशको विषयमा भनेको कुरा सत्य ठहरियो: हो, मिस्र देश त्यसमाथि भर पर्नेको निम्ति 'भाँचिएको निगालो' हुँदो रहेछ (यशैया ३६:६)। यर्मियाले यरूशलेमको विनाश र यहूदाको निर्वासनको विषयमा बोलेका आफ्ना भविष्यवाणीहरू पूरा भएका देखे; यस कुराले उनलाई निक्कै पिरोल्थ्यो।

परमेश्वरले भविष्यवक्ता यर्मियालाई स्पष्टसँग बताउनुभयो: यहूदाका पापहरूको

नतिजा के थियो भने, यो जाति बेबिलोनको कैदमा लगिनेथियो र सत्तरी वर्षसम्म निर्वासनमा रहनेथियो। अनि यर्मियाको मन नपरेको कर्तव्य यो कुरा आफ्ना सँगी-नागरिकहरूलाई सुनाउनु र तिनीहरूलाई बेबिलोनको अधीनतामा सुम्पने सल्लाह दिनु थियो। तर तिनीहरूले उनलाई देशद्रोहीको आरोप लगाए र उनको जीवन हमला गरे।

अन्तमा यरूशलेम विदेशी आक्रमण-कारीहरूको हातमा पर्‍यो; त्यस बेलामा यस जातिका मानिसहरूको ठूलो हिस्सा कैदमा लगियो, तर यर्मिया ती मानिसहरूमध्ये एक थिए, जसलाई मातृभूमिमा बस्न अनुमति दिइयो। अनि उनले अब बाँकी रहेका यहूदीहरूलाई शरण लिन मिस्र देशमा भागेर नजाने सल्लाह दिए; तर तिनीहरूले उनको सल्लाह बेवास्ता गरे र उनलाई साथमा लिएर गए। अनि मिस्र देशमा यर्मियाको मृत्यु भयो।

बेबिलोनको निर्वासनको विषयमा भविष्यवाणी गर्नुको साथमा यर्मियाले यहूदीहरू कैदी रहेको सत्तरी वर्षको अन्तमा बेबिलोनको साम्राज्यको विनाश हुने र यहूदीहरू आफ्नो स्वदेशमा फर्कने कुरा पनि अधिबाट देख्न सके।

रूपरेखा:

खण्ड १) यर्मिया १: परिचय: भविष्यवक्ता यर्मियाको नियुक्ति र उनलाई सुम्पिएको कार्यभार

खण्ड २) यर्मिया २-१०: यर्मियाको सार्वजनिक सेवकाई

क) यर्मिया २:१-३:५: हठी भएको यहूदाले गरेको विश्वासघातको विरुद्धमा बोलिएको उपदेश

ख) यर्मिया ३:६-६:३०: यहूदाको भविष्य तिनीहरूको पश्चात्तापमाथि निर्भर गर्छ

अ) यर्मिया ३:६-१८: विगत पाप र भविष्यको महिमा

आ) यर्मिया ३:१९-४:४: पश्चात्तापको आवश्यकता

इ) यर्मिया ४:५-३१: उत्तरबाट न्यायका विपत्तिहरू आउनेछन्

ई) यर्मिया ५: यहूदाका पापहरूको न्याय गरिनेछ

उ) यर्मिया ६: यरूशलेमको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

ग) यर्मिया ७-१०: मन्दिरको मूलढोकामा यर्मियाको सेवकाई

अ) यर्मिया ७: यहूदाको कपटले पूर्ण धर्म

आ) यर्मिया ८: पापप्रति यहूदाको विवेकहीनता

इ) यर्मिया ९: रुने भविष्यवक्ताको विलाप

ई) यर्मिया १०:१-१८: मूर्तिपूजाको विषयमा बोलिएको व्यङ्ग्य

उ) यर्मिया १०:१९-२५: रुने भविष्यवक्ताको प्रार्थना

खण्ड ३) यर्मिया ११-१९: यर्मियाका व्यक्तिगत अनुभवहरू

क) यर्मिया ११-१२: यर्मिया र अनातोतका मानिसहरू

ख) यर्मिया १३: यर्मिया र बिग्रेको कम्मर-पेटी

ग) यर्मिया १४-१५: खडेरीको विषयमा यर्मियाले गरेको अन्तर्विन्ती

घ) यर्मिया १६:१-१८: यर्मियाले एकान्तमा गरेको उनको सेवकाई

ङ) यर्मिया १६:१९-१७:१८: यर्मियाको सुदृढ हृदय

च) यर्मिया १७:१९-२७: यर्मियाको विश्राम-दिनको उपदेश

छ) यर्मिया १८: यर्मिया कुमालेको घरमा गएका

ज) यर्मिया १९: यर्मिया र माटोको सुराहीको दृष्टान्त

खण्ड ४) यर्मिया २०-२३: यहूदाका अधिकारीहरू र धर्मनेताहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २०:१-६: पशुरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

ख) यर्मिया २०:७-१८: परमेश्वरसँग यर्मियाको गनगन

ग) यर्मिया २१:१-२२:९: राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

- घ) यर्मिया २२:१०-१२: राजा शल्लूमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 ङ) यर्मिया २२:१३-२३: राजा यहोयाकिमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 च) यर्मिया २२:२४-३०: राजा यहोयाकिनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी
 छ) यर्मिया २३:१-८: धर्मी राजाको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 ज) यर्मिया २३:९-४०: यहूदाका भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

खण्ड ५) यर्मिया २४-२९: यरूशलेमको विनाश र बेबिलोनमा भएको निर्वासनको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

- क) यर्मिया २४: नेभाराहरूको चिन्ह
 ख) यर्मिया २५:१-११: बेबिलोनमा सत्तरी वर्षको निर्वासनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 ग) यर्मिया २५:१२-३८: बेबिलोनको कैदमा लानेहरूलाई न्याय गरिनेछ
 घ) यर्मिया २६: मानिसहरूको निम्ति यर्मियाको चेताउनी
 ङ) यर्मिया २७: जुवाको चिन्ह
 च) यर्मिया २८: हनन्याहको भूटो अगमवाणी र तिनको मृत्यु
 छ) यर्मिया २९: बेबिलोनका यहूदी निवासितहरूको निम्ति यर्मियाको सन्देश

खण्ड ६) यर्मिया ३०-३३: पुनर्स्थापनाको सम्बन्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

- क) यर्मिया ३०: निर्वासितहरूलाई आफ्नो देशमा फर्काएर ल्याइनेछ
 ख) यर्मिया ३१:१-३०: देशको पुनर्स्थापना हुनेछ
 ग) यर्मिया ३१:३१-४०: नयाँ करार प्रकट भएको
 घ) यर्मिया ३२: यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ
 ङ) यर्मिया ३३: नयाँ करारले मान्यता प्राप्त गर्नेछ

खण्ड ७) यर्मिया ३४-४५: ऐतिहासिक खण्ड

- क) यर्मिया ३४-३९: यहूदा र यरूशलेमको विनाश
 अ) यर्मिया ३४: राजा सिद्कियाहलाई कैदमा लगिने विषयमा गरिएको भविष्यवाणी
 आ) यर्मिया ३५: रेकाबीहरूलाई उनीहरूको आज्ञाकारिताको निम्ति इनाम दिइएको
 इ) यर्मिया ३६: राजा यहोयाकिमले यर्मियाको बेरुवा पुस्तक जलाएका
 ई) यर्मिया ३७-३८: यर्मियालाई भयालखानामा हालिएको र राजा सिद्कियाहद्वारा अन्तर्वाता लिइएको
 उ) यर्मिया ३९: यरूशलेमको विनाश
 ख) यर्मिया ४०-४२: यरूशलेमको विनाशपछि यहूदामा घटेका घटनाहरू
 अ) यर्मिया ४०: यर्मिया राज्यपाल गदल्याहसँग बसेका
 आ) यर्मिया ४१: राज्यपाल गदल्याहको हत्या
 इ) यर्मिया ४२: परमेश्वरले मिस्र देशमा भागेर जानु निषेध गर्नुभएको

८ □ यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

ग) यर्मिया ४३-४४: यर्मिया र बाँकी रहेका यहूदीहरू मिस्र देशमा

घ) यर्मिया ४५: बारूकको निम्ति परमप्रभुको सन्देश

खण्ड ८) यर्मिया ४६-५१: अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया ४६: मिस्र देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ख) यर्मिया ४७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ग) यर्मिया ४८: मोआब देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

घ) यर्मिया ४९:१-६: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ङ) यर्मिया ४९:७-२२: एदोमको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

च) यर्मिया ४९:२३-२७: दमस्कसको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

छ) यर्मिया ४९:२८-३३: केदार र हासोरको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

ज) यर्मिया ४९:३४-३९: एलामको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

झ) यर्मिया ५०-५१: बेबिलोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

खण्ड ९) यर्मिया ५२: निष्कर्ष: यरूशलेमको विनाश

यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

पुनर्स्थापनाको विषयमा भविष्यवाणी गर्ने कार्यभार सुम्पियो (पद १०) । श्री विलियम केलीले यी भविष्यवक्तालाई र उनको कामको संक्षेप सार यस प्रकारले सुन्दर ढङ्गमा प्रस्तुत गरेका छन्:

‘हरेक ध्यानसित पढ्ने पाठकलाई यशैयाको पुस्तकको तुलनामा यर्मियाको पुस्तकको वृत्ति र शैली फरक भएको थाहा लाग्छ । किनकि यर्मियाको पुस्तकमा परमेश्वरका उद्देश्यहरूका महान्-महान् प्रकटीकरणहरू छैनन्, जुन उद्देश्यहरू उहाँले पृथ्वीको निम्ति, जसको केन्द्र इस्राएल देश थियो, निर्धारित गर्नुभयो; तर यहाँ एउटा भविष्यवाणीको वचन छ, जुन वचनले परमेश्वरका जनहरूका आत्मा-हरूसँग नैतिक व्यवहार गर्छ । हो, यस पुस्तकमा पक्का पनि अन्यजातिहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरू घोषणा गरिन्छन् नै; तर यसमा पनि प्रमुख उद्देश्य यहूदीहरूको विवेक जगाउनु थियो; अनि यो उद्देश्य पूरा गर्न परमेश्वरका आत्माले यर्मियाको अनुभव कति धेरै मात्रामा प्रयोग गर्नुभएको हामी देख्छौं । सबै भविष्यवक्ताहरूमध्ये यर्मियाजस्तै अरु कुनै छैनन्, जसले आफ्ना भावनाहरू, आफ्ना विचारहरू, आफ्ना चालहरू र आफ्नो मनमुद्रा उनले गरेजस्तै यति धेरै छानबिन गरेका छन् ।’^३

खण्ड १

यर्मिया १:

**परिचय: भविष्यवक्ता यर्मियाको
नियुक्ति र उनलाई सुम्पिएको
कार्यभार**

यर्मिया १:१-१०: यस भविष्यवाणीको पुस्तकको पहिलो अध्यायमा यर्मियाको परिचय दिइन्छ: उनी हिल्कियाहका छोरा थिए; अनि भविष्यवक्ता हुन उनको बोलावट भयो; अनि यसको निम्ति उनलाई दिव्य आदेशहरू पनि दिइए । अनि उनका बुबाचाहिँ बिन्यामिनको अनातोतमा बसोबास गरेका पूजाहारीहरूमध्ये एक थिए । यर्मियाचाहिँ आफ्नो जन्म हुनुभन्दा पहिले नै भविष्यवक्ताको रूपमा नियुक्त गरिएका थिए (पद ५), स्वभावैले यस बोलावटको निम्ति उनी इच्छुक थिएनन् (पद ६), तर यसको निम्ति उनले ईश्वरीय शक्ति पाए (पद ८-९), त्यसपछि उनलाई यरूशलेमको विनाश र यहूदीहरूको

यर्मिया १:११-१९: त्यसपछि परमप्रभुले हाडेबदामको रूख र उम्लिरहेको भाँडाजस्तै दृश्य सामग्रीहरू प्रयोग गरेर आफ्नो भविष्यवक्तालाई सिकाउनुभयो । हाडेबदामको रूखचाहिँ बसन्त ऋतु आइपुगेको पहिलो लक्षण थियो; त्यसले परमेश्वरको वचन पूरा हुने समय नजिक आएको छ भन्ने सङ्केत गर्छ

(पद ११-१२) । अनि त्यो उम्लिरहेको भाँडा, जसको मुख उत्तरबाट यता फर्केको थियो, त्यो भाँडाचाहिँ बेबिलोन थियो; किनकि बेबिलोन उम्लेर यहूदामाथि पोखिन लागेको थियो; किनभने यहूदाका मानिसहरूले मूर्तिपूजा गर्न परमेश्वरलाई त्यागेका थिए (यर्मिया १:१३-१६) । यर्मियाले यहूदाका राजाहरूको विरोधमा, यसका शासकहरूको विरोधमा, यसका पूजाहारीहरूको विरोधमा र यसको जनताको विरोधमा यो लोकप्रिय नभएको सन्देश भविष्यवाणी गर्नु थियो; तर उनले त्यसको निम्ति ईश्वरीय सहायता पाउनेथिए । तिनीहरू उनको विरुद्धमा लड्नेथिए, तर उनलाई छुटकारा दिन परमेश्वर उनको साथमा हुनुहुनेथियो (यर्मिया १:१७-१९) ।

खण्ड २

यर्मिया २-१०:

यर्मियाको सार्वजनिक सेवकाई

क) यर्मिया २:१-३:५: हठी भएको यहूदाले गरेको विश्वासघातको विरुद्धमा बोलिएको उपदेश

यर्मिया २:१-३: दुई अध्यायदेखि उन्नाइस अध्यायसम्मको खण्डमा यहूदाको दोषारोपण गरिन्छ । एक समयमा यहूदाले परमप्रभुलाई धेरै प्रेम गर्थ्यो । यो जाति उहाँको निम्ति पवित्र थियो; अनि हरेक जसले यसलाई छोएर दुःख दिएको थियो, त्यसमाथि विपत्ति आइपरेको थियो । तर अबचाहिँ श्री काइल एम. येट्सले यसको अवस्था निम्न प्रकारले बयान गरेका छन्:

‘सुहाग रात सिद्धियो । अनि परमेश्वरले विद्रोही इस्राएली जातिलाई शुस्का दिनहरूमा यसको प्रेमको धारामा कत्रो जोश, कति न्यानोपन र कति शुद्धता भएको थियो, सो सम्झना गरउनुभयो । यसले आफ्ना प्रेमीलाई असाध्यै प्रेम गर्थ्यो; अनि यस कोमल प्रेमले यसको जीवन सङ्गीत, हर्ष र आशाले भरेको थियो । यो शुद्ध, मिर्मल र पवित्र थियो । न कुनै अविश्वासयोग्यताले, न कुनै अशुद्ध विचारले यसको भक्तिको शोभा बिगारेको थियो । तर अबचाहिँ यसको हालत हृदयविदारक थियो । परमेश्वरको हृदय शोक र निरशाले छियाछिया भएको थियो । किनकि इस्राएली जाति अहिले खुला रूपले पापमा जिइरहेको थियो । यो जाति कगरका भाकलहरूप्रति अविश्वासयोग्य थियो । अनि अन्य देवीदेवताहरूले यसको स्नेह चोरिदिए । यसकारण यसले परमप्रभुलाई प्रेम गर्न छोड्यो, र यसको चाल अत्यन्तै लाजमर्दो र शर्मलाग्दो भयो! १’

यर्मिया २:४-१९: यसकारण अब परमप्रभुले याकूबको घरानालाई सोध्नुभयो: ‘तिमी किन बदलियौ?’ के जनताका मानिसहरू, के पूजाहारीहरू, के शासकहरू र के अगमवक्ताहरू – तिनीहरू सबैले परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति गर्नुभएका सबै कामहरू बिर्सि, कसरी? कित्तिम र केदारजस्ता अन्यजाति देशहरू थिए, जसका मानिसहरू आफ्ना देवताहरूप्रति निष्ठावान् रहन्थे; तर यहूदाले व्यर्थ मूर्तिहरूको खातिर परमप्रभु आफ्ना परमेश्वरलाई त्याग्यो । किन तिनीहरूले परमप्रभुलाई त्यागे होलान् ? र यसरी अशशूर र मिस्र देशसँग गठबन्धन गरेर तिनीहरूले आफ्नो स्वतन्त्रता गुमाइपठाए र दासत्वसित साटफेर गरे ?

यर्मिया २:२०-२५: बीस पदमा यसो लेखिएको छ: ‘किनकि धेरै समय अघि मैले तेरो जुवा भाँचिदिएँ, तेरा बन्धनहरू चुँडाइ-दिएँ ।’ यसको मतलब यो हो: परमेश्वरले तिनीहरूलाई मिस्र देशको दासत्वबाट छुटकारा दिनुभएको थियो । अथवा यस पदको अनुवाद यस प्रकारले गर्न सकिन्छ: ‘धेरै समयसम्म

तिमीले आफ्नो जुवा भौँचिदियौ र आफ्ना बन्धनहरू फालिदियौ; अनि तिमिले भन्यौ: "म सेवा गर्नेछैनँ ।" (आर.एस.वी.अनुसार) । यस अनुवादअनुसार निम्न अर्थ निस्कन्छ: व्यवस्थाले यहूदामाथि लगाम लगाएका ईश्वरीय प्रतिबन्धहरू यहूदाले फ्याँकिदियो । जे भए पनि, यस खण्डमा मानिसहरू आफ्नो मूर्तिपूजामा कसरी पतित भए र कहाँसम्म भ्रष्ट भए, सो वर्णन गरिन्छ । परमेश्वरले तिनीहरूलाई उत्तम जातको दाखको बोटको रूपमा रोप्नुभएको थियो, तर तिनीहरू पराई जातको बिप्रेको दाखको बोटका हाँगाहरू पो बनेका थिए; तिनीहरूको अधर्म साबुनले मेटाउन नसकिने भएको थियो । तिनीहरू सम्भोगको तृष्णाले जलिरहेका थिए, फुर्तिलो ऊँटनीजस्तै; तिनीहरू पराईहरूसित मोहित भइसकेका थिए, जङ्गली गधैनीजस्तै ।

यर्मिया २:२६-३७: जब इस्राएलको घरानाको पापले यसलाई फेला पार्छ, तब यस जातिले दुहाई गर्नेथियो; त्यस बेलामा यसका असङ्ख्य देवीदेवताहरू यसलाई बचाउन असहाय र असमर्थ हुनेथिए । बीचमा परमप्रभु यसको विरोध गर्नुहुन्छ, यसको प्रतिवाद गर्नुहुन्छ । यस जातिले उहाँको अनुशासनप्रति कुनै सकारात्मक प्रतिक्रिया जनाएन, तर ईश्वरीय लगामबाट मुक्त हुन खोज्यो । यसले परमेश्वरलाई बिरस्यो; यसले पाप गर्दा वेश्याको भन्दा ठूलो सीप देखायो; यसले निर्दोष गरिबहरूलाई मार्यो; यो सब भएर पनि यसले सधैं आफ्नो निर्दोषता दाबी गर्थ्यो । उहाँले तिरस्कार गर्नुभएका देशहरूमाथि राखेको तिनीहरूको भरोसाको निम्ति परमेश्वरले तिनीहरूलाई सजाय दिनुहुनेथियो र निर्वासनमा पठाउनुहुनेथियो ।

यर्मिया ३:१-४: व्यवस्था २४:१-४ पदहरूअनुसार कुनै पुरुषले आफ्नी सम्बन्ध विच्छेद भएकी पत्नीसँग पुनः विवाह गर्न सक्दैनथियो, जुन पत्नीले बीचमा अर्को

पुरुषसँग विवाह गरी । यहूदाका प्रेमीहरू धेरै भइसके; तैपनि परमप्रभुले अर्भै पनि यसलाई फर्कने निम्तो दिँदै हुनुहुन्थ्यो । आफ्नो भोग-विलासले गर्दा यसले देशमाथि आत्मिक प्रदूषण र खडेरी ल्याएको थियो; तर पनि यो वेश्या-जत्तिकै निर्लज्ज थियो । यसले पश्चात्ताप गरेको नकल गरेर परमेश्वरसँग कुरा गर्‍यो, तर उहाँलाई यसका खराब शब्दहरू र यसका खराब कामहरूको विषयमा राम्ररी थाहा थियो ।

ख) यर्मिया ३:६-६:३०: यहूदाको भविष्य तिनीहरूको पश्चात्तापमाथि निर्भर गर्छ

अ) यर्मिया ३:६-१८: विगत पाप र भविष्यको महिमा

यर्मिया ३:६-१४: इस्राएल त्यो उत्तरीय राज्य थियो, जसले घोर व्यभिचार गरेको थियो र परमप्रभुकहाँ फर्कन इन्कार गरेको थियो । अनि यहूदाले अशशूरीहरूलाई इस्राएल कैद गरेर लगेको देख्यो, तर पनि यो आफ्नो पापमा अडिग रहिरह्यो, र यसले परमप्रभुकहाँ फर्कन इन्कार गर्‍यो । यस हिसाबले पछि हट्ने इस्राएलका दसवटा कुलहरू विश्वासघाती यहूदाभन्दा धर्मी थिए; यसकारण परमेश्वरले ती कुलहरूलाई पश्चात्ताप गरेर र आफ्ना पापहरू स्वीकार गरेर यस हेतुले उहाँकहाँ फर्कने निम्तो दिनुहुन्छ, कि उहाँले तिनीहरूलाई सियोनमा फर्केर ल्याउन सकून् ।

आठ पदमा ध्यान दिनुहोस्; किनकि परमेश्वरले इस्राएली जातिसँग सम्बन्ध विच्छेद गर्नुभयो, र यसको खास कारण यसको व्यभिचार नै थियो । अनि मत्ती १९:९ पदमा हाम्रा मुक्तिदाता प्रभुका शब्दहरूले योसँग मेल खान्छन् । प्रभु येशूको उक्त शिक्षाअनुसार पति होस् वा पत्नी होस्, उसलाई व्यभिचारको पापको विषयमा दोषी भएको साबित भयो

भने निर्दोष जीवन-साथीको निम्ति सम्बन्ध-विच्छेद गर्न मुनासिब छ। अनि जब हामी मलाकी २:१६ पदमा परमेश्वर सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुहुन्छ भन्ने कुरा पढ्छौं, तब उहाँले सबै किसिमको सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुभएको यसको मतलब होइन, तर उहाँ अबाइबलीय सम्बन्ध-विच्छेदलाई घृणा गर्नुहुन्छ भनेको पो हो।

यर्मिया ३:१५-१८: यी पदहरूको दृष्टि ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमाथि लगाइएको छ। परमेश्वरले तिनीहरूलाई आफ्नो हृदय-अनुसारका गोठालाहरू दिनुहुनेछ, जसले तिनीहरूलाई ज्ञान र समझको साथ चराउनेछन्। त्यस बेलामा वाचाको सन्दुकको आवश्यकता पर्नेछैन; किनभने मसीह येशू स्वयम् त्यहाँ उपस्थित हुनुहुनेछ। अनि यरूशलेमचाहिँ संसारको राजधानी हुनेछ र त्यसको नाम 'परमप्रभुको सिंहासन' राखिनेछ। त्यस बेलामा संसारभरि तितरबितर भएको इस्त्राएल र यहूदाचाहिँ आफ्नो देशमा फर्केर आउनेछन् र आपसमा तिनीहरूको पुनर्मिलन हुनेछ।

आ) यर्मिया ३:१९-४:४: पश्चात्तापको आवश्यकता

यहाँ, यस खण्डमा परमप्रभु र उहाँका जनहरूको बीचमा भएको भावी बातचित प्रस्तुत गरिएको छ। उहाँ तिनीहरूको निम्ति सबैभन्दा उत्तम कुरा चाहना गर्नुहुन्छ, तर तिनीहरूका पापहरूले गर्दा तिनीहरू उहाँको आशिषबाट वञ्चित भएका छन्। तिनीहरू चूर्ण भएका भए, तिनीहरू रोएका भए; तिनीहरूको सठीक प्रतिक्रिया यही हुनु थियो। फेरि एकपल्ट उहाँले तिनीहरूलाई फर्कने आह्वान दिनुहुन्छ। तिनीहरूले स्वीकार गर्नुपरेको थियो: तिनीहरूका मूर्तिहरू छलको

काम हुन्, परमप्रभु तिनीहरूका परमेश्वरमा मात्र उद्धार छ, तिनीहरूले आफ्नो धर्मत्यागको निम्ति ठूलो मूल्य चुकाएका छन्, र अब शर्म र निन्दाले तिनीहरूलाई ढाकेको थियो।

इ) यर्मिया ४:५-३१: उत्तरबाट न्यायका विपत्तिहरू आउनेछन्

यर्मिया ४:५-३३: परमप्रभुतिर फर्कने-हरूकहाँ मसीह आउनुहुनेछ; अनि उहाँमा जाति-जातिका मानिसहरूले आफूलाई धन्यका भन्नेछन् (यर्मिया ४:२)। परमप्रभुले अब यहूदाका मानिसहरूलाई र यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई आग्रह गर्नुहुन्छ: 'चूर्ण होओ, र हृदयबाट आफ्ना मूर्तिहरू हटाओ!' नत्र भने परमेश्वरले तिनीहरूकहाँ आक्रमणकारी बेबिलोनलाई पठाउनुहुनेथियो, जो एउटा सिंहजस्तै, एउटा प्रचण्ड हुरीबतासजस्तै, बादलहरूजस्तै, एउटा भुमरीजस्तै र चील-हरूजस्तै तिनीहरूमाथि आइलाग्नेछ। दस पदमा आएर यर्मियाले आफू कति असक्षम र असमर्थ भएका मानिलिए; किनकि परमेश्वरले न्यायको विषयमा दिनुभएका वर्तमान धम्कीहरू उनले अघि दिइएका उहाँका शान्ति दिन्छु भन्ने प्रतिज्ञाहरूसँग मिलाउन सकेनन्। परमेश्वर विश्वासयोग्य हुनुहुन्छ भन्ने कुरा भविष्यवक्तालाई थाहा थियो, तर उनले ज्योतिमा हुँदा जे जानेका र बुझेका थिए, त्यस कुराको विषयमा अन्धकारमा हुँदा शङ्का गरेर गल्ती गरे। दुःखकष्टमा परेका र निराशा भएका समयहरूमा हामी निश्चित भएका कुराहरूको विषयमा शङ्का गर्ने हाम्रो भुकाउ हुन्छ। तर हे ख्रीष्ट-विश्वासी भाइबहिनीहो, यस सम्बन्धमा हाम्रो निम्ति एउटा उत्तम नीति छ: हामीले विश्वास गरेका कुराहरू दृढतासाथ विश्वास गर्नुपर्छ र आफ्ना शङ्काहरूको विषयमा शङ्का गर्नुपर्छ; तर हामीले विश्वास गरेका कुराहरूको विषयमा शङ्का गर्नुहुँदैन र आफ्ना शङ्काहरू विश्वास गर्नुहुँदैन।

यर्मिया ४:१४-१८: उत्तरमा, दानबाट र एप्रैमको पहाडी देशबाट विपत्तिको विषयमा विभिन्न चेताउनीहरू आइरहेका थिए; यसकारण यहूदा आफ्नो दुष्टताबाट भट्टै फर्कनुपरेको थियो। यहूदाको तिक पाप र विद्रोहको खातिर यरूशलेममाथि यो शहर घेराबन्दीमा हालेहरू आइलाग्न तयार थिए।

यर्मिया ४:१९-२२: आफ्ना मानिसहरूप्रति भविष्यवक्ताको स्नेह यर्मिया ४:१९-२१ पदहरूमा उनले यसरी व्यक्त गरेका छन्: 'मेरो अन्तस्करण, मेरो अन्तस्करण! मेरो मुटुमा नै पीडा छ; मभित्र मेरो हृदय बेचैन छ।' अनि 'मेरो अन्तस्करण, मेरो अन्तस्करण' भन्नाले 'मेरो पीडा, मेरो पीडा' भन्न खोजेको बुझिन्छ। किनकि लडाइँ र विनाशमाथि विनाश नजिक-नजिक आउँदै गरेको विषयमा सोच्दाखेरि उनी व्याकुल भए। एक्काइस पदमा निम्न प्रश्न सोधिएको छ: 'कहिलेसम्म म भण्डा देखिरहूँ, र तुरहीको आवाज सुनिरहूँ?' बाइस पदमा परमप्रभुले यसको जवाफ दिनुभयो। 'जबसम्म मानिसहरू आफ्नो मूर्खता र आफ्नो पापबाट फर्केर आउँदैनन्, तबसम्म' भनेर उहाँले आफ्नो जवाफ दिँदा भन्न खोज्नुभएको हो।

यर्मिया ४:२३-३१: यस खण्डमा यर्मियाले यहूदामाथि आउन लागेको, कसैलाई नछोडिदिने प्रकोपको विषयमा देखेको दर्शन वर्णन गरेका छन्। परमप्रभुले यस सख्त विनाशको विषयमा चेताउनी दिनुभयो; तर यो विनाश तिनीहरूको सम्पूर्ण विनाश अर्थात् तिनीहरूको सत्यानाश हुनेथिएन। परमेश्वरको ताडना दिने उद्देश्य सुदृढ र सुनिश्चित छ; न यरूशलेमको प्रसाधनले युक्त सुन्दरताले उहाँको यस उद्देश्यमा कुनै हेरफेर ल्याउँछ, न पहिलो बालक जन्माउने व्यथामा परेकी स्त्रीको चीत्कारले यो चिच्चयायो भने, उहाँ प्रभावित हुनुहुन्छ।

ई) यर्मिया ५: यहूदाका पापहरूको न्याय गरिनेछ

यर्मिया ५:१-९: यरूशलेम शहरमा कुनै धर्मी मानिसलाई भेट्टाउन सकिएको भए परमप्रभुले यसलाई उसको खातिर क्षमा गर्नुहुनेथियो। गरिब र मूर्ख मानिसहरूको बीचमा कुनै धर्मी जनलाई भेट्टाउन नसकेका हुनाले यर्मिया ठूलाठाला मानिसहरूतिर फर्के, तर उनी आफ्नो खोजमा उत्तिकै असफल भए। यसकारण न्याय अपरिहार्य रूपले तिनीहरूमाथि आइपर्नेथियो, हिंस्रक सिंहजस्तै, मरुभूमिको ब्याँसोजस्तै र चितुवाजस्तै। परमप्रभुले यी मानिसहरूलाई कसरी क्षमा गर्न सक्नुहुनेथियो, जसले अघि उहाँसँग एउटा करार बाँधेका थिए, तर अहिले अन्य देवता-हरूको नाममा शपथ खान्थे र तल्लीन भई आफूलाई व्यभिचारमा पूरा दिइहाल्थे?

यर्मिया ५:१०-१३: शत्रुलाई देशमाथि चढाइ गर्ने र नष्ट गर्ने आदेश दिइएको छ, (तर पूरा रीतिले सर्वनाश गर्नको निम्ति चाहिँ होइन); किनभने मानिसहरूले परमप्रभुलाई अस्वीकार गरे र खतरा नजिकै आइपुगेको कुरा सरासर इन्कार गरे; अनि तिनीहरूका अगमवक्ताहरूले भूट बोल्दैथिए।

यर्मिया ५:१४-१९: तर यर्मियाका वचनहरू एउटा भस्म पार्ने आगो हुन्थे, जुन आगोले मानिसहरूरूपी काठ जलाउँथ्यो। बेबिलोनीहरू देशलाई निल्ल र ध्वस्त पार्न आउँदैथिए, तर पूरा सत्यानाश गर्न होइन। यहूदाका मानिसहरूले आफ्नो देशमा पराई देवताहरूको पूजाआजा गर्थे; यसकारण तिनीहरू परदेशमा पराईहरूको सेवा गर्नु-पर्नेथियो; यो यस पापको प्रतिफल हुनेथियो।

यर्मिया ५:२०-३१: परमेश्वर आफ्ना मूर्ख जनहरूको मन्दबुद्धि देखेर छक्क पर्नुभयो। समुद्रले उहाँको आज्ञा पालन गर्थ्यो, तर

तिनीहरूले उहाँको आज्ञापालन गर्दैनथिए । तिनीहरू उहाँको भय मात्र तयार थिएनन्, जसले पानीभरी दिनुहुन्थ्यो; अहँ, उहाँले पानी रोकिराख्दाखेरि पनि तिनीहरूले उहाँको डर मान्दैनथिए । यति हठी, यति विद्रोही, यति पापमा डुबेको जातिलाई परमेश्वरले कसरी सजाय नदिई छोड्न सक्नुहुनेथियो ? यस सम्बन्धमा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘अनि यस जातिको दुष्टता चरमसोमामा पुगेको बेलामा कुनै भाग मानिसहरू मात्र दोषी थिएनन्, तर उनका शब्दहरूअनुसार “यस देशमा अवाक् पार्ने र भयानक कुरा भइरहेको छ; अगमवक्ताहरूले भूटा अगमवाणी गर्छन्, र पूजाहारीहरूले तिनीहरूको सहाय लिएर शासन गर्छन् । अनि मेरा जनहरूले यस्तै भएको मन पराउँछन्; अनि यसको अन्तमा तिमीहरूले के गर्नेछौ त ?” (पद ३०-३१) ।

यसरी तिनीहरूको नैतिकता र सच्चाइका सबै मुहान-हरू भ्रष्ट भए; फलस्वरूप न्याय छोडेर परमप्रभुबाट अरू केही पनि आउन सक्दैनथियोभन्ने कुरा सुस्पष्ट भयो । १

उ) यर्मिया ६: यरूशलेमको विनाशको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया ६:१-८: चेताउनी दिने तुरही र चिन्हरूपी आगोले बिन्यामिनीहरूलाई यरूशलेमबाट भाग्ने सङ्केत दिए; किनभने बेबिलोनका गोठालाहरू आफ्ना बगालहरूको साथमा यरूशलेममाथि आक्रमण गर्न लागेका थिए । (गोठालाहरू भन्नाले सेनाका कप्तानहरू बुभिन्छ भने, तिनीहरूका बगालहरू भनेको तिनीहरूका सिपाहीहरू बुभिन्छ) । अनि यी पदहरूमा कल्दीहरूलाई आफ्नो रणनीतिको विषयमा छलफल गरेका सुनिन्छ । परमेश्वरले यहूदियाको निम्ति कैदमा जाने कुरा निर्धारित गर्नुभयो; किनकि मानिसहरूले थिचोमिचो, अत्याचार र लुटपिट गरिरहेका थिए ।

तिनीहरूको निम्ति ढिलो भइसकेको यस घडीमा पनि उहाँले आफ्ना जनहरूलाई अभै पनि यसो नगर्ने, यसो गर्न छोड्ने चेताउनी दिँदै हुनुहुन्थ्यो ।

यर्मिया ६:९-१५: सेनाहरूका परमप्रभुले के चेताउनी दिनुभयो भने, अङ्गुर टिप्नेले दाखको बोटबाट सबै अङ्गुरहरू पूरा टिपेभैं बेबिलोनीहरूले देशलाई नाङ्गो र उजाड बनाइदिनेथिए । यर्मिया निराश थिए, किनकि उनले वचनमा ध्यान नदिने मानिसहरूसित कुरा गर्नुपरेको थियो; तर उनले नबोली सक्दै सक्दैनथिए । किनकि परमप्रभुले उनलाई आज्ञा गर्नुभयो: ‘तिनीहरूको लोभले गर्दा, अगम-वक्ताहरू र पूजाहारीहरूको छल र तिनीहरूको निर्लज्ज व्यवहारले गर्दा यो विनाश आउन लागेको हो भन्ने सन्देश सुनाइदेऊ !’ अनि याद गर्नुहोस्: आत्मिक अधोगति भएको समयमा समृद्धि हुनेछ भन्ने प्रतिज्ञा गर्नु भूटा अगम-वक्ताहरूको लक्षण हो ।

यर्मिया ६:१६-२१: तर यी मानिसहरूले परमेश्वरको आह्वान अस्वीकार गरे । तिनीहरू धार्मिकताका पुराना बाटाहरूमा हिँड्नु कहाँ हो र ! तिनीहरूले उहाँको चेताउनी ग्रहण गर्नु कहाँ हो र ! यसकारण तिनीहरूमाथि यो विपत्ति आउने नै थियो; तिनीहरूले चढाएका बलिदानहरू र तिनको मीठो सुगन्ध जतिसुकै किन नहोऊन् ! मानिसहरू ठेस खाएर लड्ने-थिए र नाश हुनेथिए ।

यर्मिया ६:२२-२६: उत्तरको देशबाट शत्रुको हमलाले गर्दा मानिसहरूको बीचमा ठूलो डर, शोक र तीतो विलाप हुनेथियो ।

यर्मिया ६:२७-३०: परमप्रभुले यर्मियालाई धातुहरूको पारखी र परीक्षकको रूपमा नियुक्त गर्नुभयो । यहूदाका मानिसहरू धातुहरू थिए, तिनीहरू पित्तल र फलामजस्तै हठी विद्रोही थिए; तिनीहरू यस्तो सिसाजस्तै थिए, जुन सिसाबाट धातुको मैला हटाउन सकिँदैनथियो; तिनीहरू रद्द चाँदी थिए ।

आउनुहोस्, हामी यस विषयमा श्री काइल येट्सको निम्न टिप्पणी पढौं:

‘हुन सक्छ, सायद यस्तोदिन आउला, जब हामीले पापी मानिसहरू पवित्र परमेश्वरको दृष्टिमा कति भद्र, कति घिनलाग्दा, कति निकम्मा छन्, सो स्पष्ट रूपले देख्न सकौंला । हामीले आफूलाई निष्पक्ष र वस्तुगत हेराइले नियालेर हेर्न आवश्यक छ, नत्र ता हामीले आफ्नो अधमी, अभागी रित्तोपन देख्न सक्दैनौं, जुन रित्तोपन परमेश्वर छरलङ्कै देख्नुहुन्छ । रद्द चाँदी राख्नमा कुनै अर्थ हुँदैन । के यो सम्भव छ कि परमेश्वरले धेरैलाई, जसले आफूलाई बडो कामलाग्दा ठान्छन्, अधिबाट मूल्यहीन ठानेर रद्द गर्नुभयो ?’⁶⁾

ग) यर्मिया ७-१०: मन्दिरको मूलढोकामा यर्मियाको सेवकाई

अ) यर्मिया ७: यहूदाको कपटले पूर्ण धर्म

यर्मिया ७:१-४: सात अध्यायको नाम ‘मन्दिरको उपदेश’ राखिएको छ । यहूदाका मानिसहरूले आफूलाई पूरा सुरक्षित ठानेका थिए; किनभने तिनीहरूको विचारमा, परमेश्वरले मन्दिरलाई कहिल्यै नष्ट हुन दिनुहुन्नथियो । तर तिनीहरूको यो सोच गलत थियो । तिनीहरूले यस भवनमाथि गलत प्रकारको भरोसा राख्दैथिए; तर यस भवन-भित्र वास गर्नुहुने परमेश्वरमाथि तिनीहरूको भरोसा खोइ, कहाँ थियो ?

यर्मिया ७:५-१५: तिनीहरूको खास सुरक्षा केमा थियो ? तिनीहरू पूर्ण रूपले पापबाट फर्केर एउटा धार्मिक जीवन जिउनु-परेको थियो । तर तिनीहरूको विचारमा, तिनीहरू मन्दिरमा आई ‘हामीलाई छुटकारा मिलेको छ’ भनेर भने भने बस् पुगियो; तब तिनीहरूले आफ्ना पापहरूको निम्ति छुट पाउनेथिए अरे ।

देखावती धर्मको विषयमा हाम्रा प्रभु येशूको धारणा यर्मियाको जस्तो थियो; किनकि जब

उहाँले आफ्ना पिताको घर शुद्ध पार्नुभयो, तब उहाँले मन्दिरको विषयमा ‘डाँकूहरूको ओडार’ भन्ने भविष्यवक्ता यर्मियाका यी शब्दहरू प्रयोग गर्नुभयो, जुन शब्दहरू यर्मियाले यहाँ, एघार पदमा प्रयोग गरे (मत्ती २१:१३; मार्कूस ११:१७; लूका १९:४६) । यहूदाका मानिस-हरूले मन्दिर अपवित्र र अशुद्ध पारेका हुनाले यो मन्दिर शीलोको पवित्रस्थानजस्तै नष्ट हुनेथियो । (शीलोको पवित्रस्थानको विनाश न्यायकर्ताहरूको समयमा अथवा नभए १ शमूएलको पुस्तकको समयमा भएको अनुमान गरिन्छ ।)⁷⁾

यर्मिया ७:१६-२६: यर्मियाले यहूदाका मानिसहरूको निम्ति प्रार्थना गर्नुहुँदैनथियो; किनकि तिनीहरूले सडकहरूहुँदा स्वर्गकी रानीलाई⁸⁾ र अन्य देवताहरूको पूजा गरिरहेका थिए । मानिसहरूले आफ्ना बलिका पशुहरूको मासु आफूले खाऊन् । परमेश्वरले चाहनु-भएको कुरा आज्ञापालन हो, रीतिहरू होइनन् । बाइस पद हामीले तेइस पदको सन्दर्भमा पढ्नुपर्छ: भक्ति र समर्पणविनाको बलिदान मूल्यहीन हुन्छ ।

यर्मिया ७:२७-३४: यहूदाले सुधार ग्रहण गर्न निरन्तर इन्कार गरेको हुनाले, यर्मियाले दिव्य आदेशअनुसार विलाप गर्नुपरेको थियो । तिनीहरूले मन्दिर अपवित्र तुल्याएका थिए र आफ्ना छोराछोरीहरूलाई बलि गरेका थिए; यसकारण फलस्वरूप तिनीहरूको डरलाग्दो काटमार हुनेथियो र देश उजाड हुनेथियो ।

आ) यर्मिया ८: पापप्रति यहूदाको विवेकहीनता

यर्मिया ८:१-७: बेबिलोनीहरूले आकाशका ताराहरूको पूजा गर्नेहरूका हड्डीहरू खनेर निकाल्नेथिए र आकाशको सामु सोतरभैं फिँजाउनेथिए; अनि बाँचेका मानिसहरूले मर्न चाहनेथिए । जो लड्छ, त्यो उट्छ; अनि

जसले पाप गर्छ, उसले पश्चात्ताप गर्छ; तर यहूदा, अहँ, त्यस्तै छँदैथिएन; यसले परमप्रभुकहाँ फर्कन मान्दै मान्दैनथियो। व्यवस्थाको सम्बन्धमा यी मानिसहरूलाई कुन कुरासित तुलना गरे ठीक थियो? तिनीहरू सारस, ढुकुर, कस्याडकुरुड र गौंथलीजस्तै पनि थिएनन्, जसले सहजैले आफ्नो फर्केर आउने गमनको समय कायम राख्थे।

यर्मिया ८:८-१२: यी मानिसहरूले परमप्रभुको व्यवस्थाको सम्बन्धमा आफूलाई बुद्धिमान् ठान्थे; तर शास्त्री, अगमवक्ता र पूजाहारीले व्यवस्थामा गलत अर्थ लगाए र रद्द गरे। तिनीहरू लोभी थिए, छली थिए, र तिनीहरूले समस्याहरू हल्का प्रकारले, बाहिरी तवरले मात्र समाधान गर्ने गर्थे। तिनीहरूले दण्डको समयमा आफ्नो निर्लज्जताको निम्ति उचित प्रतिफल पाउनेथिए।

यर्मिया ८:१३-१७: दाखको बोटमा अङ्गुरहरू र नेभाराको रूखमा नेभाराहरू एउटा फल नरहने गरी पूरा टिपेभैं परमेश्वरले तिनीहरूलाई उठाएर लैजानुहुनेथियो। यी मानिसहरू यरूशलेम शहरभित्र नाश हुन ठहराइएका थिए; किनकि बेबिलोनी सेनाहरू मोहनी नलाग्ने सर्पहरूभैं अघि बढिरहेका थिए।

यर्मिया ८:१८-२२: टुटेको हृदय भएका भविष्यवक्ताले के सुन्दैथिए? मानौं कैदमा लिएका यहूदीहरूले 'परमेश्वर कहाँ हुनुहुन्छ?' भन्ने प्रश्न गरे; उनले यो पो सुनेका रहेछन्। तर यस प्रश्नको उत्तर परमेश्वरले कसरी दिनुभयो? उहाँले तिनीहरूलाई पनि एउटा प्रश्न सोध्नुभयो: तिनीहरूले उहाँलाई खोपेका मूर्तिहरू र पराई देवताहरूको निम्ति किन त्यागे हुँ? यी मानिसहरूको बिलौना सुन्नुहोस्! तिनीहरूले आशा गरेको छुटकारा आउंदै आएन। यसकारण यी मानिसहरूको आशाहीन अवस्था देखेर यर्मिया धुरुधुरु रँदैथिए। बाइस पदचाहिँ 'गिल्यादमा मलहम

छ' नामक प्रसिद्ध आत्मिक गीतको स्रोत भएको हो:

चाइते भएकोलाई निको पार्न गिल्यादमा मलहम छ;
पापको रेगले ग्रस्त भएको आत्मा निको पार्न गिल्यादमा मलहम छ।

इ) यर्मिया ९: रुने भविष्यवक्ताको विलाप

यर्मिया ९:१-११: पहिला दुईवटा पदहरूमा बोल्ने वक्ता यर्मिया हुन्। एक पदमा उनलाई 'रुने भविष्यवक्ता' भन्ने नाम किन दिइयो, सो कुरा सुन्दर ढङ्गले व्यक्त गरिएको छ:

'मेरो टाउको पानी नै पानी भएको भए र मेरा आँखाहरूचाहिँ आँसुको एउटा मुहान भएका भए, म मेरो प्रजाको छोरीका मारिएकाहरूको निम्ति दिनरात रुनेथिएँ!'

दुई पदमा यर्मियाले आफ्नो जुन मनको भाव व्यक्त गरे, उनको यो मनको भाव धेरै प्रचारकहरू र मिसनेरीहरूले राम्रोसँग बुझ्न सक्छन्। यस विषयमा श्री काइल येट्सले यसो लेखेका छन्:

'तपाईंले एकजना थकित, हैरान र निरुत्साहित भएका भविष्यवक्तालाई देख्न चाहनुभयो भने यसको दुई पद पढ्नुहोस्; किनकि यस पदले हामीलाई यर्मिया सबैभन्दा तल्लो अवस्थामा पुगेको क्षणको भलक दिन्छ। हामी यस प्रकारको अनुभवलाई के नाम दिऔं? यो अनुभव 'एक महात्माको मनमा लागेको अँध्यारो छाया' भन्न सकिन्छ। आफ्नो यस कष्टको घडीमा उनले के कल्पना गरे भने, उनको कुरा नखाने मानिसहरूबाट उनले बिदा लिन चाहे। उनको निम्ति आफ्नो सारा जिम्मेवारी र आफ्ना सबै चिन्ताहरूबाट मुक्त हुने कल्पना कति मीठो थियो! किनकि मानिसहरूको बीचमा धर्मको बदलीमा केवल एउटा खोक्रो, भक्तिहीन औपचारिकता देखेर उनी साँच्चै बिरामी परेका थिए। आफ्नो सारा समयमा उनले प्रार्थना गरेरै, प्रेम गरेरै, प्रचार गरेरै र चेताउनी दिएरै बिताएका थिए; अनि यसको प्रतिक्रिया के भयो? यी मानिसहरूले उनको सन्देशमा कुनै पनि चासो

लिंदैनथिए; तिनीहरूबाट उनको मन पिरोले तटस्थ प्रतिक्रिया भएको थियो ।^९)

उनले यी मानिसहरूको पापले पूर्ण अवस्था र यस प्रकारको खराब अवस्थाले निम्त्याएको दण्डको खातिर विलाप गर्दैथिए । त्यसपछि उनले परमप्रभुको मुखका शब्दहरू दोहोर्याए, जसले यस खण्डमा तिनीहरूका पापहरू के-के थिए, सो बेलीबिस्तार गर्नुभयो र यस प्रकारको व्यवहारको निम्ति अपरिहार्य न्यायको माग के थियो, सो पेश गर्नुभयो । अनि परमेश्वरले यरूशलेम स्यालहरूको ओडार तुल्याउन लाग्नुभएको र यहूदाका शहरहरू उजाड पार्न लाग्नुभएको खण्डमा उनी रोइरहेका थिए ।

यर्मिया ९:१२-२२: त्यो आउन लागेको विपत्ति सीधै यहूदाको मूर्तिपूजासँग सम्बन्धित थियो, र मूर्तिपूजा गरेको तिनीहरूको यही पापको खातिर तिनीहरू कैदमा जानेथिए । परमप्रभुको आदेशअनुसार विलाप गर्न निपुण स्त्रीहरू आऊन्; (यी स्त्रीहरूले व्यवसायिक रूपले शोक गर्ने गर्थे); यिनीहरूले भयानक काटमार र विनाशको निम्ति विलाप गर्नु । मानिसहरूले आफ्नो बुद्धि, आफ्नो शक्ति र आफ्नो धनमा घमण्ड गर्न के काम ? किनकि परमप्रभुलाई चित्र नै मुख्य र महत्वपूर्ण कुरा हो ।

यर्मिया ९:२३-२४: 'परमप्रभु यसो भन्नुहुन्छ: बुद्धिमान् मानिसले आफ्नो बुद्धिमा गर्व नगरोस्, न शक्तिमान् मानिसले आफ्नो शक्तिमा गर्व गरोस्, न धनवान् मानिसले आफ्नो धनमा गर्व गरोस्; तर जसले गर्व गर्छ, उसले मलाई 'परमप्रभु म नै हुँ; मचाहिँ पृथ्वीमा करुणा, न्याय र धार्मिकताको काम गर्छु' भनेर बुभेको र चिनेकोमा गर्व गरोस्; किनकि यी कुराहरूमा म प्रसन्न हुन्छु, परमप्रभु भन्नुहुन्छ ।' यर्मियाको पुस्तकमा यी दुईवटा पदहरू अति प्रसिद्ध पदहरू हुन् । श्री जी. हर्बर्ट लिभिङ्स्टनले यिनको विषयमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'यी दुईवटा पदहरू कण्ठस्थ गर्न योग्य छन् । किनकि मानिसहरूले बुद्धि, शक्ति र धन प्राप्त गर्न प्रयास गर्छन्; तर परमेश्वर दयामा, न्यायमा र धार्मिकतामा प्रसन्न हुनुहुन्छ । धन्य हो त्यो मानिस, जसले परमप्रभुलाई यहाँसम्म चिन्छ, कि ऊ त्यही कुरामा प्रसन्न हुन्छ, जुन कुरामा उहाँ प्रसन्न हुनुहुन्छ ।'^{१०})

यर्मिया ९:२५-२६: यहूदाको कचौरामा अभितीतो कुरा के थियो भने, तिनीहरूको सजाय अन्यजाति देशहरूसँग हुनेथियो; किनभने यहूदाका मानिसहरू हृदयको खतना नभएका मानिसहरू थिए । केशका कुना काट्नु गैर-यहूदीहरूको चलन थियो, जुन चलनचाहिँ यहूदीहरूको निम्ति निषेध गरिएको थियो (लेवी १९:२७) । छबीस पदमा 'केशको कुना काट्नु'चाहिँ आर.वी. र एन.ए.एस.बी.को अनुवाद हो ।^{११})

ई) यर्मिया १०:१-१८: मूर्तिपूजाको विषयमा बोलिएको व्यङ्ग्य

यर्मिया १०:१-५: यस अध्यायमा पालोपिलो हुने गरी मूर्तिहरूको व्यर्थता र परमेश्वरको महानताको बीचमा तुलना गरिन्छ । 'अन्यजातिहरूको चाल नसिक !' परमेश्वरका जनहरूले न अन्यजातिहरूको चाल न यिनीहरूका निर्जीव मूर्तिहरूको डर राख्न सिक्नु हुन्छ ।

मूर्तिहरूको विषयमा रचिएको यस व्यङ्ग्यको विषयमा श्री काइल येट्सले यस प्रकारको टिप्पणी गरेका छन्:

'यर्मियाले यी घटिया, असहाय मूर्तिहरूसित क्रूर व्यवहार गर्छन्, जुन मूर्तिहरू मानिसहरूले परमेश्वरको सट्टामा पूजा गरेका छन् । यी मूर्तिहरूबाट कुनै प्रतिक्रिया आउँदैन; यिनीहरू काठका टुटाहरूसित बराबर हुन्, निर्जीव छन्; मानिसहरूले यी मूर्तिहरू सजाउनुपर्छ, सिँगानुपर्छ, नत्र यिनीहरू केवल एउटा काठको टुटा हुन् भन्ने कुरा स्पष्ट देखिन्छ; यिनीहरूले हामीलाई कहाँ बोक्छन् र ? मानिसहरूले

तिनीहरूलाई पो बोक्नुपर्छ। मानिसहरूले मूर्तिहरूलाई रचुपर्छ र यिनीहरूलाई आ-आफ्नो रूप दिनुपर्छ; तर परमेश्वर सृजनहार हुनुहुन्छ। यिनीहरूमा न बोली, न शक्ति, न सास, न बुद्धि, न मूल्य, न प्रभाव, न कुनै स्थायित्व छ; यिनीहरूलाई कुनै कुराको निम्ति श्रेय दिन सकिँदैन। तर परमप्रभु कति फरक हुनुहुन्छ! उहाँ अनन्त, जीवित, क्रियाशील र शक्तिशाली हुनुहुन्छ।¹²

यर्मिया १०:६-९: परमेश्वर महान् हुनुहुन्छ, जातिहरूका महाराजा हुनुहुन्छ; उहाँ भययोग्य हुनुहुन्छ। अनि जस-जसले मूर्तिपूजा गर्छन्, तिनीहरू मन्दबुद्धिका र मूर्ख हुन्छन्; किनकि तिनीहरू मानिसहरूका हातका कामको सामु झुक्छन् र त्यसलाई पो दण्डवत् गर्छन्।

यर्मिया १०:१०-१६: परमप्रभु एकमात्र सत्य र जीवित परमेश्वर हुनुहुन्छ। रचिएका सबै देवताहरू नष्ट हुनेछन्। तर परमप्रभु सृष्टिकर्ता परमेश्वर हुनुहुन्छ; उहाँ सबै कुराहरूको प्रबन्ध गर्नुहुने र सबै कुराहरू सञ्चालन गर्नुहुने परमेश्वर हुनुहुन्छ। मूर्ति बनाउने कारिगरहरू मन्दबुद्धिका हुन्छन्, र तिनीहरूले रचेका मूर्तिहरू भूट हुन्, अँ, व्यर्थका हुन्छन्। तर याकूबको भाग तीजस्ता हुनुहुन्न; उहाँ सबै कुराहरूको रचनाकार हुनुहुन्छ; उहाँ सेनाहरूका परमप्रभु हुनुहुन्छ।

यर्मिया १०:१७-१८: अब यस देशका बासिन्दाहरूलाई के भनिन्छ भने, तिनीहरूले बोक्न सक्ने सरसामान पोको पार्नुपर्छ; किनभने परमप्रभुले तिनीहरूलाई निर्वासनमा पठाउँदै हुनुहुन्थ्यो।

उ) यर्मिया १०:१९-२५: रुने भविष्य-वक्ताको प्रार्थना

आफ्नो जातिको पक्षमा बोल्दै यर्मियाले घेराबन्दी र निर्वासनका ठूला डरहरूको विषयमा विलाप गर्छन्; हो, मानिस कति अनजान थियो, यो उनले मानिलिन्थे;

परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई ताडना दिऊन्, तर आफ्नो बल्दो रिस तिनीहरूका शत्रुहरूमाथि खन्याइदिऊन्; यो उनको अनुरोध थियो। किनभने यिनीहरूले उहाँका जनहरूलाई निले।

खण्ड ३

यर्मिया ११-१९:

यर्मियाका व्यक्तिगत अनुभवहरू

क) यर्मिया ११-१२: यर्मिया र अनातोतका मानिसहरू

यर्मिया ११:१-१०: परमप्रभुले यर्मियालाई यसो भन्ने आज्ञा गर्नुभयो: जुन वाचा अर्थात् जुन व्यवस्था उहाँले यी मानिसहरूसित बाँध्नुभएको थियो, त्यो व्यवस्थारूपी वाचा उनले तिनीहरूलाई सम्झाऊन्, विशेष गरी उनले तिनीहरूलाई अनाज्ञाकारीहरूमाथि आउने श्राप र आज्ञापालन गर्नेहरूमाथि आउने आशिषहरूको विषयमा सम्झना गराऊन्! विगत समयदेखि परमेश्वर तिनीहरूलाई लगातार चेताउनी दिँदै आउनुभयो; तर तिनीहरूको तर्फबाट निरन्तर नकारात्मक प्रतिक्रिया, अँ, इन्कारमाथि इन्कार आएको थियो। अनि अब यहूदाका मानिसहरूको बीचमा एउटा षड्यन्त्र मच्चिरहेको थियो: तिनीहरूले अन्य देवताहरूको पूजा गर्न परमेश्वरलाई त्यागेर त्यो करार भङ्ग गर्न लागेका रहेछन्।

यर्मिया ११:११-१३: तर जब तिनीहरूमाथि परमेश्वरको न्याय आइपर्छ, तब उहाँले तिनीहरूको प्रार्थना सुन्नुहुनेथिएन;

अनि यहूदाका असङ्ख्य देवताहरूसँग तिनीहरूलाई बचाउने शक्ति हुँदैनथियो ।

यर्मिया ११:१४-१७: 'यी मानिसहरूको निम्ति प्रार्थना नगर' भनेर तीन पल्ट यी भविष्यवक्तालाई आदेश दिइयो (यर्मिया ७:१६, ११:१४ र १४:११) । यी मानिसहरूलाई आफ्ना बलिहरू लिएर उहाँको मन्दिरमा आउने अधिकार छँदैथिएन; किनकि यसरी न तिनीहरूको दोष लुक्नेथियो, न तिनीहरूको विनाश रोकिनेथियो । जुन यहूदाले एक समयमा परमप्रभुबाट 'सुन्दर र मनोहर फलले युक्त, हरियो जैतुनको रूख' भन्ने नाम पाएको थियो, त्यही यहूदाको भाग्य यसको मूर्तिपूजाले गर्दा आगोमा जल्नु थियो ।

यर्मिया ११:१८-२३: यस खण्डमा अनातोतका मानिसहरूले यर्मियालाई मार्ने युक्तिहरू रचेको जानकारी परमप्रभुले यिनीहरूको यस दुष्ट युक्तिको विषयमा कुनै पनि शङ्का नगरेका यी विनीत भविष्यवक्तालाई दिनुभयो । अनि जब उनले यसको विषयमा प्रार्थना गरे, तब उनलाई यसको खातिर उनका विरोधीहरूले सजाय भोग्नेछन् भन्ने निश्चयता दिइयो ।

यर्मिया १२:१-६: यर्मियासित एउटा बुभन नसकिने कुरा थियो; यसकारण उनले परमप्रभुलाई सोधे: उहाँ त धर्मी हुनुहुन्थ्यो; तब अनातोतका मानिसहरूजस्तै दुष्ट मानिसहरूले आफ्नो चालमा किन उन्नति गर्छन्, र उनीजस्तै धर्मी मानिसले कुन कष्ट भोग्नुपर्छ ? यसको विषयमा उनले उहाँबाट जवाफ पाउन चाहे । अनि परमेश्वरले उनलाई के जवाफ दिनुभयो भने, यर्मियाले योभन्दा अझ पनि कडा विरोध सामना गर्नुपर्नेथियो, यहाँसम्म कि उनका दाजुभाइहरूले उनीसित विश्वासघात गर्नेथिए । अनि उनलाई पैदल-सिपाहीहरूको चालसित तुलना गर्न सक्ने यी केही हदसम्म शान्तिमय अवस्थाहरू सामना गर्न गाह्रो भयो भने त, उनले उनीमाथि आउन लागेका,

घोडाहरूसँग होड गर्ने घोर परीक्षाहरूमा केकसो गर्नेथिए त ?

यर्मिया १२:७-१४: धेरै मायालु शब्दहरू प्रयोग गरेर परमेश्वरले यहाँ, यस खण्डमा यहूदाको दयनीय अवस्था वर्णन गर्नुभयो र यसको विनाशको विषयमा आफ्नो अफसोस प्रकट गर्नुभयो, जुन विनाश यसले आफूमाथि ल्यायो । जुन चराको रङ्गरूप अरू चराहरूको भन्दा फरक छ, त्यस चरालाई प्रायः अरूले आक्रमण गरिहाल्छन् । ठीक त्यस्तै यहूदाचाहिँ परमप्रभुको दृष्टिमा छिरबिरे रङ्गको शिकारी चरा थियो । यसकारण परमेश्वरले यहूदालाई आक्रमण गर्ने अन्यजाति देशहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो, तर यहूदालाई यसको स्वदेशमा पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो ।

यर्मिया १२:१५-१७: अनि त्यसपछि अन्यजातिहरू आ-आफ्ना देशहरूमा पुनर्स्थापित हुनेथिए; अनि तिनीहरू मूर्तिहरूबाट परमेश्वरकहाँ फर्के भने, तिनीहरू उहाँका जनहरूको बीचमा उहाँका आशिषहरूमा सहभागी हुनेथिए । नभए तिनीहरू नामेट हुनेथिए ।

ख) यर्मिया १३: यर्मिया र बिग्रेको कम्मर-पेटी

यर्मिया १३:१-११: यहूदाको तुलना एउटा कम्मर-पेटीसित गरिन्छ । यर्मियालाई त्यो कम्मर-पेटी यूफ्रेटिस नदीमा लगेर चट्टानको दुलोमा गाड्ने आदेश दिइयो । एक समयमा परमप्रभुसँग नजिकको घनिष्ठता यहूदाको हिस्सा थियो; तर अहिले त्यो कम्मर-पेटीजस्तै यो जाति लगिनेथियो र 'लुकाइनेथियो' । आफ्नो पापले गर्दा यहूदालाई दुई सय पचास माइल टाढा लगिनेथियो र निर्वासनभरि बेबिलोनको यूफ्रेटिस नदीको नजिकै 'लुकाइनेथियो' । अनि जब यर्मियाले त्यो कम्मर-पेटी फेरि निकाले, तब त्यो कम्मर-पेटी बिग्रेको थियो र काम नलाग्ने भयो । यर्मिया

यूफ्रेटिस नदीमा गए कि गएनन् भन्ने विषयमा श्री सी. आई. स्कोफिल्डले आफूले प्रकाशन गरेका बाइबलमा एउटा उपयोगी टिप्पणी हालेका छन्:

‘कोही-कोही मानिसहरू छन्, जसले बेबिलोनसम्मको ठूलो दूरी र यहूदाका चलिहरेको लडाइँको अवस्था ध्यानमा राखेर यर्मियाले आफ्नो कम्मर-पेटो वा त्यो पटुका यूफ्रेटिस नदीको किनारमा गाडेको सम्भावनाको विषयमा प्रश्न उठाएका छन् । तर यर्मियाको सेवा-कालमा यस्ता समयहरू पनि थिए, जुन समयहरूमा यस सम्पूर्ण भूभागमा शान्तिको वातावरण थियो । यसकारण यर्मियाले वास्तवमा बेबिलोनको भ्रमण गरेको बढी सम्भव भएको देखिन्छ । यसो हो भने, उनले बेबिलोनमा पुगेपछि त्यो कम्मर-पेटो त्यहाँ गाडे होलान् र त्यहाँबाट फर्केको बेलामा उनले खनेर त्यो कम्मर-पेटो निकाले होलान्; त्यस समयमा यो घटना सजिलोसँग घटेको हुन सक्छ ।

तर यहाँ, यस ठाउँमा प्रयोग गरिएको ‘फरात’ शब्दको अर्थ यूफ्रेटिस नदी नभई यरूशलेमदेखि केही माईल उत्तरमा रहेको ‘वादी फरा’ भन्ने नदी पनि हुन सम्भव भएको देखिन्छ । कुरा यस्तो हो भने, बेबिलोनको अन्तिम आक्रमण हुनुभन्दा अघि उनले जुनै पनि समयमा त्यो कम्मर-पेटो त्यहाँ गाड्न सके । यसकारण हामीलाई के लाग्छ भने, यहाँ, यस खण्डमा केवल एउटा दर्शन अथवा कुनै काल्पनिक कथा प्रस्तुत गरिएको होइन, तर एउटा वास्तविक घटना वर्णन गरिएको हुनुपर्छ । अनि यर्मियाको बिग्रिएको कम्मर-पेटोले इस्राएली जातिको अयोग्य चाल र सेवकाई सङ्केत गरेको छ ।¹³⁾

यर्मिया १३:१२-१४: जसरी हरेक मशक दाखमट्टाले भरिन्छ, ठीक त्यसरी सबै मानिसहरू मतवालीपनले भरिनेथिए । यस वाणीको विषयमा तिनीहरूको बुझाइ गलत थियो; किनकि तिनीहरू दाखमट्टाले होइन, तर सर्वशक्तिमान् परमेश्वरको क्रोधले भरिनेथिए, र सिसीबोतलहरूभैं तिनीहरू टुक्रा-टुक्रा हुनेथिए । श्री आर. के. ह्यारिसनले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘यर्मियाले यहाँ कुन कुरामाथि जोड दिए त ? जसरी रक्सीले हाम्रो खुट्टाउने शक्ति नगम्रो असर गर्छ र हाम्रो गतिशीलतामा क्षति पुऱ्याउँछ, त्यसरी नै यस आउन लागेको सङ्कटमा मानिसहरूले रक्सीले मातेको जस्तै व्यवहार गर्नेथिए; किनकि तिनीहरूले त्यस बेलामा शत्रु र मित्रको बीचमा छुट्ट्याउन सक्नेथिएनन्, न ता आफ्नो रक्षा आफैले गर्न सक्नेथिए ।¹⁴⁾

यर्मिया १३:१५-२३: यहाँ मानिसहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आग्रह गरिएको छ, नत्रभने तिनीहरूको निम्ति निर्वासनचाहिँ अपरिहार्य हुनेथियो । मानिसहरूले परमेश्वरलाई महिमा दिएनन् भने, अन्धकार र मृत्युको छाया तिनीहरूको भाग हुनेथियो । राजा र राजाकी आमाबाट सिंहासन खोसिनेथियो, अनि दक्षिणका शहरहरू घेरामा हालिनेथिए । बेबिलोनीहरूले देश उजाड पार्नेथिए; किन ? यहूदाको अधर्मको खातिर; किनकि यहूदा र यसका पापहरू एक-अर्काबाट अलग गर्न सकिँदैनथियो ।

यर्मिया १३:२४-२७: यहूदाको धर्मत्याग वर्णन गर्दा यहाँ प्रयोग गरिएका शब्दहरू सुन्नुहोस्: व्यभिचार, हिनहिनाइ, कामुकता र वेश्या-वृत्ति । यी सबै पापहरूमा नैतिक भ्रष्टता र अशुद्धता छ ।

श्री आर. के. ह्यारिसनले यसको स्पष्टीकरण गरेका छन्:

‘सबै युगका नामधरी विश्वासीहरूको विषयमा जुन कुरा सत्य छ, त्यो कुरा यी मानिसहरूको विषयमा पनि सत्य ठहरियो: यस्ता-यस्ता विपत्तिहरू तिनी-हरूमाथि आइपर्लान् भन्ने कुरा तिनीहरूले पत्याउन सकेनन् । तर यर्मियाले स्पष्टसँग यसको निम्ति सारा दोष तिनीहरूको थाप्लोमाथि लगाइदिए र तिनीहरूलाई ‘तिमीहरूले वेश्याहरूलाई सुहाउँदो शर्मलाग्दो सार्वजनिक अपमान भोगेछौँ भन्ने प्रतिज्ञा गरे । ... । यसमा तिनीहरूलाई हाने छेडपेच के थियो भने, यहूदाले बितेको समयमा जुन मानिसहरूसँग प्रेमको सम्बन्ध राख्यो, ती मानिसहरूद्वारा यसलाई त्यो दण्ड दिइनेथियो । यहूदा अन्धकारका निष्फल कामहरूमा

पूरा संलग्न भएको हुनाले यसलाई पुरुषलम्पट भ्रष्ट स्त्रीको रूपमा सार्वजनिक पर्दाफास गरिनेथियो – उहाँद्वारा, जसले शुक्रमा यसको मगनी गरेर यससित विवाहको करार बाँध्नुभयो ।¹⁵⁾

ग) यर्मिया १४-१५: खडेरीको विषयमा यर्मियाले गरेको अन्तर्विन्ती

यर्मिया १४:१-६: चौध अध्यायदेखि उनन्वालीस अध्यायसम्मको भागमा समावेश गरिएका वाणीहरू यरूशेलमको विनाश हुनुभन्दा अघि दिइएका थिए। त्यस समयमा यहूदामाथि डरलाग्दा खडेरीहरू र अनिकाल आइपरे।

‘त्यस बेलामा लागेको खडेरीमा ठूलो महत्त्व थियो। किनकि प्रतिज्ञाको देशसित सम्बन्धित करार-अन्तर्गत भविष्यवाणी गरिएका चिन्हहरूमध्ये यो खडेरीचाहिँ एउटा थियो (व्यवस्था २८:२३-२४), र अघि राजा अहाबको शासनकालमा आंशिक रूपले पूरा भइसकेको थियो (१ राजा १७)। अनि उत्तरीय राज्यको सम्बन्धमा कुरा गर्नु हो भने, उक्त खडेरीको पछि, लामो अन्तराल समयपछि, अशशूरी निर्वासन आयो। यसकारण यहूदाले बुभुपर्नेथियो: यो चिन्ह तिनीहरूको निम्ति एउटा अति गम्भीर चेतावनी थियो।’¹⁶⁾

यर्मिया १४:७-१६: भविष्यवक्ता यर्मियाले मानिसहरूको पक्ष लिएर पाप-स्वीकार गरेर राहत मागे; तर परमप्रभुले ‘तिमीहरूको निम्ति कुनै राहत हुनेछैन’ भन्नुभयो, तर तरवार, अनिकाल र महामारी-द्वारा मानिसहरू नष्ट हुनेथिए। भूटा अगमवक्ताहरूले मानिसहरूलाई शान्ति र सुरक्षा प्रतिज्ञा गरे, तर यिनीहरू भूट बोलेका थिए; र यिनीहरू ती मानिसहरूसँगसँगै नाश हुनेथिए, जसको निम्ति यिनीहरूले अगमवाणी गरे। चाहे यरूशलेम शहरमा होस्, चाहे देशमा होस्, यहूदामाथि आउन लागेको भयानक विनाशको निम्ति यर्मियालाई विलाप गर्ने आज्ञा दिइयो।

यर्मिया १४:१७-२२: उनले मानिसहरूको निम्ति परमेश्वरसँग अन्तर्विन्ती गरिरहे; उनले हामीलाई अब्राहामको अन्तर्विन्तीको प्रार्थना (उत्पत्ति १८:२३-३३), मोशाको अन्तर्विन्तीको प्रार्थना (प्रस्थान ३२:११-१३) र शमूएलको अन्तर्विन्तीको प्रार्थनाको सम्झना दिलाए (१ शमूएल ७:५-९)। उनले आफ्नो अन्तर्विन्तीको प्रार्थनामा तिनीहरूको दुष्टता र अधर्म स्वीकार गरे, र ‘हामी पानी र भरी पठाउनुहुने एकमात्र परमेश्वरको बाटो गर्नेछौं’ भन्ने प्रतिज्ञा गरे।

यर्मिया १५:१-४: तर उनले यी मानिस-हरूको निम्ति गरेको अन्तर्विन्ती व्यर्थ थियो; किनकि तिनीहरू मृत्यु, तरवार, अनिकाल र कैदको निम्ति ठहराइएका थिए। अँ, मोशा र शमूएलजस्ता प्रमुख मध्यस्थहरूले पनि प्रार्थना गरेर त्यो न्याय रोक्न सक्नेथिएनन्। राजा मनस्से यसको खास कारण थिए; किनकि तिनले यरूशलेममा साह्रै दुष्ट, घिनलाग्दा मूर्तिपूजा बढाएका थिए, अँ, मोलेकको पूजा पनि गरे (हेर्नुहोस् २ राजा २१:१-१६)।

यर्मिया १५:५-९: यरूशलेमको दयनीय अवस्थाचाहिँ तिनीहरूले परमप्रभुको ताड़ना-प्रति सकारात्मक प्रतिक्रिया नदेखाएको फल थियो। छोरैछोराहरू जन्माएका स्त्रीहरूले आफ्ना सन्तानहरूबाट आनन्द लिन पाउने-थिएनन्।

यर्मिया १५:१०-१८: आफ्नै मानिसहरूले विनाकारण यर्मियालाई घृणा गरे; तर उनको निम्ति परमेश्वरको प्रतिज्ञा थियो: ‘विपत्ति र सङ्कष्टको समयमा म तिम्रा शत्रुहरूलाई तिमीसित दुहाई गर्ने तुल्याउनेछु’; अनि त्यस बेलामा उनी निर्दोष ठहरिनेथिए। यहूदाले उत्तरबाट आइरहेको फलाम अर्थात् कल्दी-हरूलाई तोड्न सक्नेथिएन। होइन नि ! तर कल्दीहरूले पो यहूदाका भण्डारहरू लैजाने-थिए। भविष्यवक्ता यर्मिया आफूले सहनुपरेको सतावट, निन्दा र कष्टको विषयमा अन्योलमा

परे; किनकि उनी परमप्रभुप्रति विश्वासयोग्य थिए। तर उनले परमेश्वरको वचनमा सहारा पाए; उहाँको वचन उनको हर्ष र उनको हृदयको आनन्द भयो।

यर्मिया १५:१९-२१: परमेश्वरको जवाफ यी भविष्यवक्ताकहाँ आयो: उनले उहाँको विषयमा गलत धारनाहरू अपनाएका थिए; अनि बेला-बेलामा उनले आफ्ना यी तुच्छ विचारहरू व्यक्त गरेका पनि थिए। उनका यी विचारहरू खारेज तिनमा सुधार आउनु थियो, जसरी बहुमूल्य धातुबाट निकम्मा धातुको मैला निकालिन्छ। उनका शत्रुहरू उनीकहाँ फर्कून्, तर उनी तिनीहरूकहाँ फर्कनुहुँदैनथियो। यस सिलसिलामा श्री जी. क्याम्पबेल मोगनले यसरी टिप्पणी गरेका छन्:

‘यर्मियाले आफ्नो हृदयबाट यस प्रकारको धातुको मैला निकालिदिऊन् र आफूलाई यस बहुमूल्य सुनमा अर्थात् परमेश्वरको सत्यतामा पूर्य दिइहालून्। तब, अँ, तब मात्र उनी परमेश्वरको मुखपात्रको योग्य हुनेथिए, जसले उहाँका वाणीहरू बोल्न सक्नेथिए।’ (17)

परमेश्वरले यी भविष्यवक्तालाई एउटा पित्तलको बलियो पर्खाल बनाउनुहुनेथियो, जसमाथि उनका अत्याचार गर्नेहरू प्रबल हुनेथिएनन्। किनकि उहाँले आफ्ना दासलाई छुटकारा दिनुहुनेथियो र उनलाई दाम तिरेर छुटाउनुहुनेथियो।

घ) यर्मिया १६:१-१८: यर्मियाले एकात्मता गरेको उनको सेवकाई

यर्मिया १६:१-९: यस आउन लागेको विनाशको कारणले यर्मियालाई विवाह नगर्ने आज्ञा दिइयो। पवित्र बाइबलभरि उनी ती एकमात्र पुरुष हुन्, जसलाई विवाह गर्न निषेध गरियो। उनलाई विलाप गर्न र भोजको घरमा जान पनि निषेध गरियो; किनभने मृत्यु व्यापक थियो, र यो विपत्ति परमप्रभुबाट आएको थियो।

अब सात पदको कुरा आयो: मराउ भएको घरमा आफन्त र साथीहरू भेला हुने, अनि रोटी खाँदा र एक कचौरा दाखमद्य पिउँदा मृतकको गुणगान गर्ने चलन थियो। यस प्रकारले तिनीहरूले शोकित परिवारलाई सान्त्वना दिने गर्थे। अनि हाम्रा प्रभु येशूले यो प्राचीन यहूदी परम्परा कसरी परिवर्तन गर्नुभयो, सो कुरा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणीमा देखाएका छन्:

‘कसैको मराउ भएको सम्बन्धमा रोटी भाँच्ने चलन आएको रहेछ; अनि मलाई के लाग्छ भने, प्रभु येशूले यो चलन लिएर यसलाई आफ्नो मृत्युको सम्झनाको निम्ति स्थापित गर्नुभएको प्रभुभोजको निम्ति पवित्र पार्नुभयो। “न ता मानिसहरूले मरेकाहरूको निम्ति तिनीहरूलाई सान्त्वना दिने हेतुले शोकको समयमा तिनीहरूको निम्ति रोटी नै भाँच्नेछन्; न ता मानिसहरूले ... तिनीहरूलाई सान्त्वनाको कचौरा पिउन दिनेछन्।” के तपाईंले देख्नुभयो, प्रभुभोजका दुईवटा सामग्रीहरू? यहूदीहरूको बीचमा यो एउटा चिरपरिचित चलन थियो, तर प्रभु येशूले यस चलनमा एउटा अद्वितीय महत्त्व लगाइदिनुभयो र यसमा नयाँ सत्यताको छाप लगाइदिनुभयो। निस्तार चाडसँग प्रभुभोजको नजिकको सम्बन्ध रहेको छ; किनकि हामी जान्दछौं, त्यस बेलामा यस पवित्र विधिको शुरुवात भएको हो। अनि त्यस बेलामै प्रभुभोजको स्थापना अनिवार्य थियो; अरु कुनै बेलामा यसको स्थापना असम्भव हुनेथियो; किनभने इस्राएली जातिको निम्ति निस्तार चाडजस्तै मौलिक र मुख्य भएको चाडमा एउटा प्रभावशाली परिवर्तन आएको कुरा देखाउनु थियो। किनकि ऋभोजमा इस्राईहरूको निम्ति एउटा नयाँ र फरक चाड शुरु भयो।’ (18)

यर्मिया १६:१०-१८: परमेश्वरले पूर्व-जानकारी गर्नुभएको यति ठूलो विपत्तिको निम्ति खास कारण के थियो, सो कसैले सोध्थे भने, यर्मियाले तिनीहरूलाई यसको उत्तरमा सम्झना दिलाउनु थियो, कि तिनीहरूका पितापुर्खाहरूले गरेका र तिनीहरू आफूले गरेका अनाज्ञाकारिता र मूर्तिपूजाको खातिर यो

सब भएको हो । भावी कुनै दिनमा परमेश्वरले यी मानिसहरूलाई निर्वासनबाट फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो; तर पहिले बेबिलोनीरूपी मछुवाहरू र शिकारीहरूले तिनीहरूको खोजी गर्नेथिए र तिनीहरूलाई कैदमा लैजानेथिए; त्यहाँ परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूको अधर्म र तिनीहरूको पापको निम्ति दण्ड दिनुहुनेथियो ।

ड) यर्मिया १६:१९-१७:१८ : यर्मियाको सुदृढ़ हृदय

यर्मिया १६:१९-२१: भविष्यवक्ताले त्यो भावी दिन देखे, जुन दिनमा अन्यजातिहरू मूर्तिहरूबाट सत्य परमेश्वरकहाँ फर्कनेछन् । अनि एक्काइस पदमा परमप्रभुले आफ्नो दृढ़ संकल्प व्यक्त गर्नुभयो: उहाँले आफ्नो ताड़नाद्वारा यहूदालाई आफ्नो शक्ति चिनाउनुहुनेथियो ।

यर्मिया १७:१-११: यहूदा निर्वासनमा जानुचाहिँ यसले गरेको मूर्तिपूजाको फल हुने रहेछ, जुन मूर्तिपूजाको पाप फलामको कलमले तिनीहरूको हृदयको पाटीमाथि लेखिएको थियो । अनि परमेश्वरको पर्वत यरूशलेम थियो । अनि मानिसमाथि गरेको भरोसाले श्राप ल्याउँछ; तर परमप्रभुमाथि गरेको भरोसाले आशिष ल्याउँछ । परमेश्वर मानिसको छली हृदय जान्नुहुन्छ र अन्याय गरेर धन कमाउने मानिसलाई दण्ड दिनुहुनेछ; त्यस्तो मानिस ओश्रा बस्ने, तर चल्ला नकाढ्ने तिरा^{१९} जस्तै हुन्छ, जसले पछि आफ्नै आँखाले चल्लारूपी आफ्नो धनसम्पत्ति छोडेर गएको देख्छ ।

नौ पदमा फर्केर आउनुहोस्, जहाँ यसो लेखिएको छ: 'हृदय त सबै कुराहरूभन्दा बढी छली हुन्छ, र त्यो असाध्य दुष्ट हुन्छ; कसले त्यो जान्न सक्छ र?' मानिसको हृदयको विषयमा यो एउटा लोकप्रिय नभएको, तर धेरै सत्य भएको मूल्याङ्कन हो । के.जे.वी. को

अनुवादमा 'असाध्य दुष्ट' र अरूले 'सिकिस्त बिरामी' भनेर अनुवाद गरेको शब्दको बारेमा श्री आर. के. ह्यारिसनले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'नयाँ जन्म नपाएको मानिसको स्वभावको अवस्था परमेश्वरको अनुग्रहविना साह्रै नाजुक छ; 'सिकिस्त बिरामी' भनेर यसको बयान नौ पदमा गरिएको छ, जुन शब्द आर.एस.वी.ले 'असाध्यै भ्रष्ट' र एन.ई.बी.-बाइबलमा 'असाध्यै बिरामी' भनेर अनुवाद गरिएको छ । अनि हामीले यसको अनुवाद यर्मिया १५:१८ र ३०:१२ पदसँग तुलना गर्दा भने, यस शब्दको खास अर्थ 'निको नहुने किसिमको' भएको छ । यसर्थ बुभुहोस्: हेरेक पुस्ताका मानिसहरूलाई परमेश्वरको आत्मा र उहाँको अनुग्रहद्वारा नयाँ जन्मको खाँचो पर्छ (यूहन्ना ३:५-६ र तीतस ३:५) ।'^{२०}

हाम्रो बीचमा कति मानिसहरू होलान्, जसलाई तिनीहरूको हृदयमाथि लगाइएको अभियोग अति भएको लाग्ला । यी मानिसहरूको निम्ति श्री माथ्यु हेनरीको टिप्पणीबाट विस्तृत रूपले उद्धृत गर्न आवश्यक छ, जहाँ यसो लेखिएको छ:

'हाम्रो हृदयमा त्यो दुष्टता छ, जसको विषयमा हामी अनजान छौं र त्यो दुष्टता त्यहाँ छ भन्ने संकल्प धरि गर्दैनौं । आदमका सन्तानहरूको बीचमा एउटा सामान्य भूल गरिन्छ: मानिसहरूले आफ्नो अवस्था वा आफ्नो हृदयको अवस्था चाहेको भन्दा बढी असल भएको ठान्छन् । तर भ्रष्ट र पतित मानिसको हृदय, त्यसको विवेक सबै कुराहरूभन्दा छली नै हुन्छ । त्यो छट्टू छ, त्यो भूटा हो; त्यसले ठग्य, ठगनामा त्यो अति सिपालु हुन्छ; किनकि धोखाबाजी यस शब्दको मूलार्थ हो; अनि यस शब्दबाट याकूबले आफ्नो नाम पाए । मानिसको हृदयले असललाई खराब र खराबलाई असल भन्छ; त्यसले कुराहरूमा आफ्नो अर्थ लगाइदिन्छ, र शान्तिको योग्य नहुनेहरूलाई शान्तिको प्रोत्साहन दिन्छ । जब 'परमेश्वर हुनुहुन्न', 'उहाँ देख्न सक्नुहुन्न', 'उहाँ हाम्रा कामहरूको लेखा लिनुहुन्न' वा 'अधि बढ, पापको मार्गमा शान्ति छ'

भनेर मानिसहरूले आफ्नो हृदयमा भने भने, अथवा तिनीहरूले आफ्नो हृदयलाई यस्ता प्रकारका सुभाउहरू तिनीहरूका कानमा फुक्न दिए भने, त कुरा स्पष्ट छ: तिनीहरूको हृदय छली हुन्छ-हुन्छ। अनि छली हृदयका धूर्त सुभाउहरू हजारौं छन्। त्यसले मानिसहरूलाई ठग्न र तिनीहरूलाई विनाशमा पुऱ्याउँछ, यहाँसम्म कि मानिसहरूले आफूलाई धोका दिन्छन् र आफ्नो विनाश आफैले आफूमाथि ल्याउँछन्। अनि यही कुगमा मानिसको हृदय असाध्यै दुष्ट हुन्छ; त्यो घातक हुन्छ; त्यो निको नहुने किसिमको हुन्छ। यदि जुन विवेकले मानिसका अन्य ज्ञानेन्द्रियहरूले गरेका त्रुटिहरू सुधार गर्नुपर्नेथियो, त्यो विवेक आफै भूटको स्रोत र भ्रमको प्रमुख अगुवा हो भने, त मानिसको हालत साँच्चै खराब छ, अँ, शोचनीय छ, सुधार गर्न नसकिने हुन्छ। मानिसको हालत के होला त नि, यदि परमप्रभुको बत्तीको काम गर्नुपर्ने विवेकले भूटा प्रकाश दियो भने, अनि मानिसको आत्मामा वास गरेको परमेश्वरको यस सहयोगीले, जसलाई उससँग सरोकार राख्ने कुगहरूको जिम्मा सुम्पिएको छ, मानिसलाई यी कुराहरूको सम्बन्धमा धोका दियो भने ? हाम्रो हृदय साँच्चै यति छली छ भने, हामीले स्वीकार गर्नुपर्छ: कसले त्यो जात्र सक्छ र ? मानिसको हृदय यति खराब छ भने, कसले यसको बेलीबिस्तार गर्न सक्छ ?²¹⁾

यर्मिया १७:१२-१८: यहूदाको शरणस्थान परमेश्वरको महिमित उच्च सिंहासन भएकोमा यर्मिया रमाए। त्यसपछि उनले परमप्रभुमाथि बाहेक अरु कसैमाथि राखेको भरोसामा भएको मूर्खताको विषयमा कुरा गरे र इस्राएली जातिको आशा हुनुहुनेलाई मानिसहरूको निम्ति विन्ती गरे; उहाँले तिनीहरूलाई निको पारिदिऊन् र तिनीहरूलाई छुटकारा दिऊन्। तर 'परमेश्वरले भन्नुभएको न्याय खोइ, कहाँ छ' भनेर मानिसहरूले उनलाई सोधे। अनि यर्मियाले चाहिँ के गरे ? उनले परमप्रभुलाई सम्झाए, कि उनी परमेश्वरको गोठालो हुनदेखि हटेनन्, न ता उनले यरूशलेमको विनाशको भयानक कुदिनको चाहना गरे; उनले त सिर्फ परमेश्वरको वचन विश्वास-

योग्यतासाथ बोले, बस् यति। यसकारण उनले परमेश्वरलाई अनुरोध गरे: उहाँले परमेश्वरको वचनको खिल्ली उडाउनेहरूलाई दण्ड दिएर यर्मियालाई निर्दोष ठहराऊन्।

च) यर्मिया १७:१९-२७: यर्मियाको विश्राम-दिनको उपदेश

यहाँ, यस खण्डमा यहूदाका राजाहरू, सारा यहूदा र यरूशलेमका सबै बासिन्दाहरूलाई विश्राम-दिन पवित्र मान्ने आदेश दिइयो। तिनीहरूले आज्ञापालन गरेमा परमेश्वरले आफ्नो प्रतिज्ञाअनुसार तिनीहरूलाई भावी दिन-हरूमा दाऊदको राजवंशबाट शासकहरू दिनुहुनेथियो, र 'तिमीहरू परमप्रभुको भवनमा निरन्तर सेवा गरिरहन पाउँछौ' भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो; तर तिनीहरूले आज्ञापालन नगरेकोमा उहाँले तिनीहरूलाई सजाय दिनेछु भन्ने चेताउनी दिनुभयो। यरूशलेमको विनाश उहाँको यस सजायको फल हुनेथियो।

इस्त्राएली जातिको निम्ति विश्रामदिन मान्ने कुरा किन यति महत्त्वपूर्ण थियो, सो कुराको बारेमा श्री इर्विड जेन्सनले निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

'परमेश्वरसँग हाम्रो हृदयको सम्बन्ध केकस्तो छ, सो यथार्थ जाँचरूपी कसीचाहिँ उहाँको वचनप्रति हाम्रो आज्ञाकारिता हो। अनि इस्राएली जातिको निम्ति दिइएका आज्ञाहरूमध्ये एउटाचाहिँ विश्रामदिन पवित्र मान्नु थियो; अनि कुनै पनि काम वा परिश्रम नगरीकन विश्रामदिन पवित्र मानिन्थ्यो (यर्मिया १७:२१-२२)। परमेश्वरका जनहरू लगायत सबै मानिसहरूको जीवनमाथि भौतिक कुराहरूको निरन्तर चापाचापले यस्तो आज्ञा पालन गर्न गाह्यो बनाइदिएको थियो; अनि यही कारणले गर्दा दस आज्ञाहरूमध्ये यो एउटा आज्ञाचाहिँ त्यो साँचो कसी थियो, जसले लौकिक, क्षणिक कुराहरू वा अनन्त कुराहरूलाई प्राथमिकता दिएको सम्बन्धमा तिनीहरूको हृदयको जाँच गर्‍यो। तब के, के यहूदाको निम्ति विश्रामदिनको आज्ञापालन यति महत्त्वपूर्ण थियो र ? तब माटोको सुरही लिएर

फुटाएको, यर्मियाको लाक्षणिक कार्यबाट र उनलाई बोल्न आज्ञा गरिएका सुस्पष्ट वचनहरूबाट बुझिन्छः हो, तिनीहरूको निम्ति विश्रामदिनको आज्ञापालन महत्त्वपूर्ण भएको रहेछ ।²²⁾

इसाईहरूको निम्ति प्रभुको दिनको विषयमा उस्तै नियमहरू लागू हुन्छन् । किनकि प्रभुको दिन पनि हाम्रो आत्मिक ताजापन र शारीरिक बलको निम्ति दिइएको हो; यस दिनमा हामी हाम्रा मुक्तिदाता र हाम्रो मुक्तिको सम्भन्हा गर्छौं; यस दिनमा हामी प्रभुको आराधना गर्छौं र हाम्रा प्रभु येशूको पुरुस्थानरूपी विजय सम्भन्हा गर्छौं, किनकि उहाँ हप्ताको पहिलो दिनमा बैरिउठ्नुभयो ।

छ) यर्मिया १८ : यर्मिया कुमालेको घरमा गएका

यर्मिया १८ : १-१२ : परमप्रभु त्यो कुमाले हुनुहुन्छ, अनि यहूदाचाहिँ, (जो यहाँ इस्राएलको घराना भनिएको छ), त्यो भाँडा हो; अनि बनाउँदा-बनाउँदै त्यो भाँडा बिग्रियो; तर यसको दोष परमेश्वरको थिएन, तर पूरापूर इस्राएली जातिको दोष पो थियो । चिम्टे माटो परमेश्वरको हातमा छ, अनि उहाँ त्यससित जे गर्न चाहनुहुन्छ, त्यही गर्नुहुन्छः एउटा न्यायको भाँडा वा एउटा आशिषको भाँडा । मानिस-हरूले पश्चात्ताप गरेनन् भने, परमेश्वरले तिनीहरूमाथि विपत्ति ल्याउनेछु भन्ने धम्की दिनुभयो । तब तिनीहरूको जवाफ सुन्नहोस्ः 'हामी आफ्नै युक्तिहरूअनुसार हिँड्नेछौं; हामी आफ्नो हृदयको कल्पनाअनुसार गर्नेछौं ।'

यर्मिया १८ : १३-१७ : 'तिनीहरूको यस व्यवहारको विषयमा परमेश्वरको राय सुन्नहोस्ः यो त अद्वितीय र असुह्यउँदो थियो । तिनीहरूले आफ्नो मूर्तिपूजाद्वारा आफूमाथि विनाश निम्त्याए – यस्तो एउटा भयानक विनाश, जसले देश उजाड पारि-दिनेथियो, यहाँसम्म कि देशको यो हालत देखेहरू कति आश्चर्यचकित हुनेथिए, कति ! अनि हुन सक्छ, आर.एस.वी.ले चौध पदको ठीक अर्थ दिन्छ कि,

जहाँ यस पदको अनुवाद यस प्रकारले गरिएको छः 'के लेबानोनको हिँडले सिरिओनका चट्टानहरू छोड्ला र ? के त्यो हिमालको पानी, त्यो निरन्तर बगिरहने चिसो पानी सुक्ला त ?' प्रकृतिमा यी थोकहरूमाथि पूरा निर्भर गर्न सकिन्थ्यो, तर परमेश्वरले आफ्ना जनहरूमाथि निर्भर गर्न सक्नुभएन । 'हो, हिउँले लेबानोनलाई कहिल्यै छोड्दैनथियो, तर इस्राएली जातिले परमप्रभुलाई, त्यस जिउँदो पानीको मुहानलाई बिर्सको थियो, जसबाट जीवनको पानी तिनीहरूकहाँ लगातार बगिरहन्थ्यो ।²³⁾

यर्मिया १८ : १८ : यर्मियाको मुखबाट यो सुनेर यरूशलेमका मानिसहरूले एक, उनको विरुद्धमा युक्तिहरू बनाए, दुई, आफ्ना पूजाहारीहरू र अगमवक्ताहरूमाथि निरन्तर विश्वास गर्नेछौं भन्ने दृढ संकल्प व्यक्त गरे, र तीन, उनको निन्दा गरीकन उनलाई आक्रमण गर्ने षड्यन्त्र रचे ।

यर्मिया १८ : १९-२३ : 'तिनीहरूलाई बचाउनुहोस्' भनेर यर्मियाले परमेश्वरलाई अधि आग्रह गरेको कुरा अहिले एउटा भूल सम्भेर उनले यसको विषयमा पछुतो गरे । तर वर्तमान समयको अनुग्रहको युगमा जिउने विश्वासीहरूको निम्ति यस प्रकारको प्रार्थना चढाउनु अलिकति पनि सुहाउँदैन ।

ज) यर्मिया १९ : यर्मिया र माटोको सुराहीको दृष्टान्त

यर्मिया १९ : १-९ : यर्मियालाई 'एउटा माटोको सुराही लिएर बाहिर शहरको घुरानमा निस्केर जाऊ' भन्ने आदेश दिइयो, र त्यहाँ उनले यहूदाका राजाहरू र यरूशलेमका बासिन्दा-हरूलाई 'परमेश्वरले यहूदालाई यसको मूर्तिपूजा र यसका मानव बलिहरूको खातिर नष्ट गर्नु-हुनेछ' भन्ने सन्देश सुनाउनु थियो । अनि यस दिव्य सन्देशअनुसार हिन्नोमको छोराको बेंसीचाहिँ काटमारको बेंसी बन्नेथियो । अनि यरूशलेम घेराबन्दीमा परेको समयमा साह्रै अपाद्मा परेर मानिसहरूको मासुको सेवन गरिनेथियो ।

यर्मिया १९:१०-१५: अनि त्यो माटोको सुराही फुटाउँदा भविष्यवक्ताले बेबिलोनी-हरूद्वारा गरिन लागेको विनाश र विध्वंस चित्रण गरे। त्यति बेला लास गाड्ने ठाउँहरू नपुग्ने रहेछन्, र जुन घरहरूमा मूर्तिपूजा गरिन्थ्यो, ती घरहरू अशुद्ध पारिनेथिए। त्यसपछि यर्मिया परमप्रभुको भवनको चोकमा फर्केर आए, र उनले त्यहाँ 'मानिसहरूले परमेश्वरको वचन सुन्न र पश्चात्ताप गर्न नमानेका हुनाले यो न्याय आउन लागेको हो' भन्ने सन्देश दोहोर्याए।

खण्ड ४

यर्मिया २०-२३:

यहूदाका अधिकारीहरू र

धर्मनेताहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २०:१-६: पशहूरको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

परमप्रभुको भवनका मुख्य अधिकारी पशहूरले यर्मियालाई पिट्न लगाए र उनलाई ठिँगुराहरूमा हालिदिए। तर भोलिपल्ट भविष्यवक्ता यर्मियालाई ती ठिँगुराहरूबाट निकालियो; त्यस बेलामा उनले पशहूरलाई तिनको विनाश, तिनको परिवारको विनाश अनि सारा यरूशलेम र यहूदाको विनाश हुनेछ भन्ने घोषणा गरे। बेबिलोनका राजाले तिनीहरूलाई कैद गरेर निर्वासनमा लानेथिए।

पशहूरको नाम बदली भयो र 'मागोर-मिस्साबिब' राखियो, जसको अर्थ 'चारैतिरबाट डरैडर' हो; अनि यो नै तिनको नमीठो अनुभव हुनेथियो।

ख) यर्मिया २०:७-१८: परमेश्वरसँग यर्मियाको गनगन

सात पददेखि अठार पदसम्मको यस खण्डमा यर्मियाले आफ्नो लोकप्रिय नभएको सेवकाईको विषयमा गुनासो गरे र आफ्नो अफसोस प्रकट गरे। परमप्रभु उनलाई फकाएर यसमा हाल्न सफल हुनुभयो। अनि अब उनले बेबिलोनको कैदको विषयमा लोकप्रिय नभएको यो सन्देश सुनाउने काम बन्द गर्न चाहे, तर उनले सकेनन्; किनकि परमप्रभुको वचन उनीभित्र आगोजस्तै बलिरहन्थ्यो। उनका साथीहरूले उनको विरुद्धमा रचिरहेको षडयन्त्रको विषयमा उनले कतै सुने, तर उनले आफ्नो समस्या परमप्रभुकाहाँ सुम्पिदिए। कुनै बेलामा उनी विश्वासमा ढुक्क हुन्थे, र उनले परमप्रभुको प्रशंसा गर्थे; तर अरू बेलामा उनी निराश हुन्थे, र आफू कहिल्यै नजन्मेको इच्छा गर्थे।

ग) यर्मिया २१:१-२२:९: राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २१:१-७: जब राजा सिद्कियाहले पशहूर (बीस अध्यायको पशहूर होइन) र सपन्याहलाई, जो भविष्यवक्ता सपन्याह थिएनन्, नजिक-नजिक आइरहेका बेबिलोनी-हरूको बारेमा परमप्रभुबाट सोधखोज गर्न यर्मियाकाहाँ पठाए, तब यर्मियाले निम्न सन्देश फिर्ता पठाए, कि परमप्रभुले यहूदाको विरोधमा आइरहेका आक्रमणकारीहरूलाई सहायता गर्नुहुनेथियो। अनि राजा र उम्केका मानिसहरूलाई कैदमा लगिनेथिए। राजा सिद्कियाहको विरुद्धमा गरिएको यस

कार्बाहीको सन्दर्भमा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘इसाएली जातिको इतिहासमा हेर्नु हो भने के बुकिन्छ भने, राजपरिवारचाहिँ सधैं आशिषको अन्तिम जड र अड्डा हुन्थ्यो । प्रजा र अगमवक्ताहरू जति गलत किन नहोऊन्, राजाको अवस्था सठीक हुनुपरेको थियो, बस् ! तब परमेश्वरले इसाएली जातिकहाँ अभि पनि आशिष पठाउनुहुनेथियो । यस सम्बन्धमा सब कुरा राजामा अर्थात् दाऊदको वंशमा निर्भर गर्थ्यो । परमेश्वरले अगमवक्ताहरू, पूजाहारीहरू र प्रजालाई ताडना दिनुभएको भए पनि आफ्ना सेवक दाऊदको खातिर उहाँ इसाएलीहरूप्रति विश्वासयोग्य रहनुहुन्थ्यो । तर जब राजाले बाटो बिगए भने, यति मात्र होइन, तर तिनी अभि दुष्ट काम गर्न अग्रसर हुने अगुवा भएदेखि तिनीप्रति विश्वासयोग्य रहन परमेश्वरको निम्ति असम्भव थियो; अनि यो ईश्वरीय फैसला राजा सिदकियाहलाई सुनाउनु यर्मियाको दुःखदायी काम थियो ।’²⁴

यर्मिया २१:८-१४: अनि बेबिलोनीहरूलाई विरोध गर्नेहरू नाश हुनेथिए; तर जस-जसले यी कल्दीहरूकहाँ आत्मसमर्पण गर्लान्, ती सबै बाँच्नेथिए । अनि राजपरिवारको निम्ति ईश्वरीय चेताउनी आयो: यसले अन्याय र दमन गर्न छोड्नुपरेको थियो । अनि यरूशलेमका बासिन्दाहरूलाई अर्थात् बेसीका निवासीहरूलाई तिनीहरूको विनाशको विषयमा पूर्वचेताउनी दिइयो । हुन सक्छ, सायद ‘बेसी र समतल भूमिबाट उठेको चट्टानको बासिन्दा’ भन्ने वाक्यांशचाहिँ अपमान वा उपहासका शब्द होलान्; किनकि यी शब्दहरूले यरूशलेमको अक्षरशः वर्णन गरेको हामीलाई लाग्दैन ।

यर्मिया २२:१-९: बाइस अध्यायको सन्दर्भ यहूदाका अन्तिम चारजना राजाहरू हुन्, यद्यपि यिनीहरूको कुरा कालक्रमअनुसार राखिएन । किनकि ऐतिहासिक क्रम यस प्रकारको थियो: यहोआहाज, यहोयाकिम, यहोयाकिन र सिदकियाह । यसो हो भने,

अन्तिम राजा क्रममा पहिले आउंछन्, अनि बाँकी तीनजनाचाहिँ क्रमशः राखिएका हुन् ।

चारजनामा पहिला राजा सिदकियाहकहाँ दिव्य चेताउनी आयो: यिनले न्याय र धार्मिकता कायम राख्नुपरेको थियो; नत्र भने यहूदाचाहिँ गिलाद र लेबानोनजत्तिकै भव्य होस्, तर यो राज्य उजाड र मानिसरहित पारिनेथियो । यस चेताउनीमा तीनजना भूतपूर्व राजाहरूको इतिहासले बल थप्यो; किनकि यी तीनैजनाको अन्त साह्रै नाजुक भयो ।

घ) यर्मिया २२:१०-१२: राजा शल्लूमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

चारजनामा दोस्रा राजा शल्लूमको अर्को नाम यहोआहाज पनि थियो; उनी योशियाहका छोरा थिए । उनलाई कैद गरेर मिस्र देशमा लिएको थियो, र आफ्नो जन्मभूमि फेरि कहिल्यै देख्न नपाईकन त्यहाँ उनको मृत्यु भयो ।

ङ) यर्मिया २२:१३-२३: राजा यहोयाकिमको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २२:१३-१९: चारजनामा तेस्रा राजा यहोयाकिम थिए; तिनले मजदुरहरूलाई ज्याला नदिईकन आफ्नो दरबार निर्माण गरेका थिए । तिनी आफ्ना बुबा योशियाहको देखासिकी गर्नदेखि चुकेका थिए; यसकारण तिनको निम्ति विलाप नगरी तिनलाई त्यहाँ मर्न भनी घिसारिएर यरूशलेम-बाहिर फ्याँकिनेथियो ।

यर्मिया २२:२०-२३: मानिसहरूलाई लेबानोनमाथि चढ्ने र बाशानमा जाने आदेश दिइयो; त्यहाँ तिनीहरूले आफ्ना प्रेमीहरू र आफ्ना गोठालाहरूको पलाइ र हारको निम्ति विलाप गर्नु थियो, जुन हार बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले उनीहरूलाई खुवाउनेथिए ।

तिनीहरूका प्रेमीहरू भन्नाले तिनीहरूसित गठबन्धन गरेका मित्र-राष्ट्रहरू बुझिन्छ भने, तिनीहरूका गोठालाहरू भनेको तिनीहरूका शासकहरू बुझिन्छ। तिनीहरू आफैले पनि कैदरूपी सुत्केरी व्यथाले पीडित भई सुत्केरा हाल्नेथिए।

च) यर्मिया २२:२४-३०: राजा यहोयाकिनको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

चौथो राजा कोन्याहको नाम यकोन्याह र यहोयाकिन पनि थियो। बेबिलोनीहरूले यिनलाई कैदमा लानेथिए र बेबिलोनमै यिनको मृत्यु हुनेथियो। यिनका सन्तानहरूमध्ये कोही पनि दाऊदको सिंहासनमाथि बस्नेथिएनन्। अनि ठीक त्यस्तै हुन आयो: यकोन्याहको कुनै सन्तान पनि यिनका उत्तराधिकारी भएर सिंहासनमाथि बसेनन्। यिनको स्थानमा यहूदाका अन्तिम राजा भएका सिदकियाह यिनका काका थिए। यस विषयमा श्री चार्ल्स डायरले टिप्पणी गरेर निम्न कुरा भनेका छन्:

‘यस उक्त भविष्यवाणीले हामीलाई मत्ती एक अध्याय र लूका तीन अध्यायमा पेश गरिएका ख्रीष्टका वंशावलीहरू बुझ्न साथ दिन्छ। किनकि मत्तीले येशूका धर्मबुबा यूसुफमार्फत कानुनी हिसाबले ख्रीष्टको वंश प्रस्तुत गरे। तर यूसुफको वंशावलीचाहिँ शाल्तिएलमार्फत गएको थियो, जुन शाल्तिएलचाहिँ यहोयाकिनका छोरा थिए; (मत्ती १:१२ पदअनुसार उनी यकोन्याहका छोरा थिए; यो कुरा १ इतिहास ३:१७ पदसित तुलना गर्नुहोस्)। ख्रीष्ट येशू कन्या मरियमबाट नजन्मिनुभएको भए उहाँ यूसुफको हाइनाता हुनुहुनेथियो र इस्राएलका राजा हुन अयोग्य ठहरिनुहुनेथियो। तर लूकाले मरियममार्फत ख्रीष्ट येशूको हाइनाता प्रस्तुत गरे, जुन मरियमचाहिँ दाऊदको वंशकी थिइन्, तर तिनी उनका छोरा नातानबाट आएको वंशकी थिइन् (लूका ३:३१)। यसरी नै ख्रीष्ट येशूलाई यहोयाकिनको प्राप लागेन।²⁵⁾

छ) यर्मिया २३:१-८: धर्मी राजाको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यी गोठालारूपी शासकहरू परमेश्वरका जनहरूको हेरचाह गर्नमा चुके; उनीहरूको दोष यही थियो। तर परमेश्वरले आफ्ना जनहरूको बाँकी रहेको भाग पुनर्स्थापित गर्नुहुनेथियो र तिनीहरूलाई विश्वासयोग्य गोठालाहरू दिनुहुनेथियो। उहाँले मसीहलाई तिनीहरूका राजा हुन खडा गर्नुहुनेथियो। यस खण्डको विषयमा श्री विलियम केलीले इसाईहरूलाई सावधानी हुने चेताउनी दिएका छन्। यस प्रकारको सावधानी सायद त्यति लोकप्रिय नहोला, तर धेरै आवश्यक पर्छ।

‘कुरा स्पष्ट छ: यस भविष्यवाणीको सन्दर्भ मसीह हुनुहुन्छ, अर्थात् प्रभु येशू हुनुहुन्छ। तर प्रभु येशूचाहिँ इस्राएली जातिको मसीह हुनुहुन्छ, हामी इसाईहरूसँग उहाँको सरोकारमाथि यहाँ जोड दिइएको छैन। यो कुरा याद गर्न महत्वपूर्ण छ। यसो गर्दा हाम्रो नेक्सानी छैन। धेरै मानिसहरू छन्, जसले यी भविष्यवाणीहरू इसाईहरूमाथि र प्रभु येशूको मण्डलीमाथि लागू गरिंदैनन् भने, हाम्रो हानि भएको ठान्छन्। तर यसमा इमानदार हुनु सबैभन्दा असल नीति हो। हामी आफ्नो छिमेकीबाट केही सामान चोरी गर्छौं भने हाम्रो छिमेकीले गुमाएको भन्दा हामीले पो धेरै गुमाउनुपर्छ। यसो हुँदा उसको हानि नभएको होइन, तर हाम्रो हानि-चाहिँ भयङ्कर ठूलो हुनेथियो। यो कुरा भौतिक कुराहरूमा सत्य ठहरिन्छ भने, त्यति नै यो कुरा आत्मिक कुराहरूमा पनि लागू हुन्छ। हामीले इस्राएली जातिदेखि तिनीहरूको अंधकारको भागबाट एउटा सानो अंश लुटदा आफ्नो ठूलो हानि गर्छौं ²⁶⁾

पाँच पदमा मसीहलाई ‘दाऊदको हाँगा’ अर्थात् दाऊदका पुत्र भनिएको छ। अनि जकरिया ३:८ पदमा उहाँलाई ‘मेरो दास हाँगा’ भनिएको छ। अनि जकरिया ६:१२ पदमा ‘त्यो मानिस, जसको नाम हाँगा हो’ भनेर उहाँलाई प्रस्तुत गरिएको छ। अनि यशैया ४:२ पदमा उहाँलाई ‘परमप्रभुको हाँगा’

भनिएको छ। अनि यो कुरा सुसमाचारका पुस्तकहरूसँग मिल्छ, जहाँ ख्रीष्ट येशू राजा, सेवक, मानिसको पुत्र र परमेश्वरका पुत्रको रूपमा प्रस्तुत गरिनुभएको छ।

छ पदमा उहाँको नाम 'यहोवा जिद्केनु' अर्थात् 'परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता' हो, जुन नामचाहिँ परमप्रभुका सातवटा समास नाम-हरूमध्ये एउटा हो²⁷⁾। श्री रोबर्ट मुरी म्याक-शेइनले यस नामको शीर्षकमा एउटा उत्कृष्ट भजन रचेका छन्, जसमा तिनले परमप्रभुको गुणानुवाद गरेका छन्।

यहोवा जिद्केनु - परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता

एक समयमा अनुग्रह मेरो निम्ति बिरानो, र म परमेश्वरको निम्ति बिरानो थिएँ, र मेरो म आफ्नो खतराको विषयमा अनजान थिएँ, र मेरो बोभन्तले मलाई थिचेको मलाई थाहा भएन। मेरा साथीहरूले क्रूसमा मर्नुभएको ख्रीष्टको विषयमा उत्साहको साथ मलाई सुनाउने गर्थे, तर के गर्ने, मेरो निम्ति यहोवा जिद्केनु केही पनि हुनुहुन्नथियो।

मनको शान्तिको निम्ति र आफ्नो सोखको निम्ति मैले खुशीसाथ यशैयाको जोशले पूर्ण पुस्तक र यूहन्नाको शान्तिमय सुसमाचार पढ्ने गर्थे, तर जब यी लेखकहरूले रक्ताम्मे क्रूसको दर्शन प्रस्तुत गरे, तब मेरो निम्ति यहोवा जिद्केनु केही पनि हुनुहुन्नथियो।

अनि जब मृत्युको कालो पानी उर्लेर उहाँको प्राणमाथि भएर गयो, तब मेरा आँखाहरूबाट सियोनका छोरीहरूले बहाएका आँसुहरूजस्तिकै आँसुको धारा बग्यो; तर मेरा पापहरूले प्रभु येशूलाई क्रूसमा लगिदिए, अहँ, त्यो मेरो दिमागमा आएन। यहोवा जिद्केनु को हुनुहुन्छ? मेरो निम्ति उहाँ अभै पनि केही पनि हुनुहुन्नथियो।

जब माथिबाटको प्रकाश पाई सित्तैको अनुग्रहले मलाई जगायो, तब परमेश्वरको न्यायमा पर्छु भन्ने डरले

मलाई निकै हल्लायो, र म मेरो मृत्यु होला भँ गरी थरथर कामें;

अब मैले आफूमा न कुनै शरण पाउन, न कुनै सुरक्षा देख्न सकें; होइन, होइन, यहोवा जिद्केनु मेरा मुक्तिदाता हुनुपर्छ।

अनि त्यस मीठो नामको सामु मेरा सबै डरहरू गइगए, 'म दोषी छु, अँ, दोषी भन्ने डर हटियायो, मलाई सित्तैमा जीवन दिने मुहानबाट पानी पिउन म साहससित अघि बढें, तब यहोवा जिद्केनु मेरा सब थोक हुनुभयो।

हे यहोवा जिद्केनु, तपाईं मेरो धन र गौरव हुनुहुन्छ; हे यहोवा जिद्केनु, तपाईंलाई मुरीमुरी धन्यवाद; किनकि म अब कहिल्यै, अँ, कहिल्यै नाश हुन सक्नेछैनँ नै; यो लडाईं जलमा चलोस् कि तलमा चलोस्, तपाईंमा म जुनै हालतमा पनि विजयी हुनेछु (किनकि तपाईं मेरो रक्षक, मेरो सहारा, मेरो कवच र मेरो ढाल हुनुहुन्छ।

अँ, मृत्युको छायाको अँध्यारो घाटीबाट भएर जानुपर्ने तापनि, 'प्रभु मेरो धार्मिकता हुनुहुन्छ' भन्ने नाराले मलाई अन्तिम साससम्म हिमन्त दिनेछ; यो जानेर कि अबचाहिँ मेरा परमेश्वरले मलाई संसार र त्यसको पकडबाट मुक्त गर्दै हुनुहुन्छ; तब मृत्युको घडिमा 'यहोवा जिद्केनु' नै मेरो अन्तिम गीतको बोल र शब्द हुनेछ।

श्री रोबर्ट मुरी म्याक-शेइन

याद रहोस्: त्यस भावी दिनमा परमेश्वरको पहिचान र परिचय 'इस्त्राएलीहरूलाई तिनी-हरूको स्वदेशमा फर्काएर ल्याउनुहुने परमेश्वर' हुनेछ।

ज) यर्मिया २३:९-४०: यहूदाका भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया २३:९-२२: यस अध्यायको बाँकी भागमा इस्त्राएलका भूटा अगमवक्ताहरू र यरूशलेमका भूटा अगमवक्ताहरूको घोर

दोषारोपण गरिएको हो । किनकि यरूशलेमका अगमवक्ताहरूले लगातार 'तिमीहरूलाई शान्ति हुनेछ' भन्ने प्रतिज्ञा गर्थे । तर यिनीहरूले परमेश्वरको वचनमाथि ध्यान दिएका भए, यिनीहरूले जात्रेथिए, कि उहाँको न्याय नभई नहुने अपरिहार्य कुरा थियो, अनि जबसम्म त्यस न्यायले परमेश्वरका उद्देश्यहरू पूरा गर्दैनथियो, तबसम्म ईश्वरीय न्याय निरन्तर भइरहनेथियो । तर के गर्ने ? यिनीहरूले परमेश्वरको आदेश नपाई बोल्दैथिए ।

यर्मिया २३:२३-२९: परमेश्वर सर्वव्यापी र सर्वज्ञानी हुनुहुन्छ; यसैले उहाँले यी अगमवक्ताहरूका सपनाहरूको खातिर यिनीहरूको पर्दाफास गर्नुभयो, किनकि यिनीहरूले मानिसहरूलाई भड्काएर मूर्ति-पूजामा फसाएका थिए । यिनीहरूका सपनाहरू परमेश्वरको वचनको तुलनामा भुस पो थिए; तर परमेश्वरको वचन पुष्टिकर गर्नु पो थियो, अँ, त्यो त आगो र घनजस्तै थियो ।

यर्मिया २३:३०-३२: परमप्रभु यी भूटा अगमवक्ताहरूको विरुद्धमा हुनुहुन्थ्यो । श्री काइल येट्सले यिनीहरूको वर्णन निम्न प्रकारले गरेका छन्:

'यी अगमवक्ताहरू व्यवसायी थिए; यिनीहरूले ईश्वरीय अधिकारको साथ बोलेको दाबी गरे, तर वास्तवमा यिनीहरूले भूट र छल बोल्ने गर्थे । यसकारण यर्मियाले यिनीहरूमाथि तीनवटा आरोपहरू लगाए: एक, यिनीहरू व्यभिचारी थिए; दुई, यिनीहरूले परमेश्वरलाई चिन्दैनथिए; अनि तीन, यिनीहरूसँग मानिसहरूलाई भ्रष्टार्ण कुनै दिव्य सन्देश नै थिएन । यिनीहरूले आफ्नो पवित्र जिम्मेवारीसित लापर्वाही गरे, र पापहरूमा भाग लिएर यिनीहरूले मानिसहरूको निम्ति नैतिक स्तर कमजोर तुल्याए । यिनीहरूमा भएको परमेश्वरको ज्ञान निम्न स्तरको थियो । यिनीहरू परमेश्वरको पवित्र स्वभावको विषयमा अनजान रहेका हुनाले 'उहाँले इस्त्राएली जातिलाई त्याग्न सक्नुहुन्न' भन्ने यिनीहरूको विचार थियो, र यही कुरा यिनीहरूले प्रचार पनि गरे' ²⁸⁾

हाम्रो साथमा यस्ता भूटा अगमवक्ताहरू अझै पनि धेरै छन् ।

यर्मिया २३:३३-४०: मानिसहरूले यर्मियालाई 'परमप्रभुको वाणी²⁹⁾ के हो ?' सोधेर गिल्ला गरिरहेका देखिन्छ । यी भविष्यवक्ताको जवाफ सुन्नुहोस्: तिनीहरू नै उहाँको निम्ति बोझ थिए; अनि उहाँले तिनीहरूलाई फाल्न लाग्नुभएको थियो । परमेश्वरले तिनीहरूलाई वाणीको निम्ति 'बोझ' भन्ने शब्द प्रयोग गर्न निषेध गर्नुभयो र यस शब्दसित ठट्टा गर्न मनाही गर्नुभयो । तिनीहरूले यो आज्ञा पालन गरेनन् भने, उहाँले तिनीहरूलाई कडा दण्ड दिनुहुनेथियो ।

खण्ड ५

यर्मिया २४-२९:

यरूशलेमको विनाश र बेबिलोनमा भएको निर्वासनको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

क) यर्मिया २४: नेभाराहरूको चिन्ह

यर्मिया २४:१-७: परमप्रभुले यर्मियालाई मन्दिरको सामु राखिएका नेभाराका दुईवटा टोकरीहरू देखाउनुभयो । एउटा टोकरीमा धेरै बढिया नेभाराहरू थिए, र अर्को टोकरीमा धेरै खराब नेभाराहरू थिए । असल नेभाराहरूले बेबिलोनको कैदमा लगिएका निर्वासितहरूलाई चित्रण गरे; तिनीहरूलाई तिनीहरूको स्वदेशमा फर्काएर ल्याइनेथियो; किनभने तिनीहरू आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले परमेश्वरकहाँ फर्कनेथिए ।

यर्मियाह २४:८-१०: तर खराब नेभारा-हरूले यहूदाका राजा सिद्कियाहलाई, तिनका शासकहरूलाई र यकोन्याहको शासनकालमा मानिसहरूको देशनिकाला भएपछि देशमा बाँकी रहेका मानिसहरूलाई चित्रण गरे। तिनीहरू तरवार, अनिकाल र महामारीले नष्ट हुनेथिए। कैदमा लगिएकाहरू मात्र देशमा फर्केर आउनेथिए।

ख) यर्मिया २५:१-११: बेबिलोनमा सत्तरी वर्षको निर्वासनको विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

तेइस वर्षसम्म यर्मियाले यहूदाका सबै मानिसहरूलाई चेताउनी दिइरहेका थिए। अनि परमेश्वरका अरू दासहरूले पनि तिनीहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिइरहन छाड्दैनथिए। तर तिनीहरूले सुनेनन्; यसकारण तिनीहरू परमेश्वरको दास नबूकदनेस्सरको हातमा कैदी बन्नेथिए र सत्तरी वर्षसम्म यस बेबिलोनको निर्वासनमा रहनेथिए।

यो निर्वासन सत्तरी वर्षसम्म रहनेथियो; परमेश्वरले यहूदीहरूलाई यो निर्वासन कति समय लाग्नेथियो, सो अधिबाट बताउनुभयो; यसको खास कारण के थियो, सो २ इतिहास ३६:२०-२१ पदमा सङ्केत गरिएको छ:

‘अनि तरवारबाट उम्केकाहरूलाई तिनले कैद गरेर बेबिलोनमा लगे; अनि फारस राज्यको शासन स्थापित नहोउन्जेल उनीहरू त्यहाँ तिनका र तिनका छोरा-हरूका कमार भएर रहे, यस हेतुले कि देशले आफ्ना विश्रामदिनहरू उपभोग गरेर नसकेसम्म यर्मियाको मुखबाट निस्केको परमेश्वरको वचन पूरा होस्; किनकि सत्तरी वर्ष पूरा होउन्जेल जति समय देश उजाड रहिरह्यो, त्यस समयमा देशले विश्रामदिन मान्यो।’

अनि लेवी २५:३-५ पदहरूले हामीलाई के सिकाउँछन् भने, हरेक सातौँ वर्षमा जमिन बाँभो रहनुपरेको थियो। अनि मानिसहरूले यो नियम पालन गर्दैनथिए।

ग) यर्मिया २५:१२-३८: बेबिलोनको कैदमा लानेहरूलाई न्याय गरिन्छ

यर्मिया २५:१२-२९: यही कारणले चाँडै यस कैदबाट फर्केर आउने आशा एउटा भूटो आशा थियो। किनकि सत्तरी वर्ष बितेपछि मात्र परमेश्वरले आफ्नो क्रोध कल्दीहरू अर्थात् बेबिलोनीहरूको विरुद्धमा लगाउनुहुनेथियो। उहाँको क्रोधले यहाँ दाखमद्यको कचौराको रूप लियो, जुन दाखमद्यको कचौरा लिएर यर्मियाले यहूदालाई, त्यसपछि अरू जाति-हरूलाई पिउन दिए, जुन-जुन जातिहरू राजा नबूकदनेस्सरद्वारा कुल्चिनेथिए। अन्तमा नबूकदनेस्सर आफैले अर्थात् शोशकका राजाले परमेश्वरको क्रोध चाख्नेथिए। आफ्ना भविष्यवाणीका वचनहरूद्वारा यर्मियाले यी जातिहरूलाई के भने भने, तिनीहरूले परमेश्वरको क्रोधको कचौरा अवश्य पिउनु-परेको थियो। परमेश्वरले यरूशलेम शहरलाई छोड्नुभएन भने र पहिले दण्ड दिनुभयो भने, त यी देशहरूले उम्कने आशा नगरे हुनेथियो।

यर्मिया २५:३०-३८: परमेश्वरको बल्दो रिस कसरी बयान गर्ने? यी पदहरूले उहाँको क्रोधको कचौराका भयानकताको परिभाषा गरेका छन्; किनभने यस खण्डमा गर्जन, चिच्च्याउने चर्को आवाज र कोलाहलजस्तै वर्णनात्मक र काव्यात्मक शब्दहरू प्रयोग गरिएका छन्। यहूदीहरूरूपी बगालका अगुवाहरूले रोइकराइ गर्नेथिए; किनभने परमप्रभुले तिनीहरूको खर्क नष्ट पार्नुभयो।

घ) यर्मिया २६: मानिसहरूको निम्ति यर्मियाको चेताउनी

यर्मिया २६:१-११: यर्मियालाई परमप्रभुको भवनको चोकमा उभिने र मानिसहरूलाई चेताउनी दिने आज्ञा दिइयो। मानिसहरूले पश्चात्ताप गर्नु थियो; नत्र ता परमप्रभुले यो मन्दिर शिलोजस्तै गरी

त्यागनुहुनेथियो। (तीन पदमा याद गर्नुहोस्: परमेश्वरका सर्तबद्ध प्रतिज्ञाहरूको विषयमा कुरा यस्तो छ: मानिसले यी सर्तहरू पूरा गर्दैन भने परमेश्वर पछताउनुहुन्छ र आफ्नो मन र विचार बदली गर्नुहुन्छ। तर परमेश्वर आफ्ना सर्तरहित प्रतिज्ञाहरूको विषयमा कहिल्यै पछुतो मात्र सक्नुहुन्न।) तर के गर्ने? पूजाहारीहरू, भूटा अगमवक्ताहरू र मानिसहरू रिसले चूर भए, र तिनीहरूले भविष्यवक्ता यर्मियालाई धम्की दिन थाले।

यर्मिया २६:१२-१९: तर निडर भएका यर्मियाले आफ्नो सन्देश दोहोर्‍याए। तब शासकहरू र सबै मानिसहरूले उनको रक्षा गरे; अनि बूढा प्रधानहरूले भीडलाई के सम्झाए भने, मीकाले यी असल राजा हिजकियाहको समयमा साहसपूर्वक भविष्यवाणी गरेका थिए, तर तिनलाई मृत्युदण्ड दिइदैनथियो।

यर्मिया २६:२०-२४: हामी यी पदहरू कसरी बुझे ठीक होला? यी पदहरू कि त विपक्षीहरूले प्रस्तुत गरेको एउटा तर्क हुन सक्छन्, कि त एउटा ऐतिहासिक अभिलेख हुन सक्छन्, जुन अभिलेखमा राजा यहोयाकिमले ऊरियाह नामक भविष्यवक्तालाई मार्ने आदेश दिएका कुरा पेश गरिएको छ, जुन ऊरियाहले उस्तै कुराहरू, यर्मियाले प्रचार गरेकै कुराहरू भविष्यवाणी गरेका थिए।

जे होस्, शापानका छोरा अहीकाम यर्मियालाई मृत्युबाट बचाउन सफल भए।

ड) यर्मिया २७: जुवाको चिन्ह

यर्मिया २७:१-११: एक पदअनुसार यो भविष्यवाणी राजा यहोयाकिमको समयमा परेको हो; तर यस अध्यायको बाँकी खण्ड-अनुसार यो चाहिँ राजा सिद्कियाहको शासन-कालमा भएको रहेछ। कतिजनाको विचारमा यो एउटा लिपिकारको त्रुटि हो रे। जेजस्तो होस्, पाँचवटा जातिका राजाहरूका राजदूतहरू

यरूशलेममा आएका रहेछन्; हुन सक्छ, बेबिलोनको विरुद्धमा एउटा गठबन्धन गर्न भनी उनीहरू आए होलान्। उनीहरूलाई बन्धन र जुवाहरूद्वारा एउटा वस्तुगत पाठ सिकाइयो: बेबिलोनको जुवा उनीहरूमाथि आउने नै थियो र उनीहरूमाथि त्यस समयसम्म रहने नै थियो, जुन समयमा मादी-फारसको संयुक्ति राज्यले बेबिलोनलाई जित्लेथियो। अनि उनीहरूले आफूलाई यस जुवामनि सुम्पँदैनथिए भने उनीहरू नष्ट हुनेथिए, यी देशहरूका दर्शाहरूले जेसुकै भनून्।

यर्मिया २७:१२-२२: श्री चार्लस सी. राइरीले यहूदीहरूको मन्दिरको सन्दर्भमा एउटा प्राचीन चलनको विषयमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्, जुन टिप्पणीले यस खण्डको अर्थ स्पष्ट पारेको छ:

‘विजेताको चलन के थियो भने, त्यसले पराजित भएका मानिसहरूका मूर्तिहरू लगेर आफ्ना देवताको मन्दिरमा राख्यो। तर यहूदी धर्मको कुनै मूर्ति नै थिएन; यसकारण त्यसको सट्टामा परमप्रभुको भवनका भाँडाकुँडाहरू लिए।’³⁰⁾

यर्मियाले राजा सिद्कियाहलाई ‘आफूलाई बेबिलोनीहरूको अधीनतामा सुम्पनुहोस् र परमप्रभुको मन्दिरका भाँडाकुँडाहरूको विषयमा भूटा अगमवक्ताहरूको कुरा विश्वास नगर्नुहोस्’ भन्ने आग्रह गरे, जसले ‘यी भाँडाकुँडाहरू अब चाँडै बेबिलोनबाट फर्काएर ल्याइनेछन्’ भन्ने कुरा भविष्यवाणी गरे। तर यर्मियाले यी अगमवक्ताहरूलाई यो सुभाउ दिए: यिनीहरूले आफ्नो अधिकार प्रमाणित गर्नुन्; यिनीहरूले यरूशलेममा छोडिएका भाँडाकुँडाहरू बेबिलोनमा नलगिऊन् भनेर परमप्रभुलाई विन्ती गर्नुन्। तर यो सब व्यर्थ हुनेथियो। किनकि यी भाँडाकुँडाहरू बेबिलोनमा लगिने नै थिए, अनि निर्वासन-कालको अन्तसम्म, अर्थात् सत्तरी वर्षसम्म त्यहाँ रहिरहनेथिए।

च) यर्मिया २८: हनन्याहको भूटो अगमवाणी र तिनको मृत्यु

यर्मिया २८:१-९: अगमवक्ता हनन्याह अज्जरका छोरा थिए; तिनले 'बेबिलोनको निर्वासनको समय दुई वर्षभित्र समाप्त हुनेछ' भनेर भूटो अगमवाणी गरे। यर्मियाले तिनलाई जवाफ दिए: 'हो, यस्तै होस्! परमप्रभुले यस्तै गर्नु!' तर त्यसपछि उनले तिनको यो भविष्यवाणी पूरा हुनेछैन भन्ने सुस्पष्ट सङ्केत दिए। किनकि साँचो भविष्यवक्ताहरू सधैं भावी विपत्तिको विषयमा भविष्यवाणी गर्दै आए; तर भूटो अगमवक्ताहरूले चाहिँ शान्तिको विषयमा भविष्यवाणी गरे।

यर्मिया २८:१०-१७: तब हनन्याहले यर्मियाको गर्दनमा भएको काठको जुवा भाँचिदिए र फेरि अर्को भूटो अगमवाणी कहे। तब यर्मिया आफ्नो बाटो लागे (पद ११)। श्री विलियम केलीले भविष्यवक्ता यर्मियाको आत्मा-संयमको निम्ति उनलाई निम्न शब्दले प्रशंसा गरेका छन्:

'परमप्रभुको दासले भगइ गर्नुहुँदैन। जुन यर्मिया पिपलको पर्खालजत्तिकै बलिया थिए, जसले दृढतासाथ राजाहरू, अगमवक्ताहरू र पूजाहारीहरूलाई प्रतिरोध गरेका थिए, ती यर्मियाले अब अगमवक्ता हनन्याहसँग भगइ गर्न अस्वीकार गरे।

अनि उनको यस आचरणको निम्ति कारण स्पष्ट थियो। जबसम्म पश्चात्तप गर्ने आशा थियो, र धैर्यवान् परमेश्वरको अनुग्रहको माग यस्तो थियो भने, तबसम्म यर्मियाले विरोध गर्थे र चेताउनी दिने गर्थे। तर जहाँ मानिसको विवेकले काम गर्दैनथियो, अथवा जहाँ कसैले देखावटी गरेर परमप्रभुको नाम व्यर्थमा लियो, त्यहाँ उनी आफ्नो बाटो लागे। उनले भविष्यवक्ता-भविष्यवक्ताको बीचमा न्याय गर्ने काम परमेश्वरको हातमा छोडिदिए। किनकि यर्मिया सत्य थिए भने, हनन्याहचाहिँ भूटा हुनुपरेको थियो' (३१)

तर खास गरी परमेश्वरले यी देशहरूमाथि एउटा फलामको जुवा यस हेतुले लगाउनुहुने

रहेछ, कि यिनीहरूले बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरको सेवा गर्नु। अनि हनन्याह-चाहिँ? तिनो भूटा अगमवक्ता ठहरिए, र तिनको विषयमा 'त्यही वर्षमा तिनको मृत्यु हुनेछ' भन्ने वाणी आयो। अनि ठीक यस्तै हुन आयो: दुई महिनापछि तिनको मृत्यु भयो (यर्मिया २८:१ पद यस अध्यायको सत्र पदसित तुलना गर्नुहोस्! एक पदअनुसार समयचाहिँ सिद्दिकियाहको शासनकालको चौथो वर्षको पाँचौँ महिना भएको थियो भने, सत्र पदमा त्यही वर्षको सातौँ महिना भएको थियो)।

छ) यर्मिया २९: बेबिलोनका यहूदी निवासितहरूको निम्ति यर्मियाको सन्देश

यर्मिया २९:१-९: यो त्यही पत्र हो, जुन पत्रचाहिँ यर्मियाले बेबिलोनमा भएका कैदीहरूकहाँ पठाए; यस पत्रमा उनले तिनीहरूलाई 'लामो समयसम्म बस्ने प्रबन्ध गर!' भन्ने सल्लाह दिए र 'भूटा अगमवक्ताहरू र जोखना हेर्नेहरूको कुरा नसुन!' भन्ने चेताउनी दिए।

यर्मिया २९:१०-१४: किनकि बेबिलोनको निर्वासनको समय सत्तरी वर्ष लाग्नेथियो, त्यसपछि त्यसको अन्त हुनेथियो, अनि मानिसहरू आफ्नो स्वदेशमा फर्कनेथिए; परमप्रभुको प्रतिज्ञा यही थियो।

'अनि तिमीहरूले मलाई खोज्नेछौं, र मलाई भेट्नुभन्नेछौं, जब तिमीहरूले मलाई आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले खोज्नेछौं।'

तेह पदचाहिँ ती सबै भाइबहिनीहरूको निम्ति उत्साहको कारण हो, जसले प्रभुको खोजी गरिरहेका त छन्, तर यसमा स्पष्ट सफलता पाएका छैनन्:

'यर्मियाको समयमा परमेश्वरका जनहरूको निम्ति उहाँको वचन जति पक्का र निश्चित थियो, वर्तमान समयमा ती मानिसहरूको निम्ति उहाँको वचन उतिकै

पक्का र सुनिश्चित छ, जुन मानिसहरूले पाप गरेर अनन्त परमेश्वरसितको सङ्गति गुमाएका छन्। कुनै पल्लवग्रही चासोले यो मूल्यवान् धन प्राप्त गर्नेछैन, जुन धनचाहिँ सुनभन्दा बहुमूल्य हुन्छ। हाम्रा परमेश्वर सधैंभरि उपलब्ध हुनुहुन्छ। सबै मानिसहरूले उहाँ-माथि आशा राखून् र मुक्ति पाऊन्; यो उहाँको तीव्र चाहना हो। उहाँकहाँ फर्कने हरेक मानिसको निम्ति उहाँको न्यानो निमन्त्रणा जारी रहेको छ र उहाँका हातहरू अँगालोमा हाल्न उसकहाँ पसारेका छन्। तर यो कुरा उचितकै सत्य छ: यस मानिसले यलको साथ उहाँको खोजी गर्नुपर्छ। उसले आफ्नो आवश्यकता बुझेको हुनुपर्छ; परमेश्वरको अनुग्रहको दानले उसका सबै खाँचोहरू पूरा गर्न सक्छ भन्ने कुरा उसले महसुस गर्नुपर्छ; अनि उहाँलाई भेट्टाउन उसले कदम चाल्नुपर्छ; यस्तो मानिसको निम्ति सफलता सुनिश्चित छ, किनकि उसले आफ्नो सम्पूर्ण हृदयले उहाँको खोजी गरेकै छ। प्रेमिलो परमेश्वरको हातबाट पापको क्षमा, शुद्धीकरण, शान्ति, आनन्द र पापमाथिको विजय उसको हुनेछ; किनभने उहाँ आफ्ना छोराछोरीहरूलाई घरमा स्वागत गर्न प्रसन्न हुनुहुन्छ।³²⁾

यर्मिया २९:१५-३२: भूटा अगमवक्ताहरूले बेबिलोनमा मानिसहरूलाई जेसुकै भनून्, तर तरवार, अनिकाल र महामारीले राजा सिद्कियाह र यरूशलेममा रहेका बाँकी मानिसहरूलाई सताउनेथियो; किनभने तिनीहरूले परमेश्वरका वचनहरू मात्र इन्कार गरे। अनि दुईजना भूटा अगमवक्ताहरूमाथि, अर्थात् कोलायाहका छोरा अहाब र मासेयाहका छोरा सिद्कियाहमाथि परमेश्वरको सजाय आइ-पर्नेथियो; साथै नेहेलामी शेमायाहमाथि पनि, जसले यरूशलेमका पूजाहारी सपन्याहलाई चिट्ठीहरू लेखे, र यी चिट्ठीहरूमा यिनले तिनलाई तिनले आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेका हुनाले हप्काए; किनभने तिनले यर्मियालाई भ्यालखानामा हाल्दैथिए। अनि पूजाहारी सपन्याहले यर्मियालाई यो पत्र पढेर सुनाए। त्यसपछि यर्मियाले यी शमायाहको परिवारको विषयमा भविष्यवाणी गरे: यिनको परिवार

नष्ट हुनेथियो, र यिनी निर्वासनको अन्त देख्न बाँचेथिएनन्।

खण्ड ६

यर्मिया ३०-३३:

पुनर्स्थापनाको सम्बन्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यशैया ३०-३३ अध्यायको खण्डमा आशा र छुटकाराका सन्देशहरू समावेश गरिएका छन्, जुन सन्देशहरूचाहिँ यस न्यायमाथि जोर दिने पुस्तकको उज्यालो बिन्दु हुन्। श्री क्लाइड टी. फ्रान्जिस्कोले यी अध्यायहरूको रस निम्न प्रकारले बयान गरेका छन्:

‘भेरो विचारमा, यर्मियाको पुस्तकको यस खण्डका उत्तेजक अंशहरूभन्दा बढी उत्तेजित लेख अरू कसैले कहिल्यै लेखेन होला। उनका सन्देशहरू प्रायः न्याय र विनाशसित सम्बन्धित थिए; तर जब उनले इस्राएली जातिको सुनौलो भविष्यको विषयमा कल्पना गरे, तब उनले उनलाई मन लागेअनुसार खुला रूपले प्रचार गर्न सके। किनकि उनले आफ्नो सारा हृदय यी सन्देशहरूमा हाले।³³⁾

बेबिलोनको निर्वासनबाट यहूदीहरू फर्कन त फर्के, तर यसरी यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले मात्र पूरा भयो। किनकि यी अध्यायहरूले अन्तिम दिनहरू ताकेका छन् र अन्तिम पुनर्स्थापनाको बाटो हेरेका छन्।

अनि यो खण्ड एउटा अति महत्त्वपूर्ण खण्ड हो; किनकि यस प्रसिद्ध खण्डमा नयाँ वाचा प्रस्तुत गरिएको छ; अनि यस नयाँ वाचा-अन्तर्गत इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना

भविष्यवाणी गरिएको छ। तर यो पुनर्स्थापना-चाहिँ 'याकूबको सङ्कष्टको समय' अर्थात् महासङ्कष्टपछि मात्र हुन सक्छ, जसको विषयमा यर्मिया ३०:४-१७ पदहरूको खण्डमा लेखिएको छ। परमेश्वरले आफ्ना वाचाहरू कायम राख्नुहुन्छ; यसको विषयमा कति मानिसहरूको धारणा जेसुकै होस्। यस पुनर्स्थापनाको विषयमा निश्चितता दिलाउने हेतुले यर्मियालाई एउटा जमिन किन्ने आज्ञा दिइयो (यर्मिया ३२)।

क) यर्मिया ३०: निर्वासितहरूलाई आफ्नो देशमा फर्काएर ल्याइनेछ

यर्मिया ३०:१-११: इस्राएल र यहूदा दुवैलाई फर्काएर ल्याइनेछ। तर पहिला याकूबको सङ्कष्टको समय अर्थात् महासङ्कष्ट हुनेछ; त्यसपछि परमेश्वरले आफ्ना जनहरूमाथि परिरहेको अन्यजातिहरूको अधिकार तोड्नुहुनेछ। परमेश्वरले तिनीहरूको निम्ति राजा दाऊदलाई खडा गर्नुहुनेछ। सामान्य अर्थमा यहाँ प्रतिज्ञा गरिएका राजा दाऊदचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुन्छ, जो दाऊदका पुत्र हुनुहुन्छ। तर अरू मानिसहरू पनि छन्, जसले यो प्रतिज्ञा अक्षरशः लिन्छन्, र यसको अर्थ मरेकाहरूबाट बौरिउठेका दाऊद हुनुपर्ला भन्छन्।

यर्मिया ३०:१२-१७: हालैमा यस जातिको चोट निको हुन नसकिने जस्तै देखिन्थ्यो; तर परमेश्वरले तिनीहरूलाई तिनीहरूका घाउहरूबाट निको पारिदिनुहुनेछ र तिनीहरूका विरोधीहरूको लुटमार गर्नुहुनेछ।

यर्मिया ३०:१८-२४: यी पदहरूले ख्रीष्टको हजार वर्षमा प्रचलित रमणीय अवस्थाहरू वर्णन गर्छन्। अनि यस अध्यायका अन्तिम दुईवटा पदहरूमा दुष्टहरूमाथि आइपर्ने परमेश्वरको न्याय बयान गरिन्छ; दुष्टहरूको न्याय पहिले हुनेछ, त्यसपछि इस्राएली जातिमाथि उहाँको आशिष आउनेछ, जुन

आशिषको बारेमा हामी आउँदो अध्यायमा पढ्छौं।

ख) यर्मिया ३१:१-३०: देशको पुनर्स्थापना हुनेछ

यर्मिया ३१:१-२०: ममताका शब्दहरू प्रयोग गरेर परमप्रभुले इस्राएललाई अर्थात् उत्तरीय दस कुलहरूलाई पुनर्स्थापना गर्नेछु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो; अनि सारा संसार-भरिदेखि मानिसहरू इस्राएलमा फर्कनेछन्; अनि शोक गर्नुको सट्टामा तिनीहरूको मन र मुख गीतले भरिनेछ। राहेल रोइरहेको आवाजचाहिँ एउटा लाक्षणिक बोली थियो, जुन शब्दले कैदीहरूलाई निर्वासनमा गएका देख्दाखेरि शोक प्रकट गरियो। तर जब इस्राएली जातिले पश्चात्ताप गर्नेछ, र परमेश्वरले तिनीहरूलाई क्षमा गर्नुहुनेछ, तब यस शोकको बोलीको अन्त हुनेछ। तर राजा हेरोदले गरेका बालकहरूको आमहत्याको सम्बन्धमा मत्तिले यो पन्ध्र पद उद्धृत गरेका छन् (मत्ती २:१८)। श्री विलियम केलीले यस सम्बन्धमा निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘पवित्र आत्माले बालकहरूको यस आमहत्यासित यस पदमा पेश गरिएको शोकको भाग मात्र प्रयोग गर्नुभएको कुरा देख्दा हामीलाई अति सुन्दर लाग्छ। उहाँले यस पदमा प्रस्तुत गरिएको आनन्दको भाग छोड्नुभयो; किन ? किनभने उहाँले केवल पूरा भइसकेको खण्ड प्रस्तुत गर्न चाहनुभयो। त्यस बेलामा तिरु शोक थियो, यत्रो राजकीय वंशको जन्म-स्थलमा। जुन ठाउँमा सबैभन्दा ठूलो आनन्द हुनुपर्नेथियो, त्यस ठाउँमा भारी पीडा थियो। मसीह येशूको जन्मचाहिँ इस्राएल देशमा सार्वजनिक आनन्दको प्रेरणा दिने कारण हुनुपर्नेथियो। अनि तिनीहरूको बीचमा परमेश्वरमाथि र उहाँको प्रतिज्ञामाथि विश्वास भएको भए उहाँको जन्म तिनीहरूको निम्ति परम आनन्दको कारण हुनेथियो। तर तिनीहरूको अवस्था यस्तो थिएन। तर यी मानिसहरूको लाजलाग्दो हालत अविश्वास पो थियो; यसकारण

सिंहासनमाथि हेरोदमा एक एदोमी हडपकर्ता बस्दथिए। यसैकारण देशमा हिंसा र छलले राज्य गर्थ्यो; अनि गहेलचाहिँ आफ्ना बालकहरूको निम्ति रोइरहेको थिइन्, र यिनले शान्त हुन मानिनन्; किनभने ती बालकहरू थिएनन्। यसकारण बुभुभुहोस्: पवित्र आत्माले यस भविष्यवाणीको पहिलो भाग प्रयोग गर्नुभयो, त्यसपछि उहाँले कुरा त्यहाँ रोक्नुभयो।³⁴⁾

यर्मिया ३१:२१-२२: पश्चात्ताप गर्ने इस्त्राएली जातिचाहिँ यसको निम्ति खडा गरिएका सडक-चिन्हहरू र चिन्ह-स्तम्भहरूले निर्धारित गरिएका मार्गहरूबाट भएर फर्केनेछ। यसको निम्ति अविश्वासी रहने दिनहरू समाप्त हुनेछन्; किनभने परमप्रभुले एउटा नयाँ काम पूरा गर्नुभयो: एउटी स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्नेछे अथवा अँगालोमा हाल्नेछे। यस वाक्यमा त्यस स्त्रीले इस्त्राएली जातिलाई सङ्केत गर्छे, अनि त्यस पुरुषले परमप्रभुलाई सङ्केत गर्छे। श्री जर्च विलियम्सले यसको विषयमा के लेखेका छन् भने,

‘यस भविष्यवाणीको अर्थ यस प्रकारको छ:

इस्त्राएली जातिरूपी कन्याले मूर्तिहरूको पछि यताउता भड्किहिँड्नु छोड्नेछिन् र इम्मानुएलको खोजी गर्नेछिन्, अनि उहाँसँग टाँसिनेछिन्’³⁵⁾

श्री विलियम केली शास्त्रसम्मत विद्वान् थिए, यसमा शङ्का छैन; तर तिनले बाइस पदको (ख) खण्डको लोकप्रिय व्याख्या किन हुन सक्दैन, सो कुराको विषयमा निम्न स्पष्टीकरण दिएका छन्:

‘मण्डलीका पूर्वजहरू र इसाई धर्मका शास्त्री-हरूको बीचमा सामान्य प्रयोग के थियो भने, तिनी-हरूले यो खण्ड कन्या मरियमबाट जन्मनुभएको प्रभु येशूको जन्ममा लागू गरे। तर यस भविष्यवाणीमा उहाँको जन्मको विषयमा कुनै गन्ध धरि छैन। एउटी स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्दा एउटी कन्याले एउटा छोरालाई जन्माएकी वा अँगालेकी भन्ने अर्थ कुनै हालतमा पनि लाग्दैन। यसकारण बुभुभुहोस्: एउटी

स्त्रीले एउटा पुरुषलाई घेर्नेछे भन्ने वाक्यको सन्दर्भ कुनै बालकको जन्म हुँदै होइन’³⁶⁾

यर्मिया ३१:२३-३०: अनि यहूदाको पनि पुनर्स्थापना हुनेछ, र यसका शहरहरू पुनर्निर्माण गरिनेछन्। यस विन्दुमा यर्मिया एउटा मीठो निन्द्राबाट बिउँभेका रहेछन्। दिनहरू आउनेछन्, जब यहूदा र इस्त्राएलमा फेरि मानिसहरूले बसोबासो गर्नेछन्। अनि पाप गर्ने मानिसले आफ्नो बुबाको पापको निम्ति होइन, तर आफ्नै पापको निम्ति दण्ड भोग्नेछ।

ग) यर्मिया ३१:३१-४०: नयाँ करार प्रकट भएको

‘हेर, दिनहरू आउँछन्, परमप्रभु भन्नुहुन्छ, जब म इस्त्राएलको घरानासित र यहूदाको घरानासित एउटा नयाँ वाचा बाँध्नेछु; त्यस वाचाअनुसार होइन, जुनचाहिँ मैले तिनीहरूका पितापुर्खाहरूसँग त्यस दिनमा बाँधेको थिएँ, जब मैले तिनीहरूलाई मिस्र देशबाट निकालेर ल्याउन तिनीहरूलाई हातमा समातेको थिएँ।’ जुन करार परमेश्वरले इस्त्राएल र यहूदासित बाँध्नुहुनेछ, त्यो करार व्यवस्थाजस्तो होइन, तर यो त एउटा अनुग्रहको करार हो। यस नयाँ करारअन्तर्गत मानिसहरूलाई नैतिक तत्त्व भएको एउटा नयाँ स्वभाव दिइनेछ, र सबैले परमप्रभुलाई व्यक्तिगत रूपले चिन्नेछन् (हिब्रू ८:८-१३ र १०:१५-१७ पदहरू हेर्नुहोस्)।

यो नयाँ करार परमेश्वरले खास इस्त्राएल र यहूदासँग बाँध्नुभयो (पद ३१)। यो करार विनासर्तको हो, जब मोशाको व्यवस्थाचाहिँ सर्तहरूमाथि स्थापित गरिएको एउटा करार थियो। अनि नयाँ करारको जोर केमा छ? परमेश्वरले के-के गर्नुहुनेछ, यसको जोड यसैमा छ, मानिसले गर्नुपर्ने कर्तव्यमा होइन। यर्मिया ३१:३३-३४ पदहरूमा पटक-पटकमा ‘म हालिदिनेछु’, ‘म लेखिदिनेछु’, ‘म हुनेछु’, ‘म

क्षमा गर्नेछु' र 'म तिनीहरूको पाप सम्भन्नेछैन' लेखिएको कुरामाथि तपाईंले ध्यान दिनुहोला । प्रभु येशू यस नयाँ करारको मध्यस्थ हुनुहुन्छ (हिब्रू ९:१५); किनभने यसका सबै आशिष-हरू उहाँद्वारा नै प्राप्त हुन्छन् । यो नयाँ करार उहाँको रगतद्वारा पारित भएको हो (लूका २२:२०) । ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन नभएसम्म यो करार इस्त्राएली जातिको निम्ति प्रभावकारी हुनेछैन । तर अन्तराल समयमा त्यस दिनसम्म यहूदी र अन्यजाति विश्वासी-हरूले व्यक्तिगत रूपले यस करारका केही उपकारहरू उपभोग गर्न पाउँछन्, जस्तै: तिनीहरूको आज्ञाकारिता व्यवस्थाको आज्ञाको फल होइन, तर उहाँको अनुग्रहबाट प्रेरित हुन्छ; परमेश्वर तिनीहरूका परमेश्वर हुनुहुन्छ र तिनीहरू उहाँका जनहरू हुन्; परमेश्वरले तिनीहरूका पाप र अधर्महरू फेरि कहिल्यै सम्भन्नुहुनेछैन । यर्मिया ३१:३४ क) खण्डमा भनिएको कुरा ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा पूरा हुनेछ; तब सबैले परमप्रभुलाई चिन्नेछन् ।

इस्त्राएली जातिलाई पृथ्वीको सतहबाट मेटाउन खोज्नेहरूको निम्ति पैँतीस र छतीस पदहरूमा लेखिएको कुरा सिक्नु कति असल हुनेथियो । किनकि सूर्य, चन्द्रमा, ताराहरू र समुद्रको निम्ति ठहराइएका नियमहरू टलेर जान सके भने इस्त्राएलीहरू पनि एउटा जाति हुन छोड्नेथिए । भावी दिनमा यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ, अनि जुन क्षेत्रहरू अहिले अशुद्ध छन्, ती क्षेत्रहरू परमप्रभुको निम्ति पवित्र हुनेछन् ।

घ) यर्मिया ३२: यरूशलेम शहरको पुनर्निर्माण हुनेछ

यर्मिया ३२:१-५: हामी इतिहासमा फर्कीं: त्यस समयमा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम शहर घेरामा हालेका थिए । अनि राजा सिद्कियाहले यर्मियालाई भ्यालखानाको चोकमा थुनामा राखेका थिए; किनभने उनले बेबिलोनीहरूको

विजय भविष्यवाणी गरेका थिए । चार पदमा राजा सिद्कियाहको विषयमा एउटा भविष्य-वाणी लेखिएको छ, जुन भविष्यवाणी तिनको विषयमा गरिएका तीनवटा भविष्यवाणी-हरूमध्ये एक हो । यहाँ, यस पदमा के लेखिएको छ भने, तिनले आफ्ना आँखाहरूले बेबिलोनका राजालाई मुखामुख देखेछन् । अनि इज्किएल १२:१३ पदमा हामी के पढ्छौं भने, तिनले बेबिलोन देश देखेछैनन्, र तिनी बेबिलोनमा मर्नेछन् । तब यी विरोधाभासी भविष्यवाणीहरू कसरी पूरा भए ? हमात देशको रिब्लामा बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले राजा सिद्कियाहका आँखाहरू निकालिदिए (२ राजा १५:७) । त्यसपछि सिद्कियाहलाई बेबिलोनमा लगियो, तर तिनले बेबिलोन कहिल्यै देखेनन्; किनकि तिनका आँखाहरू निकालिएका थिए; अनि तिनी त्यहाँ मरे ।

यर्मिया ३२:६-२५: परमप्रभुको आदेश शिरोपर गरेर भविष्यवाक्ता यर्मियाले आफ्ना काकाको छोरा हनमेलबाट अनातोतमा भएको यिनको जमिन सत्र शेकेल चाँदीमा किने । (हनमेल यो प्रस्ताव लिएर उनीकहाँ आएका थिए) । अनि योचाहिँ मानिसहरूको निम्ति 'परमेश्वरले तिनीहरूलाई बेबिलोनबाट फर्काएर ल्याउनुहुनेछ' भन्ने निश्चयता थियो । दुवै प्रमाण-पुर्जाहरू बारूकलाई जिम्मा दिइए, जसले यी पुर्जाहरू एउटा माटोको भाँडामा सुरक्षित राख्नुपर्‍यो । बेबिलोनीहरूले यरूशलेम शहर घेरामा हालेका देख्दा-देख्दै 'परमेश्वरले मलाई किन अनातोतको जमिन किन्न लगाउनुभयो होला' भन्ने कुरा जान्ने उनको जिज्ञासा थियो ।

यर्मिया ३२:२६-४४: जुन जवाफ परमप्रभुले यर्मियालाई दिनुभयो, त्यो जवाफ उत्कृष्ट थियो: 'हेर, परमप्रभु सबै प्राणीहरूको परमेश्वर म नै हुँ; के मेरो निम्ति कुनै कुरा असम्भव छ र?'

मुक्तिदाता प्रभुले हरेक समस्या समाधान गर्न सक्नुहुन्छ, अँ, जीवनका भन्भट र भमेलाहरू उल्टाउन सक्नुहुन्छ। किनकि प्रभु येशूको निम्ति कुनै पनि कुग असम्भव छैन; अहँ, उहाँले गर्न नसक्ने केही पनि छैन। अज्ञात लेखकको रचना

परमेश्वरले मानिसहरूको मूर्तिपूजाको खातिर यरूशलेम नष्ट गर्नुहुनेथियो; रपनि उहाँले भावी दिनहरूमा आफ्ना जनहरूलाई फेरि भेला गराउनुहुनेथियो र तिनीहरूलाई धेरै आशिष दिनुहुनेथियो। त्यस बेलामा जमिनहरूको फेरि किनबेच हुनेथियो, र यसकारण आउँदो समयमा अनातोतको जमिनको प्रमाण-पुर्जाको मान्यता अझै पनि वैध हुनेथियो।

ङ) यर्मिया ३३: नयाँ करारले मान्यता प्राप्त गर्नेछ

यर्मिया ३३:१-१६: यर्मिया अझै पनि भ्यालखानाको चोकमा भएको बेलामा परमप्रभुले इस्राएल र यहूदाको पुनर्स्थापनाको विषयमा अभि प्रज्वलित प्रतिज्ञाहरू दिनुभयो: देश आनन्दित मानिसहरूले भरिभराउ हुनेछ; पहाडहरूहुँदो प्रशस्त भेडाबाख्राका बगालहरू हुनेछन्। अनि सबैभन्दा राम्रो कुरा के हुने हो भने, दाऊदको वंशबाट 'धार्मिकताको हाँगा'रूपी मसीह आउनुहुनेछ। अनि यरूशलेमको नाम 'परमप्रभु हाम्रो धार्मिकता' कहलाइनेछ। परमप्रभुले पुनर्स्थापित इस्राएली जातिलाई आफ्नो थर वा कुलनाम दिनुहुनेछ, जसरी एकजना पुरुषले आफ्नी दुलहीलाई आफ्नो थर र नाम प्रदान गर्छ, र जसरी ख्रीष्ट येशूले मण्डलीलाई आफ्नो नाम दिनुभयो (१ कोरिन्थी १२:१२)।

यर्मिया ३३:१७-२६: दाऊदको राजवंश र लेवीय पूजाहारीगिरीको स्थायित्वको विषयमा परमेश्वरको प्रतिज्ञा अटल, अँ, दिन र रातसित

स्थापित गरिएको परमेश्वरको अटल वाचा-जत्तिकै अटुट हुनेछ। त्यस बेलामा केही मानिसहरू थिए, जसले परमेश्वरलाई निम्न आरोप लगाए: उहाँले इस्राएल र यहूदालाई, आफूले छात्रुभएका यी दुईवटा घरानाहरूलाई त्याग्नुभयो अरे। अनि यसरी यिनीहरूले यहूदीहरूलाई तुच्छ ठाने र तिनीहरूलाई रद्द गरिएको, अस्तित्वहीन जातिको नाम दिए। परमप्रभुले के जवाफ दिनुभयो भने, आकाश र पृथ्वीका नियमहरू जति स्थिर हुन्छन्, उहाँको करार उहाँका जनहरूसँग उत्तिकै अचल हुनेछ। दाऊदको वंशको सङ्ख्या आकाशको गण र समुद्रको बालुवाजत्तिकै अनगिन्ती हुनेछन्।

खण्ड ७

यर्मिया ३४-४५:

ऐतिहासिक खण्ड

क) यर्मिया ३४-३९: यहूदा र यरूशलेमको विनाश

अ) यर्मिया ३४: राजा सिद्कियाहलाई कैदमा लगिने विषयमा गरिएको भविष्यवाणी

यर्मिया ३४:१-७: जुन बेलामा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम घेराबन्दी गरिरहेका थिए, त्यस बेलामा यर्मियालाई निम्न आज्ञा दिइयो: उनले राजा सिद्कियाहलाई 'तपाईंलाई कैद गरेर लगिनेछ, र तपाईं बेबिलोनमा मर्नुहुनेछ; तर तपाईं तरवारले मारिनुहुनेछैन' भन्ने दिव्य सन्देश सुनाउनुपर्छ।

यर्मिया ३४:८-२२: यहूदाको विरोधमा यो लडाइँ चलिरहेको बेलामा एक समयमा राजा सिद्कियाहले मानिसहरूलाई मनाउन सके, कि तिनीहरूले सबै यहूदी दासहरूलाई सायद यस उद्देश्यले स्वतन्त्र गरून्, कि यिनीहरूले शहरको रक्षा गर्न मद्दत पुर्‍याऊन् । तर पछि मिश्र देशको सेनाको डरले यी शत्रुहरू केही समय यरूशेलमबाट हटे (यर्मिया ३७:१-१०), त्यस बेलामा मानिसहरूले सबै दासदासीहरूलाई फेरि बन्धनमा राखे । यसरी तिनीहरूले परमेश्वरको उपस्थितिमा प्रण गरेको प्रतिज्ञा तोडेर उहाँको नाम अशुद्ध तुल्याए । यसकारण परमेश्वरले आज्ञा गर्नुभयो: तिनीहरू तरवार, महामारी र अनिकालको निम्ति छोडिनेथिए । जस-जसले परमप्रभुको भवनको परिसरमा एउटा बाछो बलि गरेर 'हामी आफ्ना दासदासीहरूलाई छोडिदिनेछौं' भन्ने वाचा बाँधेका थिए (पद १५), र त्यसपछि यो करार तोडेका थिए, तिनीहरू तिनीहरूका शत्रुहरूको हातमा सुम्पिइनेथिए, जसले तिनीहरूलाई मार्नेथिए । बेबिलोनीहरूले राजा सिद्कियाह र तिनका शासकहरूलाई बन्दी बनाएर लानेथिए । यिनीहरू अवश्य फर्केर आउनेथिए, र यिनीहरूले यरूशलेम शहर आगोले जलाउने-थिए ।

आ) यर्मिया ३५: रेकाबीहरूलाई उनीहरूको आज्ञाकारिताको निम्ति इनाम दिइएको

यर्मिया ३५:१-११: यर्मियाले परमप्रभुको आज्ञा पालन गरे, अनि रेकाबीहरूलाई परमप्रभुको भवनमा आउने निम्तो दिए र त्यहाँ उनीहरूको सामु दाखमद्य राखे । तर रेकाबीहरूले शिष्टतापूर्वक त्यो दाखमद्य इन्कार गरे; किनभने उनीहरूका पुर्खा योनादाबले उनीहरूलाई 'तिमीहरूले दाखमद्य नपिउनु, घर नबनाउनु, बीउ नछर्नु, दाखबारी नलगाउनु' भनेर निर्देशनहरू दिएका थिए । (तर कल्दीहरू आफ्नो चढाइमा अघि बढेका हुनाले उनीहरू

यरूशलेममा बस्न बाध्य भए ।) तर उनीहरूले सधैंभरि प्रवासीको जीवन कायम राखे – कति उदाहरणीय !

यर्मिया ३५:१२-१९: 'तर यहूदाका मानिसहरू रेकाबीहरूजस्तै थिएनन्, तर उनीहरू-भन्दा निकै फरक हुन्थे । तिनीहरू परमेश्वरप्रति अनाज्ञाकारी थिए, अनि यसले गर्दा तिनीहरूले दण्ड पाउनेथिए । तर रेकाबीहरूको इनाम के थियो भने, उनीहरूसँग सधैं परमेश्वरको सामु खडा हुने कुनै न कुनै मानिस हुनेथियो । रेकाबीहरूले आफ्नो नाम रेकाबबाट पाएका थिए, जसको छेग योनादाब थिए, जो ख्रीष्टपूर्व ८४१ सालमा उत्तरीय राज्यमा बाल देवताको पूजा खतम गर्न राजा येहूलाई सहायता गर्नमा सक्रिय भएका थिए । उनीहरू केनीका सन्तान थिए (१ इतिहास २:५५); उनीहरू एउटा घुमन्ते जाति थिए, जसले यहूदासँग सम्बन्ध जोडेको थियो र तिनीहरूसँग अफै पनि सम्बन्ध कायम राख्थ्यो; तर उनीहरूले कहिल्यै तिनीहरूको जीवन-शैली अपनाउँदैनथिए ।

स्क्रिप्चर युनियनका दैनिक टिप्पणीहरूबाट उद्धृत

कसै-कसैको विचारमा, रेकाबीहरू लेवी कुलमा मिसिए, र यसरी परमेश्वरले उनीहरूको विषयमा गर्नुभएको प्रतिज्ञा पूरा भयो अरे । वर्तमान समयमा रेकाबीहरू को हुन्, सो कुरा हाम्रो नजरबाट लुकेको छ । तर हाम्रो विचारमा, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा उनीहरूलाई फेरि चिनिनेछ र उनीहरूको पहिचान फेरि सुस्पष्ट हुनेछ ।

इ) यर्मिया ३६: राजा यहोयाकिमले यर्मियाको बेरुवा पुस्तक जलाएका

यर्मिया ३६:१-१०: राजा यहोयाकिमको चौथो वर्षमा परमप्रभुले यर्मियालाई 'तिमीले शुरुदेखि बोलेका सबै भविष्यवाणीहरू एउटा पुस्तकमा लेख' भन्ने आज्ञा दिनुभयो । उनले यी भविष्यवाणीहरू बारूकलाई लेख्न लगाए; अनि एक वर्षपछि बारूकले यी भविष्य-वाणीहरू परमप्रभुको भवनमा मानिसहरूले सुन्ने

गरी पढेर सुनाए। कुन कुराले यर्मियालाई त्यहाँ जानदेखि रोक्यो, सो कारणको बारेमा वचनमा कुनै विशेष जानकारी बताइएको छैन। किनकि उनी त्यस बेलामा भ्यालखानामा हालिएका थिएनन्; तर निश्चय नै उनलाई पक्रन खोजिन्थ्यो।

यर्मिया ३६:११-१९: जब मीकायाहले बारूकको मुखबाट यी भविष्यवाणीका वचनहरू सुने, तब तिनले यो कुरा तुरुन्तै शासकहरूलाई खबर गरे। अनि तिनीहरूले बारूकलाई बोलाए र यिनलाई तिनीहरूको सामु यी भविष्यवाणीहरू पढेर सुनाउने आग्रह गरे। त्यसपछि तिनीहरूले बारूकलाई भने: 'तिमी र यर्मिया गएर आफूलाई लुकाओ! तिमीहरू कहाँ छौ, त्यो कुरा कसैले थाह नपाओस्!'

यर्मिया ३६:२०-२६: जब यी शासकहरूले चोकमा यो कुरा राजा यहोयाकिमलाई सुनाए, तब नभन्दै तिनले त्यो मुठा लिन पठाइहाले। अनि जब यहूदी नामक मानिसले त्यो पुस्तक तिनको सामु पढेर सुनाउँदैथिए, तब राजाले बेला-बेलामा त्यस मुठाबाट पढिसकेको परमेश्वरको वचनको खण्ड छुरीले काटेर आगोमा फालिदिए; अनि ठीक यही कुरा हिजोआज उदारवादी र तर्कवादी विद्वान्हरूले परमेश्वरको वचनसँग गर्दै आएका छन्, तिनीहरूको दुष्ट कामको निम्ति कति मिलेको चित्रण हो यो! अन्तमा यो सम्पूर्ण मुठा आगोमा भस्म भयो; यद्यपि तीनजना शासकहरूले यसको विरोध गरे। राजाले बारूक र यर्मियालाई पक्रन खोजे, तर परमप्रभुले उनीहरूलाई लुकाइदिनुभयो।

यर्मिया ३६:२७-३२: राजाले त्यो मुठा जलाइदिएपछि यर्मियाले यी भविष्यवाणीहरू फेरि अर्को पुस्तकमा लेखे; अनि उनले यस बेलामा राजा यहोयाकिमको डरलाग्दो अन्तको विषयमा एउटा उपयुक्त खण्ड हालिदिए। यहोयाकिनचाहिँ राजा यहोयाकिमका छोरा

थिए र तिनका उत्तराधिकारी पनि भए (२ राजा २४:६)। तर यस तथ्यले तीस पदको क) खण्डमा यहोयाकिमको विषयमा घोषणा गरिएको श्राप काट्दैन। किनकि यसको सामान्य व्याख्या यस प्रकारको छ: यहोयाकिनले केवल तीन महिना राज्य गरे; यिनको शासनकाल यति छोटो थियो, कि त्यो नगण्य हुन्छ; त्यसको कुनै महत्त्व भएन।

ई) यर्मिया ३७-३८: यर्मियालाई भ्यालखानामा हालिएको र राजा सिद्कियाहद्वारा अन्तर्वाता लिइएको

यर्मिया ३७:१-१०: राजा सिद्कियाहचाहिँ नबूकदनेस्सरको अधीनतामा रहेका एक कठपुतली शासक थिए, जसले यर्मियाका वाणीहरूमाथि ध्यान दिएनन्। तर तिनले भविष्यवक्ता यर्मियालाई 'मेरो निम्ति र मेरो प्रजाको निम्ति प्रार्थना गरिदेऊ' भन्ने आग्रह गरे। जब मिस्र देशको सेना यहूदालाई सहयोग गर्न आयो, तब कल्दीहरू अर्थात् बेबिलोनीहरूले यरूशलेम छोडे, र यिनीहरू मिस्री सेना धपाउन गइहाले। तर यर्मियाले सिद्कियाहकाहाँ निम्न खबर पठाए: 'बेबिलोनीहरू यरूशलेम नाश गर्न फर्कर आउनेछन्। राजा सिद्कियाहले कल्दी सेनालाई घाइतेहरू मात्र बाँकी रहने गरी खतम पार्न सकेका भए पनि यिनीहरू यो शहर जलाउन सफल हुने नै छन्।'

यर्मिया ३७:११-२१: यर्मिया आफ्नो व्यक्तिगत कामले यरूशलेम छोडेर गएको बेलामा उनको पक्रा पस्यो र शत्रुकहाँ भागेको आरोपमा उनलाई कालकोठरीमा हालियो। अनि धेरै दिन बितेपछि राजा सिद्कियाहले उनलाई बोलाए र उनको मुखबाट परमप्रभुको वाणी सुन्न चाहे। तब हिम्मत बाँधेर यर्मियाले तिनलाई परमप्रभुको वचन सुनाए: 'बेबिलोनीहरूले यो शहर र राजालाई समेत कब्जा

गर्नेछन्।' त्यसपछि उनले भ्यालखानाबाट रिहा पाऊँ भन्ने आग्रह गरे, र उनको यो अनुरोध स्वीकार गरियो। फलस्वरूप उनलाई भ्यालखानाको चोकमा रहन दिइयो।

यर्मिया ३८:१-१३: यर्मियाले मानिस-हरूलाई 'शहर छोडेर आफूलाई बेबिलोनीहरूको हातमा सुम्पिदेओ' भन्ने सल्लाह दिएका हुनाले उनलाई हिलो भएको खाडलमा हालियो। यस सम्बन्धमा सिद्कियाहले खुला रूपले आफ्नो कमजोरी स्वीकार गरे: तिनले भविष्यवक्ताको रक्षा गर्न शासकहरूको इच्छा काट्न सकेनन् (पद ५)। तर एकजना कूशी नपंसकचाहिँ डोरीहरू र फाटेका लुगाहरूले उनलाई यस खाडलबाट निकाल्न सफल भयो, र उनलाई फेरि भ्यालखानाको चोकमा फर्काइयो।

यर्मिया ३८:१४-२०: जब राजा सिद्कियाहले यर्मियाबाट सल्लाह लिन खोजे, तब तिनले यर्मियालाई छुट पाउने प्रतिज्ञा गरे; तब 'राजाले आफूलाई आक्रमणकारीहरूको हातमा आत्मसमर्पण गर्नु; यहूदीहरूले हजुरलाई दुर्व्यवहार गर्नेछैनन्' भनेर तिनलाई आश्वास्त दिलाइयो।

यर्मिया ३८:२१-२३: तर सिद्कियाहले आक्रमणकारीहरूकहाँ जान इन्कार गरे भने, दरबारका स्त्रीहरूले तिनलाई आफ्ना बेबिलोनी अपहरणकारीहरूको उपस्थितिमा यसो भन्दै गिल्ला गर्नेथिए: 'अहा, हजुरका मिल्ले साथीहरूले हजुरलाई धोका दिएर सुत्चाए, र त्यसपछि हजुरलाई त्यागिदिए।' अनि आक्रमणकारीहरूले राजाका पत्नीहरू, तिनका छोराछोरीहरू र राजा स्वयमलाई कैदी बनाउने-थिए र यरूशलेम जलाउनेथिए।

यर्मिया ३८:२४-२८: राजा सिद्कियाहले यर्मियालाई निम्न विन्ती गरे: 'हामीले यहाँ आपसमा जे छलफल गरेका, यसको बारेमा तिमीले कसैलाई नभन्न ल; तर तिमीले त्यस कालकोठरीमा फर्केर जानु नपरोस् भन्ने अनुरोध गरेका भन्नू!' नभन्दै

शासकहरू आए, र यिनीहरूले उनलाई सोधे पनि; अनि यर्मियाले राजा सिद्कियाहले उनलाई आदेश दिएअनुसार यिनीहरूलाई जवाफ दिए।

नैतिकताको हिसाबले यर्मियाले दिएको जवाफको विषयमा प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक कुरा हो। के उनको जवाफ सत्य थियो, कि केवल अर्धसत्य थियो, कि पूर्ण रूपले भूट थियो? हुन सक्छ, उनले यस जवाफमा भनेको कुरा साँचो त थियो, तर यी शासक-हरूलाई सबै कुराहरू भन्न उनलाई दरकार लागेन।

यर्मिया यरूशलेमको विनाश नभएसम्म भ्यालखानाको चोकमा रहे।

उ) यर्मिया ३९: यरूशलेमको विनाश

यर्मिया ३९:१-१०: जब खीष्टपूर्व ५८६ सालमा बेबिलोनीहरूले यरूशलेम कब्जा गरे, तब राजा सिद्कियाह, तिनका छोराहरू र तिनका योद्धाहरूले भाग्न खोजे, तर तिनीहरू पक्रा परे र रिब्लामा लगिए। त्यहाँ राजा सिद्कियाहका छोराहरू मारिए, तिनका आँखाहरू निकालिए र तिनलाई कैद गरेर लगियो। अनि यरूशलेम शहर ध्वस्त भयो र गरिब मानिसहरूलाई मात्र देशमा छोडियो।

यर्मिया ३९:११-१४: बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले अङ्गरक्षहरूका कप्तान नबूजर-अदानमार्फत यर्मियासँग असल व्यवहार गर्ने आदेश दिए। यसकारण यी भविष्यवक्तालाई भ्यालखानाको चोकबाट निकालियो र गदल्याहको हातमा सुम्पियो।

यर्मिया ३९:१५-१८: योभन्दा पहिले परमप्रभुले कूशी नपुंसक एबेद-मेलेकलाई^{३७)} सुरक्षा दिन्छु भन्ने प्रतिज्ञा गर्नुभयो। यसकारण यिनले त्यही समयमा छुटकारा पाए भन्ने अनुमान गरिन्छ। कालक्रमअनुसार यर्मिया ३९:१५-१८ पदको खण्ड यर्मिया ३८:१३ पदपछि आउँछ।

ख) यर्मिया ४०-४२: यरूशलेमको विनाशपछि यहूदामा घटेका घटनाहरू

अ) यर्मिया ४०: यर्मिया राज्यपाल गदल्याहसँग बसेका

यर्मिया ४०:१-६: जब कल्दी अङ्गरक्षक-हरूका कप्तान नबूजर-अदानले यर्मियालाई बेबिलोन जान वा गदल्याहको अधीनतामा सुम्पिएको देशमा बस्न छात्रे मौका दिए, तब उनी हिचकिचाए। उनी दुविधामा परेका देखेर यी कप्तानले उनलाई गदल्याहकहाँ फिर्ता पठाए र उनलाई यात्राको निम्ति खानेकुरा र एउटा उपहार पनि दिए। कप्तानले 'परमप्रभु तिम्रा परमेश्वर' भन्ने शब्द प्रयोग गरेको कारण कि त यिनी यहूदी शब्द-भण्डारसँग सुपरिचित भएका हुनुपर्छ, कि त योचाहिँ परमेश्वरको लेखे आदेशको फल पो थियो, कि के हो ?

यर्मिया ४०:७-१०: अनि जब मैदानहुँदो भएका सेनाहरूका सबै कप्तानहरूले उम्केका मानिसहरूको जिम्मा गदल्याहलाई दिइएको सुने, तब तिनीहरू मिस्रामा यिनीकहाँ आए, जुन मिस्रपार्चाहिँ अहिले बेबिलोनको राज्यअन्तर्गत यहूदाको प्रान्तको राजधानी भयो। यिनले मानिसहरूलाई कल्दीहरूको अधीनतामा बसेर सामान्य दैनिक कामकाजहरू फेरि शुरु गर्ने आग्रह गरे। अनि यिनी कल्दी-हरूको सामु तिनीहरूको प्रतिनिधि हुनेथिए।

यर्मिया ४०:११-१६: तब मोआब, अम्मोन, एदोम र अन्य देशहरूमा शरण लिएका अन्य यहूदीहरू फर्केर गदल्याहकहाँ आए, र आफ्ना दैनिक कामकाजहरू फेरि गर्न थाले। अनि योहानान र अरूहरूले गदल्याहलाई इश्माएलको विषयमा चेताउनी दिए, जुन इश्माएललाई अम्मोनीहरूका राजा बालीसले गदल्याहको हत्या गर्न अह्वानका थिए। अनि तिनीहरूले इश्माएललाई सुटुककै मार्ने प्रस्ताव समेत गरे। तर दुर्भाग्यवश गदल्याहले

योहानानलाई आरोप लगाएर 'हत्, तिमीले यसरी इश्माएलको बदनाम नगर्नु' भने।

आ) यर्मिया ४१: राज्यपाल गदल्याहको हत्या

यर्मिया ४१:१-९: तर इश्माएल र तिनका दसजना मानिसहरूले गदल्याह र यिनको साथमा भएका मानिसहरूलाई तरवारले प्रहार गरेर मारे; हुन सक्छ, गदल्याहले बेबिलोनी-हरूसँग वार्ता गरेका तिनीहरूलाई मन नपरेको हुन सक्छ, कि त इश्माएल राजवंशको भएका हुनाले तिनले गदल्याहको सट्टामा शासन गर्न चाहे होलान्। अनि शकेमबाट अस्सीजना शोक गर्नेहरू त्यहाँ आइपुगेको बेलामा इश्माएलले शोक गर्ने नोकल गरे, र तिनीहरूमध्ये सत्तरी-जनालाई मारे, त्यसपछि तिनीहरूका लासहरू एउटा खाडलभित्र फाले, तर तिनले तीमध्ये दसजनालाई बचाए, जसले खाद्यान्न जोहो गरेका थिए र ती खानेकुरा आफ्ना जीवनहरूको छुटकाराको निम्ति मोलतोल गरे।

यर्मिया ४१:१०-१८: अनि जुन मानिस-हरूलाई इश्माएलले कैद गरे, ती मानिस-हरूलाई योहानान र तिनका योद्धाहरूले राजा सिद्कियाहका छोरीहरूलाई लगायत मुक्त गरे; तर कल्दीहरू पक्का पनि बदला लिन आउँछन् भनेर तिनीहरूलाई कल्दीहरूको डर लागेको थियो; यसकारण तिनीहरू त्यहाँबाट मिस्र देशमा भाग्न हेतुले बेतलेहेमतिर हिँडे। तर इश्माएल र तिनका आठजना मानिसहरू उम्केर अम्मोनीहरूकहाँ पुगे।

इ) यर्मिया ४२: परमेश्वरले मिस्र देशमा भागेर जानु निषेध गर्नुभएको

यर्मिया ४२:१-६: योहानान र तिनका डराइरहेका साथीहरूले यर्मियालाई 'हामीले के-कसो गरे ठीक होला, हाम्रो निम्ति परमप्रभुको इच्छा के रहेछ, सो उहाँबाट पत्ता लगाऊ' भने

आग्रह गरे। अनि भविष्यवक्ता तिनीहरूको निम्ति यसो गर्न राजी भए; अनि तिनीहरूले उहाँको निर्देशन जेजस्तो भए तापनि हामी यसको आज्ञापालन गर्नेछौं भन्ने प्रतिज्ञा गरे।

यर्मिया २४:७-२२: दस दिनपछि परमप्रभुबाट जवाफ आयो: 'तिमीहरू मिस्र देशमा भागेर नजानू, तर देशमा बसिरहनू!' तिनीहरू देशमा रहे भने, परमेश्वरले तिनीहरूको वृद्धि गर्नुहुनेथियो। तर तिनीहरू मिस्र देशमा भागे भने, जुन खतराहरूदेखि तिनीहरू यहूदामा डराइरहे, ती सबै खतराहरूले तिनीहरूलाई मिस्र देशमा फेला पार्नेथिए। तर के देखिन्छ भने, ती मानिसहरू अधिदेखि नै मिस्र देशमा भागेर जान कटिबद्ध भइसकेका थिए। यसकारण यर्मियाले तिनीहरूलाई सीधा आएर भने: निश्चय नै त्यहाँ तिनीहरूमाथि विपत्ति आइपर्ने नै थियो।

कति वर्तमान इसाईहरू छन्, जसले ठीक यही काम गर्छन्: तिनीहरूले ईश्वरीय निर्देशन पाउन परमेश्वरको सोधखोज त गर्छन्, अनि बुबाआमा, सन्डेस्कूलका शिक्षक-शिक्षिकाहरू, एल्डरहरू, पाष्टरहरू र अन्य मानिसहरूबाट सल्लाह त माग्छन्, तर तिनीहरूले आफ्नो मनमा निर्णय गरिसकेका हुन्छन्: तिनीहरूले आफ्नै इच्छा पूरा गर्ने नै छन्। दुःखलाग्दो कुरा के हो भने, यस्तो सल्लाह लिने काम पूरापूर देखावटी हुँदो रहेछ।

ग) यर्मिया ४३-४४: यर्मिया र बाँकी रहेका यहूदीहरू मिस्र देशमा

यर्मिया ४३:१-७: योहानानले यर्मियालाई भूट बोलेको दोष लगाइहाले र उनी बारूकको लैलैमा फसेका भने; अनि तिनले आफ्ना सबै मानिसहरूलाई यर्मिया र बारूकलाई लगायत लिए, र तिनी उनीहरूसँग मिस्र देशमा गए।

यर्मिया ४३:८-१३: मिस्र देशको तहपन्हेसमा परमप्रभुले यर्मियालाई 'फाराओको

दरबारको प्रवेशद्वारनिर भएको इँटाको भट्टीमा ठूला ढुङ्गाहरू चिम्टे माटोमा लुकाऊ' भन्ने आज्ञा गर्नुभयो। त्यसपछि उनले निम्न भविष्यवाणी गरे: 'बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरले मिस्र देशमाथि चढाइ गर्नेछन् र यी लुकाइराखिएका यी ढुङ्गाहरूमाथि आफ्नो सिंहासन खडा गर्नेछन्।' जुन मानिसहरूको मृत्यु अनिकाल, महामारी वा तरवारद्वारा हुँदैनथियो, ती मानिसहरूलाई कैद गरेर बेबिलोनमा लगिनेथियो। अनि मिस्र देशका देवताहरू आगोले नष्ट हुनेथिए।

यर्मिया ४४:१-१४: यस चवालीस अध्यायमा हामी यर्मियाको विषयमा अन्तिम पल्ट पढ्छौं। उनको मृत्यु त्यहीं भएको हुनुपर्ला भन्ने अनुमान गरिन्छ।

यर्मियाले अपना देशबन्धुहरूलाई सम्झाए, कि तिनीहरूमाथि आइपरेका सबै विपत्तिहरू तिनीहरूको मूर्तिपूजाको फल थियो। रपनि तिनीहरूले मिस्र देशमा अर्भै पनि भूटा देवी-देवताहरूको पूजा गरिरहेका थिए। फलस्वरूप तिनीहरूको सत्यानाश हुनेथियो। केही शरणार्थीहरू छोडेर तिनीहरूमध्ये कोही पनि यहूदामा फर्कनेथिएन।

यर्मिया ४४:१५-३०: तर यी मानिसहरूले यर्मियाको कुरा कहाँ माने र! किनकि तिनीहरूले स्वर्गकी रानीको पूजा गरेको समय-देखि आफ्नो फलिफाप भएको पो दाबी गरे। दुवै पुरुषहरू र स्त्रीहरू यस मूर्तिपूजामा संलग्न थिए। तब भविष्यवक्ता यर्मियाले तिनीहरूलाई फेरि यसो भने: 'मूर्तिपूजाचाहिँ तिमीहरूको समस्याको मूलकारण हो, र तिमीहरूको यस ठूलो पापको खातिर तिमीहरूले परमप्रभुको नाम लिने आफ्नो अधिकार गुमाएका छौं।' यो कत्रो भयानक न्याय थियो, विचार गर्नुहोस्! तिनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय गम्भीर हुनेथियो; अनि मिस्र देशका राजा फाराओ-होप्रा, जसमाथि तिनीहरूले भरोसा गरे, पराजित हुनेथिए।

घ) यर्मिया ४५: बारूकको निम्ति परमप्रभुको सन्देश

यो अध्याय यहोयाकिमको पालोमा लेखिएको हो; यसकारण कालक्रमअनुसार यो अध्याय चवालीस अध्यायभन्दा अघि भएको हो। हुन सक्छ, यर्मिया ३६:१-८ पदको खण्ड लगत्तै यो आउँछ होला। यो वाणीचाहिँ बारूकको निम्ति थियो, तिनको सान्त्वनाको सन्देश थियो; किनकि यहूदामाथि आइपर्न लागेका भयानक न्यायहरूको खातिर तिनी पक्का पनि निराश, अँ, व्याकुल भएका हुनुपर्ला। हुन सक्छ, तिनले उच्च पदको आशा गरे होलान्, र यसको असफलतामा तिनी हताश भए होलान्। तर यस सम्बन्धमा कुरा यस्तो थियो: निस्सन्देह, परमेश्वरसँग निर्माण गर्ने र भत्काउने अधिकार छँदैथियो। यसकारण बारूकले न आफ्नो निम्ति, न यहूदाको निम्ति ठूला कुराहरू खोज्नु थियो, तर तिनी आफ्नो जीवनसित उम्कन पाएकोमा सन्तुष्ट हुनुपर्नेथियो र तिनलाई अह्लाइएको काम जति सानो, नगण्य भए तापनि तिनले खुशीसाथ यो काम पूरा गर्नुपर्नेथियो। यस सिलसिलामा श्री विलियम केलीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

‘बारूकले सिक्नुपरेको ठूलो पाठ के थियो भने, हामी चाहे साधारण विश्वासी हौं, चाहे परमेश्वरका सेवक किन नहोऔं, न्यायको दिनमा स्वार्थको अभाव हाम्रो निम्ति उचित मनको भावना हो। ख्रीष्ट-विश्वासीहरूलाई जुनै समयमा पनि मनको नम्रता सुहाउँछ; तर कुदिनमा नम्रतामा हाम्रो एकमात्र सुरक्षा छ। नैतिक हिसाबले नम्रता सधैं सठीक हुन्छ। तर हामी न्यायबाट उम्कनु हो भने, हाम्रो निम्ति नम्रता अनिवार्य छ। मैले परमेश्वरको अन्तिम न्यायको सन्दर्भमा यसो भनेको होइनँ, तर यस संसारमा हामीमाथि आइपर्न सक्ने न्यायको सिलसिलामा बोल्दैछु। अब बारूकको कुरा आयो: मेरो विचारमा, तिनले यो पाठ अझ सिकेका थिएनन्; यसकारण

तिनले अब यो पाठ सिक्नुपरेको थियो। अनि योचाहिँ यहोयाकिमको चौथो वर्षमा तिनको निम्ति भविष्यवका यर्मियाको वाणी थियो। (३८)

खण्ड ८

यर्मिया ४६-५१:

अन्यजाति राष्ट्रहरूको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यस खण्डमा यर्मियाले विनाश र न्यायको विषयमा विभिन्न चेताउनीहरू दिएका छन्; यी चेताउनीहरू सुन्दर काव्य हुन्। उनले नौवटा देशहरूको विरोधमा भविष्यवाणी बोलेका छन्, जस्तै मिस्र देश, पलिस्ती देश, मोआब, अम्मोन, एदोम, दमस्कस, अरब (केदार र हासोर), एलाम र बाबेलको विरोधमा। यी देशहरू भौगोलिक हिसाबले पश्चिमदेखि पूर्वसम्म हुने गरी प्रस्तुत गरिएका छन्। सन्दर्भको हिसाबले यी भविष्यवाणीहरू यर्मिया २५:१३ पदपछि राख्न उचित छ। अनि यी भविष्यवाणीहरू यरूशलेमको विनाशपछि पूरा भए। बेबिलोन नष्ट हुनेथियो र सधैं उजाड हुनेथियो; तर इस्राएली जातिलाई दाम तिरेर छुटाइनेथियो। हुन सक्छ, उनले बेबिलोनको विषयमा बोलेको यो भविष्यवाणी पूरा भइसक्यो होला। तर कति विद्वानहरू छन्, जसले के भन्छन् भने, बेबिलोनको पुनर्निर्माण हुनेछ^{३९} र फेरि नाश हुनेछ अरे। अनि मादीहरूको उत्थानचाहिँ यर्मिया ५१:१-२४ पदको खण्डको सन्दर्भ हो।

क) यर्मिया ४६: मिस्त्र देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ४६:१-१२: यो अध्याय मिस्त्र देशको सन्दर्भमा रचिएको एउटा गीत हुँदो रहेछ; यहाँबाट अन्यजाति देशहरूको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरूको माला शुरु हुन्छ। यहाँ एउटा सेनाले आफूलाई लडाइँको निम्ति तयार गरिरहेको र त्यसपछि त्यो हतारमा पछि हटेको देखिन्छ। अनि त्यो सेना मिस्त्र देशको सेना थियो, तर त्यो त प्रायः भाडामा लिइएका सिपाहीहरूको सेना पो थियो, जस्तै: कूशी, पूती र लूदीहरूका ज्यालादार सिपाहीहरू आदि। त्यस सेनाको हारचाहिँ ख्रीष्टपूर्व ६०५ सालमा कर्कमिशमा भएको हो।

यर्मिया ४६:१३-१९: त्यसपछि मिस्त्र देशका मानिसहरूलाई सतर्क गराइयो: तिनीहरू राजा नबूकदनेस्सरको आक्रमणको निम्ति र कैदमा जानको निम्ति तयार हुनुपरेको थियो। अनि जब बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरले मिस्त्र देशमाथि हमला गर्नेथिए, तब भाडामा लिइएका यी शूरवीर सिपाहीहरू एक-अर्कामाथि लड्दै-पड्दै जानेथिए, त्यसपछि तिनीहरूले आ-आफ्नो देशमा फर्कने निर्णय गर्नेथिए। अनि फाराओको उपनाम 'हल्ला-खल्ला गर्ने आवाज' हुनेथियो; किनकि यिनले केवल धेरै हल्ला गर्ने रहेछन्। कल्दीहरूको उपस्थिति यति मजबुत हुनेथियो, ताबोर र कर्मेल पहाडहरूजत्तिकै बलियो हुनेथियो, यसर्थ मिस्रीहरू कैदमा जानुपर्नेथियो; यसमा केवल यो अर्थ लाग्नेथियो।

यर्मिया ४६:२०-२४: बेबिलोनचाहिँ त्यो डाँस थियो, जसले मिस्त्र देशरूपी यस अति सुन्दर कोरलीलाई डस्नेथियो; मिस्त्र देशका ज्यालादार सिपाहीहरू, ती मोटा र अनुशासनहीन गोरुहरू अस्तव्यस्त र गडबड भई पछि हट्नेथिए। 'शत्रुहरूदेखि भाग्दै गरेको मिस्त्र

देशको आवाजचाहिँ भागेको सर्पको सरसर आवाजजस्तै थियो' (एम्प्लिफाइड संस्करण-अनुसार)। यी आक्रमणकारीहरू बन्चराहरू लिएर आइरहेका रहेछन्। अनि तिनीहरूले मिस्रीहरूलाई घना जङ्गलजस्तै काटिदिनेथिए। तिनीहरूको सङ्ख्या हूलैहूल फट्चाङ्ग्राको भन्दा धेरै थिए। मिस्त्र देश साह्रै लज्जित हुनेथियो।

यर्मिया ४६:२५-२८: परमप्रभुले प्राचीन तेबेस अर्थात् नोको सूर्य देवता आमोनलाई, साथै फाराओ र मिस्त्र देशलाई तिनीहरूका देवताहरू र तिनीहरूका राजाहरूलाई समेत दण्ड दिनुहुनेथियो। तर पछि त्यस देशमा फेरि बसोबासो गरिनेछ। अँ, इस्राएल जाति पनि आफ्नो स्वदेशमा पुनर्स्थापित हुनेछ, अनि शान्त र ढुक्क भई बस्नेछ।

ख) यर्मिया ४७: पलिस्ती देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

उत्तरबाट पलिस्तीहरूमाथि बेबिलोनीहरूको आक्रमण आउनेथियो र त्यसले तिनीहरूलाई चक्रनाचूर पार्नेथियो। अनि पलिस्तीहरू टायर र सिडोनबाट नाश हुनेथिए, अनि तिनीहरूका ठूला-ठूला शहरहरू गाजा र अश्कलोनचाहिँ शोकमा ढुब्नेथिए; किनकि परमप्रभुको तरवारले यी शहरहरू प्रहार गर्नेथियो।

ग) यर्मिया ४८: मोआब देशको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ४८:१-१०: मोआब देश पनि बेबिलोनको हमलाको निम्ति ठहराइएको रहेछ। त्यसका शहरहरू नष्ट हुनेथिए। अनि देशभरि विनाशको चिच्च्याहट सुनिनेथियो। अनि मानिसहरूलाई लुटपिट गर्नेहरूबाट भाग्ने सल्लाह दिइन्छ। तिनीहरूले आफ्ना कामहरू र आफ्ना धन-सम्पत्तिहरूमाथि भरोसा गर्थे, कति व्यर्थ भयो! अब तिनीहरूको राष्ट्रिय देवता

कमोश तिनीहरूसँगै एकसाथ कैदमा जानेथियो। अब दस पदको कुरा आयो: 'श्रापित होस् त्यो, जसले परमप्रभुको काम छली प्रकारले गर्छ!' यो श्राप त्यस आक्रमणकारी मानिसको निम्ति हो, जसले आफ्नो काम अल्ल्छी प्रकारले गर्छ, र जसको काम अधूरो रहन्छ। तर यो पद हाम्रो निम्ति एउटा चेताउनी पनि हुन सक्छ: हामीले परमेश्वरको काममा लापर्वाही गर्नुहुँदैन, अनि हामीले परमेश्वरको सारा मनसा लोकप्रिय भई-नभई प्रचार गर्नुपर्छ।

यर्मिया ४८:११-२७: मोआबको इतिहास हेर्नु हो भने, त्यहाँ कुनै अशान्ति, कुनै गडबडी थिएन; अनि यस कुराले त्यसमा एउटा बलियो चरित्र विकास गर्न साथ दिँदैनथियो। त्यो जाति केजस्तै थियो? त्यो त नयाँ दाखमद्य-जस्तै थियो, जुन दाखमद्य कहिल्यै एउटा भाँडाबाट अर्को भाँडामा हालिएको थिएन; किनकि त्यसका थेंग्राहरू यसरी निकालिनु-पर्थ्यो; अनि यसकारण त्यसको स्वाद बिग्रियो र त्यो दाखमद्य स्वादिष्ट भएन। अब कल्दीहरूले मोआबको सारा भरोसा नष्ट गर्नेथिए। मोआब कमोश देवताको खातिर पूरा लज्जित हुनेथियो, जसरी इस्राएली जाति बेतेल र त्यसको सुनको बाछाको खातिर लज्जित भएको थियो। त्यसका व्यर्थ घमण्ड-गराइहरू विलापहरूमा परिणत हुनेथिए। त्यसका किल्लाहरू ध्वस्त भएका रहेछन्, मानिसहरू भागिरहेका रहेछन्, मोआब देशको स्थिति कति नाजुक भएको रहेछ! अनि टारका शहरहरू भग्नावशेष भएका रहेछन्। मोआब देशले इस्राएली जातिलाई गिल्ला गरेको हुनाले त्यो देश परमेश्वरको क्रोधको मट्टाले माल्नेथियो।

यर्मिया ४८:२८-२९: बितेको समयमा घमण्डी भएको यस जातिलाई के आग्रह गरिएको थियो भने, त्यो भागेर दुर्गम

ठाउँहरूहुँदो लुकोस्। तिनीहरू तिनीहरूका अहङ्कार र घमण्डको निम्ति सुपरिचित थिए, तर अब यहाँ आएर परमेश्वर इमानदारीको साथ तिनीहरूको निम्ति शोक गर्नुहुन्छ; किनकि तिनीहरूका फसलहरू नष्ट भए, अनि तिनी-हरूको आनन्द र हर्ष खतम भयो। मोआबबाट निराशाको रोइकराइको आवाज उठिरहेको थियो; किनकि परमेश्वरले यस मूर्तिपूजक राष्ट्रलाई 'म तँलाई अन्त गर्नेछु' भन्ने धम्की दिनुभयो। फेरि पनि परमप्रभु कीर-हरेशका मानिसहरूको निम्ति अलाप गर्नुहुन्छ; किनभने तिनीहरूले आफ्नो सारा धनसम्पत्ति गुमाएका रहेछन्। अनि मोआबका सबै मानिसहरूको बीचमा विलापविलाप हुने रहेछ।

यर्मिया ४८:४०-४७: किनकि बेबिलोन चीलभैँ वेगसित हानिएर मोआबमाथि आइ-लाग्नेथियो, अनि यसले त्यसमाथि आतङ्क र विनाश ल्याउनेथियो; तिनीहरूको निम्ति भाग्न असम्भव हुनेथियो। मोआबका मानिसहरू कैदमा लगिनेथिए; तरैपनि तिनीहरू पछिल्ला दिनहरूमा पुनर्स्थापित हुनेथिए।

घ) यर्मिया ४९:१-६: अम्मोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

रूबेन र गाद कुलहरू कैदमा लिएपछि अम्मोनीहरूले यी कुलहरूको इलाका कब्जा गरेर आफ्नो आधिकारमा लिए। तिनीहरूले आफ्नो घमण्ड र आफ्नो आत्मनिर्भरताको निम्ति दण्ड भोग्नेथिए; तर यस राष्ट्रको विनाश हुनेथिएन।

ङ) यर्मिया ४९:७-२२: एदोमको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

एदोमले आफ्नो बुद्धि र आफ्नो अजेय स्थिति अर्थात् चट्टानका दरारहरूमा घमण्ड गर्थ्यो (१६ पद); तर परमेश्वरले एदोम बासिन्दारहित हुनेछ भनेर ठहराउनुभयो।

यसको विषयमा श्री जर्च विलियम्सले यसरी टिप्पणी गरेका छन्:

‘बाह्र पदको क) खण्डको सन्दर्भ इस्राएली जाति हो, तर यस पदको ख) खण्डको सन्दर्भ चाहिँ एदोम हो। यदि परमेश्वरका छोराछोरीहरूले आफ्ना पापहरूको निम्ति दण्ड भोग्नुपर्छ भने, उहाँका सन्तान नभएका मानिसहरूले भन्नु कठि बढ्ता गरी सजाय भोग्नुपर्ला।’ (40)

एदोमको पुनर्स्थापनाको विषयमा कुनै प्रतिज्ञा गरिएको छैन।

च) यर्मिया ४९:२३-२७: दमस्कसको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

दमस्कस अर्थात् सिरिया विनाशको निम्ति ठहराइएको थियो; त्यसका जवान मानिसहरू त्यसका सडकहरूहुँदो पडिरहनेथिए, त्यसका सबै योद्धाहरू नाश हुनेथिए, र दमस्कसचाहिँ आगोले भस्म हुनेथियो। पच्चीस पदको विषयमा कुरा यस्तो छ: ‘ओहो, यो प्रशंसनीय शहर, मेरो आनन्द-नगर कसरी छोडिएन!’ यो वाक्य परमप्रभुले बोल्नुभएको खण्डमा परेको कारणले एन.के.जे.वी.ले यो उहाँका शब्दहरू हुने अर्थ लगायो; तर यो अरू कसैका शब्दहरू पनि भएका सम्भव भएको देखिन्छ। (41)

छ) यर्मिया ४९:२८-३३: केदार र हासोरको विरुद्धमा गरिएका भविष्य-वाणीहरू

यर्मिया ४९:२८-२९: केदारचाहिँ घुमन्ते जातिका मानिसहरू अर्थात् अरबी मानिसहरू थिए। अनि बेबिलोनीहरूले तिनीहरूलाई जित्नेथिए।

यर्मिया ४९:३०-३३: हासोर शहर सुरक्षाहीन शहर थियो; यसकारण बाबेलका राजा नबूकदनेस्सरको निम्ति यो शहर हमला गर्न सजिलो हुनेथियो; यस शहरका धन-

सम्पत्तिहरू लुटिनेथिए, र यो शहर उजाड़ पारेर छोडिनेथियो।

ज) यर्मिया ४९:३४-३९: एलामको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

एलामीहरूचाहिँ फारसीहरू थिए; तिनीहरू पृथ्वीभरि तितरबितर हुनेथिए; तर पछिल्ला दिनहरूमा परमप्रभुले तिनीहरूलाई फर्काएर ल्याउनुहुनेथियो। ‘अनि म एलाममा आफ्नो सिंहासन बसाल्नेछु’ भन्ने वाक्यको अर्थ यस प्रकारको छ: परमप्रभुले एलाममा न्यायद्वारा शासन गर्नुहुनेथियो।

झ) यर्मिया ५०-५१: बेबिलोनको विरुद्धमा गरिएका भविष्यवाणीहरू

यर्मिया ५०:१-१६: यो अध्याय र यसपछिको अध्यायचाहिँ बेबिलोनको विरुद्धमा परमेश्वरको न्यायसित सम्बन्धित छन्। अनि यी भविष्यवाणीहरूमा मादीहरूले बेबिलोन कब्जा गरेको कुरा यिनको आंशिक सन्दर्भ हो। तर यी भविष्यवाणीहरू खास पूरा हुन बाँकी छन् र भविष्यमा पूरा हुनेछन्।

यर्मियाको पुस्तकमा ‘बेबिलोन’ भन्ने नाम एक सय चौसठ्ठी पल्ट प्रयोग गरिएको छ, अँ, पवित्र बाइबलका बाँकी पुस्तकहरूभरि भन्दा बढी प्रयोग गरिएको छ। अनि त्यस बेबिलोन देशलाई उत्तरबाट जितिनेथियो। अनि छ पल्ट जब भविष्यवाक्ता यर्मियाले बेबिलोनको न्यायको विषयमा कुरा गरे, तब छ पल्ट उनले इस्राएल र यहूदाको निम्ति भावी आशिषको घोषणा गरे। यर्मिया ५०:४-७ पदको खण्ड-चाहिँ यी छ पल्टमा यिनको पहिलो चोटि हो। यस खण्डमा निर्वासनमा रहेका यहूदीहरूलाई के भनिएको छ भने, तिनीहरू कैदबाट फर्केर आउने मानिसहरूमा अग्रसर हुनुपरेको थियो; किनभने बेबिलोन लुटिनेथियो। बेबिलोनलाई जित्ने सेनामा जाति-जातिका मानिसहरू

हुनेथिए। एघार पदमा कल्दी सेनालाई सम्बोधन गरिएको छ। बाह्र पदमा 'तिमीहरूकी आमा' भन्नाले बेबिलोन देश बुझिन्छ। यशैया १३:१४-२२ पदहरूको खण्डमा बेबिलोनको विनाशको सम्बन्धमा उठेका केही समस्या-हरूको विषयमा छलफल गरिएको छ; यसकारण तपाईंले यशैयाको पुस्तकको उक्त खण्डको टिप्पणीमा हेर्नुहोला।

यर्मिया ५०:१७-३४: इस्राएली जाति, यी तितरबितर भएका भेडाहरू फलाइलो भूमिमा फर्काएर ल्याइनेथिए र तिनीहरूलाई क्षमा गरिनेथियो। यर्मिया ५०:२१-३२ पदको खण्डमा बेबिलोनको विरुद्धमा दन्किएको परमेश्वरको क्रोध वर्णन गरिएको छ, र त्यसपछिका पदहरूमा उहाँले इस्राएल र यहूदालाई सम्भना गर्नुभएको कुरा बयान गरिएको छ।

यर्मिया ५०:३५-४६: बेबिलोनका मानिसहरूको निम्ति तरवारद्वारा नाश हुनु नै निर्धारित गरिएको थियो। आक्रमणकारी सेनाले यो शहर उजाड़ पारेर छोड्नेथियो, र यसको विनाशको खबर जातिहरूको बीचमा सुनिनेथियो। यर्मिया ५०:४१-४३ र ४४-४६ पदहरूको कुरा आयो: पहिले उक्त पदहरूमा लेखिएको कुराजस्तैका त्यस्तै कुरा पहिले यर्मिया ६:२२-२४ पदहरूमा यहूदाको विषयमा र यर्मिया ४९:१९-२१ पदहरूमा एदोमको विषयमा लेखिएको थियो, तर अहिले यहाँ बेबिलोनको विषयमा उल्लेख गरिएको छ।

यर्मिया ५१:१-१९: परमेश्वरले बेबिलोन-कहाँ एक विनाशक पठाउनुहुनेथियो, जसले तिनीहरूलाई छोड्नेथिएन; (हिब्रूमा 'लेब कमाई' एउटा कुञ्जी शब्द हो, जसको अर्थ 'मेरो विरुद्धमा उठ्नेहरूको बीचमा' हो); यसरी उहाँले इस्राएल र यहूदालाई बिसन्नुभएन भन्ने कुरा प्रमाणित गर्नुहुनेथियो। सात पदअनुसार परमेश्वरले पहिले बेबिलोनलाई न्यायरूपी

सुनको कचौराको रूपमा जातिहरूलाई नशा चढ्ने गरी डगमगाउन प्रयोग गर्नुभएको थियो। तर अब त्यसले परमप्रभुको बदला अनुभव गर्नेथियो। बेबिलोनमा कैदी भएर बसेका यहूदीहरूले नौ र दस पदमा ती सबै देशहरूको पक्षमा बोलिरहेका छन्, जतिलाई बेबिलोनले जितेको थियो। अनि यहाँ परमेश्वरको महानता व्यर्थ मूर्तिहरूसँग तुलना गरिएको छ; अनि ती एकमात्र साँचो परमेश्वर-चाहिँ इस्राएल र यहूदाका परमेश्वर हुनुहुन्छ।

यर्मिया ५१:२०-३७: बीस पददेखि तेइस पदसम्म परमप्रभु मादीहरूसित बोल्दै हुनुहुन्छ। अनि हुन सक्छ, चौबीस पदको सन्दर्भ यहूदा होला। त्यसपछि पच्चीस पद फेरि बेबिलोन-कहाँ फर्किन्छ, र बेबिलोनलाई 'नाश गर्ने पर्वत' भनिएको छ। बेबिलोनचाहिँ सधैंको निम्ति बासिन्दाविनाको मैलाको थाक पो हुनेथियो, भग्नाविशेष पो बन्नेथियो, जङ्गलका पशुहरूको अड्डा पो हुनेथियो। अनि चौतीस र पैंतीस पदमा यहूदा र यरूशलेमका बासिन्दाहरू बोलिरहेका छन्।

यर्मिया ५१:३८-४४: यी पदहरू ख्रीष्टपूर्व ५३९ सालमा आंशिक रूपले पूरा भए। राजा बेल-शज्जर र यिनको राजसभाका सदस्यहरूले भोज गरिरहेको र मतपान गरिरहेको बेलामा मादीहरूले बेबिलोनलाई कब्जा गरे (दानियल ५)। तर त्यस बेलामा त्यो शहर नाश गरिएन। 'समुद्र बाबेलमाथि चढेर आएको छ;' अब समुद्रको कुरा आयो: यस समुद्रले भावी आक्रमणकारीहरूलाई सङ्केत गर्छ।

यर्मिया ५१:४५-५१: कैदी भएर बसेका यहूदीहरूलाई अगावै चेताउनी दिएर 'बेबिलोनको आक्रमण हुनुभन्दा अघि त्यो शहर छोडेर जाओ, र सकभर छिटो यरूशलेममा फर्केर जाओ' भन्ने आदेश दिइयो।

यर्मिया ५१:५२-५८: किनकि त्यो घमण्ड चढेको शहर नाश हुनेथियो; त्यसका खोपिएका

मूर्तिहरू नष्ट हुनेथिए; त्यसका बढाइचढाइहरू मौन पारिनेथिए, त्यसका अगुवाहरू मारिनेथिए र त्यसका पर्खालहरू सम्म पारेर माटोसित मिलाइनेथिए ।

यर्मिया ५१:५९-६४: अब यर्मियाले सरायाहलाई के आज्ञा गरे भने, तिनी कैदमा लिएको बेलामा तिनले यी बेबिलोनको विरुद्धमा लेखिएका भविष्यवाणीहरू साथमा लानु थियो । बेबिलोनमा आएर तिनले यी भविष्यवाणीहरू पढेर सुनाउनु थियो, त्यसपछि तिनले त्यो लेख यूफ्रेटिस नदीमा फाल्नु थियो । यो कार्य बेबिलोनको विनाशको निम्ति उचित चित्र थियो । अनि कालक्रमअनुसार यी पदहरू उनन्तीस अध्यायमा जोड्नु उचित छ ।

खण्ड ९

यर्मिया ५२:

निष्कर्ष: यरूशलेमको विनाश

यर्मियाको पुस्तकको अन्तिम अध्यायचाहिँ एउटा ऐतिहासिक अध्याय हो । यस अध्यायमा यरूशलेमको कब्जा र त्यसका बासिन्दाहरू कैदमा लिएको बयान छ ।

यर्मिया ५२:१-१६: एक पददेखि एघार पदसम्मको खण्डमा राजा सिदकियाहको शासनकालको अन्तका दिनहरूको विवरण दोहोरिएको छ; अनि यरूशलेमको विनाश बाह्र पददेखि सोह्र पदसम्म दोहोरिएको छ (यर्मिया ३९:१-१०) ।

यर्मिया ५२:१७-२३: त्यसपछि बेबिलोनीहरूले परमप्रभुको भवनका कुन-कुन सरसामानहरू लगे, यी सरसामानहरूको विस्तृत सूचि दिइएको छ ।

यर्मिया ५२:२४-२७: अङ्गरक्षकहरूका कप्तान नबूजर-अदानले चौहत्तरजना मानिस-हरूलाई यरूशलेमबाट बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरकहाँ लगे, जसले तिनीहरूलाई रिब्लामा मारे ।

यर्मिया ५२:२८-३४: अरू मानिस-हरूलाई तीन पल्टमा कैदमा लगियो । अनि राजा यहोयाकिनलाई कैदमा लिएको सैंतीसौं वर्षमा बेबिलोनका राजा एबील-मरोदकले तिनलाई भ्यालखानाबाट निकाले र तिनको मृत्युको दिनसम्म तिनीसित दयाको व्यवहार गरे ।

अनि यसरी न्याय र आँसुहरूले भरिएको भविष्यवाणीको पुस्तक दयालु टीकाटिप्पणीको साथ अन्त भएको छ ।

हामीले यर्मियाको पुस्तक केवल एउटा हिब्रू इतिहास ठान्नुहुँदैन, जुन इतिहासचाहिँ प्रायः भविष्यवाणीको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । हो, पक्का पनि यो पुस्तक हिब्रू इतिहास नै हो । तर यर्मियाको पुस्तक परमेश्वरको वचनको अंश पनि हो; अनि परमेश्वरको वचन सधैं ताजा हुन्छ र सधैं हाम्रो जीवनसित सम्बन्धित हुन्छ-हुन्छ । लगभग तीन सय वर्षभन्दा अघि जिएका अंग्रेजी टिप्पणीकार श्री माथ्यू हेनरीले यर्मियाको पुस्तकमा हाम्रो निम्ति आत्मिक पाठहरू कुन-कुन हुन्, सो सम्बन्धमा निम्न सङ्क्षिप्त सार दिए:

‘अनि अबचाहिँ निष्कर्ष सुन्होस्: यस पुस्तकको भविष्यवाणी र इतिहास एकसाथ तुलना गर्दा हामी निम्न कुण्डहरू सिक्छौं:

क) आत्मिक हिसाबले घटेर पतित हुनु वा भ्रष्ट हुनु न मण्डलीहरूको निम्ति, न सम्मानित व्यक्ति-हरूको निम्ति कुनै नौलो कुण्ड हुन्छ ।

५० □ यर्मियाको पुस्तकको टिप्पणी

ख) जस-जसको मन अधर्मको अड्डा हुन्छ, त्यो अधर्म तिनीहरूको विनाशको कारण हुँदो रहेछ । यसकारण पश्चात्ताप गर्नुहोस् र समय छँदै आफ्नो पाप त्याग्नुहोस्, नत्र ता निश्चित छः त्यस पापले तपाईंलाई फेला पारेर बर्बाद गर्नेछ ।

ग) हाम्रो खोक्रो मुखका स्वीकार र हाम्रा सौभाग्यहरू पापको निम्ति कुनै बहाना हुनुहुँदैनन्; यस्ता कुराहरूले हामीलाई विनाशबाट कुनै प्रकारले छुट दिँदैनन्; होइन, होइन ! तर हाम्रो नामधारिता र हाम्रा सौभाग्यहरूको बेप्रयोगले गर्दा हाम्रा पापहरू भन् बढ्दा रहेछन्, र हाम्रो विनाश पनि भन् बढ्ता गरी सुनिश्चित हुनेछ ।

घ) परमेश्वरको कुनै वचन निष्फल भई भुइँमा खस्नेछैन; तर हरेक घटना त्यसको भविष्यवाणी-अनुसार पूरा हुने रहेछ । अनि मानिसहरूको अविश्वासले न परमेश्वरका धम्कीहरू, न उहाँका प्रतिज्ञाहरू रद्द गर्न सक्छ । परमेश्वरको न्याय र सत्यता यहाँ, यस पुस्तकमा मसीले होइन, तर रगतले लेखिएको हो; यसकारण उहाँका धम्कीहरू ठट्टामा नउडाउनुहोस् ! आफ्ना पापहरूको विषयमा कायल हुनुहोस् ! भ्रममा नपर्नुहोस्; किनकि निश्चित छः “धोकामा नपर ! परमेश्वरलाई ठट्टामा उडाउनुहुँदैन; किनकि मानिसले जे छर्छ, त्यसको कटनी पनि गर्नेछ” (गलाती ६ : ७) ।’ 42)

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** See, e.g., 10:23, 24; 11:18—12:6; 15:10—21; 17:14—18; 18:18—23; 20:7—18.
- 2) **Introduction:** This means that he ministered during the reigns of five kings: Josiah, Jehoahaz, Jehoiakim, Jehoiachin (also called Jeconiah and Coniah), and the puppet king, Zedekiah.
- 3) **1:1–10:** William Kelly, *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*, p. 9.
- 4) **2:1–3:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 139.
- 5) **5:20–31:** William Kelly, *Jeremiah*, p. 20.
- 6) **6:27–30:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 141.
- 7) **7:5–15:** ‘Excavations reveal that Shiloh was destroyed about 1050 B.C. This would have been at the time when the Philistines captured the ark (1 Sam. 4:11).’ (*The Wesley Bible, New King James Version*, ed. by Albert F. Harper, et al., p. 1095). The Mosaic tabernacle survived Shiloh and was later located at Gibeon (2 Chron. 1:2-3).
- 8) **7:16–26:** After Christendom became the state religion of the Roman Empire, hordes of unconverted heathens flooded into the churches, bringing in their pagan ideas. The application of this pagan title ‘queen of heaven’ to the virgin mother of our Lord, while no doubt thought to be a great honor, would be totally rejected by the lowly ‘maidservant of the Lord’ (Luke 1:38).
- 9) **9:1–11:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 143.
- 10) **9:23–24:** G. Herbert Livingston, ‘Jeremiah,’ *Wesley Bible*, p. 1100.
- 11) **9:25–26:** This is an alternative translation of the phrase ‘all who are in the farthest corners.’
- 12) **10:1–5:** Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 144.
- 13) **13:1–11:** *New Scofield Reference Bible, New King James Version*, pp. 784, 785.
- 14) **13:12–14:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, pp. 99, 100.
- 15) **13:24–27:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 101.
- 16) **14:1–6:** *New Scofield Reference Bible, NKJV*, p. 785.
- 17) **15:19–21:** G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 243.
- 18) **16:1–9:** William Kelly, *Jeremiah*, pp. 43, 44.
- 19) **17:1–11:** ‘The reference to the partridge is to the popular belief that it would hatch the eggs of other birds’ (Harrison, *Jeremiah*, p. 107). However, in a footnote on the same page Harrison says that it ‘could refer to some variety of sand grouse.’
- 20) **17:1–11:** R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 106.
- 21) **17:1–11:** Matthew Henry, ‘Jeremiah,’ in *Matthew Henry’s Commentary on the Whole Bible*, IV:519, 520.

- 22) **17:19–27:** Irving L. Jensen, Jeremiah, Prophet of Judgment, p. 59.
- 23) **18:13–17:** C. F. Keil. 'Jeremiah,' in Biblical Commentary on the Old Testament, XIX:300.
- 24) **21:1–7:** William Kelly, Jeremiah, p. 47.
- 25) **22:24–30:** Charles H. Dyer, 'Jeremiah,' in Bible Knowledge Commentary, I:1158.
- 26) **23:1–8:** William Kelly, Jeremiah, p. 48, 49.
- 27) **23:1–8:** The other names are: 1) Jehovah-Jireh meaning 'The LORD will provide' (Gen. 22:13-14); 2) Jehovah-Ropheka, which means 'The LORD who heals you' (Exodus 15:26); 3) Jehovah-Nissi meaning 'The Lord is my Banner' (Exodus 17:8–15); 4) Jehovah-Shalom, which means 'The LORD is peace' (Judges 6:24); 5) Jehovah-Ro'i meaning 'The LORD is my Shepherd' (Psalm 23:1); and 6) Jehovah-Shammah which means 'The LORD is there' (Ezekiel 48:35).
- 28) **23:30–32:** Kyle M. Yates, Preaching, p. 146.
- 29) **23:33–40:** The same Hebrew word (massaṣ) can mean either 'burden' or 'oracle.' Ryrie calls it 'a customary word for a weighty, prophetic message' (cf. Nah. 1:1; Hab. 1:1) in the Ryrie Study Bible, New King James Version, p. 1182.
- 30) **27:12–22:** Charles C. Ryrie, ed., The Ryrie Study Bible, New King James Version, p. 1187.
- 31) **28:10–17:** William Kelly, Jeremiah, p. 67.
- 32) **29:10–14:** Kyle M. Yates, Preaching from the Prophets, pp. 146, 147.
- 33) **Chapters. 30–33: Introduction:** Clyde T. Francisco, Studies in Jeremiah, p. 107.
- 34) **31:1–20:** William Kelly, Jeremiah, pp. 75, 76.
- 35) **31:21–22:** George Williams, The Student's Commentary on the Holy Scriptures, p. 552.
- 36) **31:21–22:** William Kelly, Jeremiah, p. 77.
- 37) **39:15–18:** His name means 'servant of the king.'
- 38) **Chapter 45:** William Kelly, Jeremiah, p. 94.
- 39) **Chapters. 46–51: Introduction:** At the time of editing this commentary in 1990, Iraq, where ancient Babylon was located, had actually begun the rebuilding of Babylon under Saddam Hussein.
- 40) **49:7–22:** George Williams, Student's Commentary, p. 563.
- 41) **49:23–27:** Since Hebrew does not have capital and lower case letters, all capitalization in English versions must necessarily be decided upon by the translators.
- 42) **52:28–34:** Matthew Henry, 'Jeremiah,' IV:711.

BIBLIOGRAPHY

- Dyer, Charles A. 'Jeremiah' and 'Lamentations.' In *The Bible Knowledge Commentary: Old Testament*. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.
- Feinberg, Charles L. *Jeremiah: A Commentary*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1982.
- Francisco, Clyde T. *Studies in Jeremiah*. Nashville: Convention Press, 1961.
- Harrison, R. K. *Jeremiah and Lamentations*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.
- Henry, Matthew. 'Jeremiah.' In *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 4. McLean, VA: MacDonald Publishing Company, n.d.
- Jensen, Irving L. 'Jeremiah and Lamentations.' In *Everyman's Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1974.
- Keil, C. F. 'Jeremiah-Lamentations.' In *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vols. 19, 20. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Kelly, William. *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*. Charlotte: Books for Christians, n.d.
- von Orelli, Hans Conrad. *The Prophecies of Jeremiah*. Reprint. Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1977.